

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΥΛΙΚΟ

1^{ΗΣ} ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

στο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (Π.Α.Α.) 2014 -2020

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 19 CLLD LEADER

«ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΣΩ ΤΟΥ LEADER (ΤΑΠΤΟΚ – ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ)»

ΔΡΑΣΕΙΣ:

Συγχρηματοδότηση:

Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)

Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο
Αγροτικής Ανάπτυξης:
Η Ευρώπη επενδύει στις
αγροτικές περιοχές

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ &
ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΠΑΑ 2014-2020

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΝΟΜΟΥ ΗΜΑΘΙΑΣ Α.Ε. Α.Α.Ε. Ο.Τ.Α. – ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε.

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

1. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2.1 Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 – 2020 (ΠΑΑ 2014-2020)

Σε εφαρμογή του άρθρου 6 του Κανονισμού 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) 1698/2005 του Συμβουλίου, λαμβάνοντας υπόψη και το ΕΣΠΑ 2014-2020, καταρτίστηκε από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020).

Η στρατηγική του ΠΑΑ 2014-2020 σχεδιάστηκε λαμβάνοντας υπόψη:

- Τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.
- Τους στόχους για την αγροτική ανάπτυξη, την περίοδο 2014-2020.
- Τους στόχους του Πυλώνα Ι της ΚΑΠ.
- Το έγγραφο θέσεων της ΕΕ για την Ελλάδα.
- Τις προτεραιότητες του Προγράμματος Προσαρμογής, που ενσωματώνουν και τις συστάσεις του Συμβουλίου για το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων.
- Την υλοποίηση του ΠΑΑ 2007-2013.
- Τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα της εταιρικής σχέσης και ιδιαίτερα των Θεματικών ομάδων Στρατηγικού Σχεδιασμού (ΘΟΣΣ).
- Τους εθνικούς και ενωσιακούς στόχους του Σύμφωνου Εταιρικής Σχέσης (ΕΣΠΑ 2014-2020).
- Τα αποτελέσματα της SWOT και τον προσδιορισμό των αναγκών.
- Τις ενωσιακές και εθνικές πολιτικές για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή.
- Τα αποτελέσματα των 13 περιφερειακών και της εθνικής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης (RIS3).

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, το όραμα για την αγροτική ανάπτυξη, συνοψίζεται ως η **«Ολοκληρωμένη ανάπτυξη και βιώσιμη ανταγωνιστικότητα του αγροτικού χώρου»**.

Η εθνική στρατηγική διαρθρώνεται γύρω από τρεις αλληλένδετους και συμπληρωματικούς στόχους, που προσβλέπουν στην άμβλυνση των επιπτώσεων της μακροχρόνιας ύφεσης, λόγω της υφιστάμενης οικονομικής κρίσης και την επίτευξη των γενικότερων δεσμεύσεων, που έχει αναλάβει η χώρα για την δημοσιονομική εξυγίανση και την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης, ως ακολούθως:

ΣΤ1: Δημιουργία ενός ισχυρού, ανταγωνιστικού και βιώσιμου αγρο-διατροφικού συστήματος.

ΣΤ2: Προαγωγή της αειφορίας του αγρο-διατροφικού συστήματος και των αγροτικών περιοχών.

ΣΤ3: Δημιουργία Βιώσιμων & Πολύ-λειτουργικών αγροτικών περιοχών.

Στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2014-2020 και σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 1303/2013, τον Καν. (ΕΕ) 1305/2013 και με τα οριζόμενα στο ΕΣΠΑ 2014-2020 προβλέπεται η εφαρμογή του εργαλείου της **Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων στον αγροτικό χώρο**.

2.2 Η εφαρμογή της ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 19 CLLD LEADER «ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΣΩ ΤΟΥ LEADER (ΤΑΠΤοΚ – ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ)»

Η Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD), βασισμένη στην προσέγγιση LEADER, αποτελεί μια μέθοδο σχεδιασμού και υλοποίησης τοπικών ολοκληρωμένων αναπτυξιακών στρατηγικών, με τη συμμετοχή των εταίρων σε τοπικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνίας των πολιτών, των τοπικών οικονομικών και κοινωνικών φορέων, προκειμένου να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά οι οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές και δημογραφικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές. Η προσέγγιση αυτή συνιστά ένα ιδιαίτερα ισχυρό εργαλείο, ειδικά σε περιόδους κρίσης, που ευελπιστεί να αναδείξει ότι οι τοπικές κοινότητες μπορούν: α) να κάνουν σταθερά βήματα προς πιο αποτελεσματικές μορφές οικονομικής, βιώσιμης και «χωρίς αποκλεισμούς» ανάπτυξης, σύμφωνα με τη στρατηγική «Ορίζοντας 2020», β) να «καινοτομήσουν» προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα κοινωνικο-οικονομικά προβλήματα των αγροτικών περιοχών της χώρας και γ) να ενισχύσουν την κοινωνική συνοχή στις αγροτικές περιοχές.

Εστιάζοντας στις αγροτικές περιοχές και κοινωνίες, η προσέγγιση CLLD/LEADER δίνει την «ευελιξία» και τη δυνατότητα να σχεδιαστούν και να εφαρμοστούν στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με ολοκληρωμένο και

πολυτομεακό χαρακτήρα, λαμβάνοντας υπόψη τις αναπτυξιακές πολιτικές της χώρας αλλά και της Περιφέρειας (πχ ΠΕΠ, Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης), με την υλοποίηση παρεμβάσεων δημοσίου ή ιδιωτικού χαρακτήρα (ενίσχυση υποδομών και υπηρεσιών, υποστήριξη της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας, υλοποίηση «άυλων» παρεμβάσεων σε σχέση με τη δικτύωση και την ανάπτυξη των τοπικών ικανοτήτων), καθώς και με δράσεις συνεργασίας, συνδυάζοντας έναν αριθμό υπο-μέτρων του Ε.Γ.Τ.Α.Α., και γενικότερα έργων και δράσεων στο πλαίσιο επιλεξιμότητας του Καν. (ΕΕ) 1305/2014, καθώς και δράσεων από το Ε.Τ.Θ.Α., το Ε.Κ.Τ. και το Ε.Τ.Π.Α. (σε περίπτωση πολυταμειακής προσέγγισης).

Αναλυτικότερα, η πρωτοβουλία CLLD-LEADER περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία (αρθ. 32-35 Καν. (ΕΕ) 1303/13):

- Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης σε τοπική βάση, που προορίζονται για σαφώς χωρικά προσδιορισμένες περιοχές ο πληθυσμός.
- Τοπικές εταιρικές σχέσεις δημόσιου – ιδιωτικού τομέα, καλούμενες «Ομάδες Τοπικής Δράσης» (Ο.Τ.Δ.).
- Προσέγγιση εκ των κάτω προς τα άνω με εξουσία λήψης αποφάσεων για τις Ομάδες Τοπικής Δράσης όσον αφορά την εκπόνηση και την εφαρμογή μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης.
- Πολυτομεακό σχεδιασμό και υλοποίηση της στρατηγικής με βάση την αλληλεπίδραση μεταξύ φορέων και έργων διαφόρων τομέων της τοπικής οικονομίας.
- Δυνατότητα εφαρμογής μιας πολυταμειακής προσέγγισης.

Στο τοπικό πρόγραμμα δεν περιλαμβάνονται Δράσεις στο πλαίσιο του Ε.Τ.Θ.Α., αλλά μόνο Δράσεις που περιλαμβάνονται στο πλαίσιο του Ε.Γ.Τ.Α.Α.

Στη νέα προγραμματική περίοδο, σκοπός είναι να ενισχυθούν «νέες και πιο καινοτόμες» προσεγγίσεις με βάση τα καινούργια αναπτυξιακά δεδομένα και εργαλεία (τάση επιστροφής νέων στην ύπαιθρο, κοινωνικές πρωτοβουλίες, ενίσχυση βραχέων αλυσίδων και εναλλακτικών καναλιών διάθεσης αγροτικών προϊόντων, διασύνδεση αγροτικού τομέα με τον πολιτισμό, τον τουρισμό και το περιβάλλον), αυξάνοντας σχετικές συνέργειες για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και βιωσιμότητας των αγροτικών περιοχών σύμφωνα με τον αναπτυξιακό και στρατηγικό σχεδιασμό της χώρας για την αγροτική ανάπτυξη.

3. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

3.1 Περιοχές εφαρμογής τοπικών προγραμμάτων CLLD/LEADER

Η Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων μπορεί να εφαρμοστεί σε αγροτικές περιοχές και περιοχές αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, οι οποίες πρέπει να είναι συνεκτικές από γεωγραφική, οικονομική και κοινωνική άποψη. Ειδικότερα, οι προτεινόμενες περιοχές εφαρμογής πρέπει να έχουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- Προτείνονται από τις Ο.Τ.Δ. μέσω της «εκ των κάτω προς τα πάνω» προσέγγισης και αποτελούν προϊόν διαβούλευσης με αντιπροσωπευτικούς φορείς της περιοχής αλλά και τον τοπικό πληθυσμό.
- Διαθέτουν επαρκή κρίσιμη μάζα από την άποψη του ανθρώπινου δυναμικού και των χρηματοοικονομικών πόρων. Ειδικότερα, ο μόνιμος πληθυσμός της κάθε περιοχής παρέμβασης θα κυμαίνεται μεταξύ 10.000 - 150.000 κατοίκους.

Οι εν λόγω περιοχές αποτελούνται από Τοπικές / Δημοτικές Κοινότητες των οποίων ο συνολικός μόνιμος πληθυσμός ή ο μόνιμος πληθυσμός των εκτός σχεδίου περιοχών είναι μικρότερος των 15.000 κατοίκων με εξαίρεση τα μικρά νησιά στα οποία δεν έχει ισχύ ο ανωτέρω πληθυσμιακός περιορισμός (αφορά το σύνολο των νησιών της χώρας με εξαίρεση την Κρήτη και την Εύβοια). Ο προσδιορισμός του μόνιμου πληθυσμού πραγματοποιείται με βάση τα στοιχεία της τελευταίας επικυρωμένης γενικής απογραφής πληθυσμού της

Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) (Απόφαση 11247/28-12-2012 «αποτελέσματα της απογραφής πληθυσμού – κατοικιών 2011» ΦΕΚ Β/3465/28-12-2012, έτσι όπως ισχύει κάθε φορά).

Οι αναφερόμενες παραπάνω διοικητικές διαιρέσεις (Δήμοι, Δημοτικές και Τοπικές Κοινότητες) αφορούν σε αυτές που θεσπίστηκαν με βάση τη νέα διοικητική διαίρεση της Ελλάδας του Προγράμματος «Καλλικράτης» (βλ. Νόμος 3852/2010, ΦΕΚ 87/τ.Α'/2010) ή σε διοικητικές διαιρέσεις (όπως «Καποδιστριακοί» Δήμοι και Κοινότητες, Νομοί) οι οποίοι είχαν καθοριστεί με το Πρόγραμμα «Καποδιστριας» (βλ. Νόμος 2539/1997 ΦΕΚ 224/τ.Α'/1997) και έχουν αντιστοιχηθεί στις νέες διοικητικές διαιρέσεις του «Καλλικράτη».

3.2 Παρουσίαση της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος της ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε. CLLD/LEADER

Η περιοχή παρέμβασης περιλαμβάνει τις 65 Τοπικές Κοινότητες (στις οποίες περιλαμβάνονται και 27 οικισμοί) της Π.Ε. Ημαθίας, καθώς και τις εκτός σχεδίου περιοχές των Δημοτικών κοινοτήτων Βέροιας, Νάουσας και Αλεξάνδρειας (με 10 οικισμούς, στους οποίους κατοικούν συνολικά 2.562 άτομα).

Η περιοχή παρέμβασης αποτελείται: α) από 17 ορεινές περιοχές, χαρακτηρισμένες με βάση την Κοινοτική Οδηγία 75/268, στις οποίες κατοικούν 7.059 άτομα, β) από 9 μειονεκτικές, με 8.901 κατοίκους, ενώ οι υπόλοιπες είναι πεδινές. Ο συνολικός πληθυσμός ανέρχεται στους 63.750 μόνιμους κατοίκους, ενώ η έκταση που καλύπτει φθάνει στα 1.689,6 τετρ. χιλιόμετρα, με την πληθυσμιακή πυκνότητα να διαμορφώνεται στα 37,73 άτομα ανά τ.χιλ. Η περιοχή παρέμβασης διαθέτει επαρκή κρίσιμη μάζα από την άποψη του ανθρώπινου δυναμικού και των χρηματοοικονομικών πόρων, καθώς ο μόνιμος πληθυσμός βρίσκεται εντός του απαιτούμενου ορίου από 10.000 έως 150.000 κατοίκους και αποτελεί αγροτική περιοχή σύμφωνα με τον ορισμό της Ε.Ε.

Από την περιοχή παρέμβασης έχουν εξαιρεθεί οι Δημοτικές Κοινότητες της Βέροιας, της Νάουσας και της Αλεξάνδρειας, καθώς ο μόνιμος πληθυσμός τους ξεπερνά το όριο των 15.000 κατοίκων που τίθεται ως όριο από το Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων.

Οι Ο.Τ.Α. της περιοχής παρέμβασης (με βάση τη νέα διοικητική διαίρεση της Ελλάδας του Προγράμματος «Καλλικράτης»), η έκταση και ο πληθυσμός, παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.

Περιφερειακή Ενότητα	Δήμος	Τοπική / Δημοτική Κοινότητα - Οικισμός	Γεωγραφικός Κωδικός Καλλικράτη	Χαρακτηρισμός περιοχής*	LEADER ΠΑΑ 2014-2020	
					Έκταση (km ²)	Πληθυσμός (στοιχεία 2011 – μόνιμος πληθυσμός)
ΗΜΑΘΙΑΣ (0201)	ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ (9023)	Δ.Κ. Αλεξάνδρειας – οικ. Νησελίου	90230101		57,662	653
		Δ.Κ. Αλεξάνδρειας – οικ. Σχοινιά				390
		Τ.Κ. Βρυσσακίου	90230102		9,479	669
		Τ.Κ. Καμποχωρίου	90230103		14,732	690
		Τ.Κ. Λουτρού	90230104		10,680	1.279
		Τ.Κ. Νεοχωρίου	90230105		10,240	536
		Τ.Κ. Νησίου	90230106		33,790	1.379
		Τ.Κ. Επισκοπής – οικ. Επισκοπής	90230201		8,003	462

Περιφερειακή Ενότητα	Δήμος	Τοπική / Δημοτική Κοινότητα - Οικισμός	Γεωγραφικός Κωδικός Καλλικράτη	Χαρακτηρισμός περιοχής*	LEADER ΠΑΑ 2014-2020		
					Έκταση (km ²)	Πληθυσμός (στοιχεία 2011 – μόνιμος πληθυσμός)	
	ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ (9023)	Τ.Κ. Επισκοπής – οικ. Καλοχωρίου				232	
		Τ.Κ. Καβάσιλας	90230202		6,228	632	
		Τ.Κ. Κεφαλοχωρίου	90230203		10,070	604	
		Τ.Κ. Ξεχασμένης – οικ. Ξεχασμένης	90230204		8,868	544	
						Τ.Κ. Ξεχασμένης- οικ. Ραψομανίκι	206
		Τ.Κ. Παλαιού Σκυλλιτισίου	90230205		10,580	526	
		Τ.Κ. Σταυρού	90230206		14,125	1.229	
		Τ.Κ. Μελίκης	90230301	μειονεκτική	35,097	3.116	
		Τ.Κ. Αγκαθιάς – οικ. Αγκαθιάς	90230302	μειονεκτική	21,134	1.270	
						Τ.Κ. Αγκαθιάς – οικ. Τριλοφιάς	178
		Τ.Κ. Κυψέλης	90230303	μειονεκτική	12,369	376	
		Τ.Κ. Νεόκαστρου	90230304	μειονεκτική	14,905	889	
		Τ.Κ. Προδρόμου – οικ. Αγίας Τριάδας	90230305	μειονεκτική	15,457	279	
						Τ.Κ. Προδρόμου – οικ. Νέου Προδρόμου	181
						Τ.Κ. Προδρόμου – οικ. Παλαιού Προδρόμου	815
		Τ.Κ. Κορυφής – οικ. Κορυφής	90230401		24,915	1.227	
						Τ.Κ. Κορυφής – οικ. Παλαιόχωρας	392
		Τ.Κ. Πλατέος	90230402		20,100	2.084	
		Τ.Κ. Αράχου	90230403		5,577	393	
		Τ.Κ. Κλειδίου	90230404		60,557	1.249	
		Τ.Κ. Λιανοβεργίου	90230405		16,425	1.593	
		Τ.Κ. Πλατάνου	90230406		13,325	630	
		Τ.Κ. Πρασινάδας – οικ. Κυδωνιάς	90230407		14,451	213	
	Τ.Κ. Πρασινάδας – οικ. Νησελλούδιου					137	
	Τ.Κ. Πρασινάδας – οικ. Πρασινάδας					281	
	Τ.Κ. Τρικάλων	90230408		26,025	1.415		
ΗΜΑΘΙΑΣ (0201)	ΒΕΡΟΙΑΣ (9024)	Τ.Κ. Μακροχωρίου	90240101		25,342	5.189	
		Τ.Κ. Διαβατού	90240102		9,375	1.276	
		Τ.Κ. Κουλούρας	90240103		11,955	992	
		Τ.Κ. Λυκογιάννης – οικ. Νέας Λυκογιάννης	90240104		8,902	399	
						Τ.Κ. Λυκογιάννης – οικ. Παλιάς Λυκογιάννης	161
		Τ.Κ. Νέας Νικομήδειας	90240105		8,678	801	
		Τ.Κ. Βεργίνας	90240201	μειονεκτική	33,400	1.242	

Περιφερειακή Ενότητα	Δήμος	Τοπική / Δημοτική Κοινότητα - Οικισμός	Γεωγραφικός Κωδικός Καλλικράτη	Χαρακτηρισμός περιοχής*	LEADER ΠΑΑ 2014-2020		
					Έκταση (km ²)	Πληθυσμός (στοιχεία 2011 – μόνιμος πληθυσμός)	
	ΒΕΡΟΙΑΣ (9024)	Τ.Κ. Μετοχίου Προδρόμου	90240202	μειονεκτική	3,821	110	
		Τ.Κ. Παλατισιών	90240203	μειονεκτική	18,025	834	
		Τ.Κ. Συκιάς	90240204	ορεινή	14,150	278	
		Δ.Κ. Βέροιας – οικ. Κυδωνοχωρίου	90240301			40,972	3
		Δ.Κ. Βέροιας – οικ. Λαζοχωρίου					380
		Δ.Κ. Βέροιας – οικ. Μέσης					568
		Δ.Κ. Βέροιας – οικ. Ταγαροχωρίου					182
		Τ.Κ. Αγίας Βαρβάρας	90240302			8,481	896
		Τ.Κ. Άμμος	90240303			3,541	198
		Τ.Κ. Ασωμάτων	90240304	μειονεκτική		2,951	607
		Τ.Κ. Γεωργιανών – οικ. Γεωργιανών	90240305	ορεινή		24,607	449
		Τ.Κ. Γεωργιανών – οικ. Λευκόπετρας					59
		Τ.Κ. Καστανιάς – οικ. Καστανιάς	90240306	ορεινή		53,415	84
		Τ.Κ. Καστανιάς – οικ. Μικρής Σάντας					32
		Τ.Κ. Κάτω Βερμίου	90240307	ορεινή		38,915	75
		Τ.Κ. Κουμαριάς – οικ. Κουμαριάς	90240308	ορεινή		139,132	243
		Τ.Κ. Κουμαριάς – οικ. Ξηρολίβαδου					96
		Τ.Κ. Προφήτη Ηλία	90240309			2,682	0
		Τ.Κ. Ράχης	90240310	ορεινή		16,204	610
		Τ.Κ. Τριποτάμου – οικ. Κάτω Κομνήνιου	90240311	ορεινή		22,905	43
		Τ.Κ. Τριποτάμου – οικ. Κομνήνιου					70
		Τ.Κ. Τριποτάμου – οικ. Τριποτάμου					553
		Τ.Κ. Αγίας Μαρίας	90240401			14,354	864
		Τ.Κ. Αγίου Γεωργίου	90240402			19,130	1.763
		Τ.Κ. Πατρίδας – οικ. Καλής Παναγιάς	90240403			12,603	28
		Τ.Κ. Πατρίδας – οικ. Πατρίδας					1.492
		Τ.Κ. Τριλόφου	90240404			14,078	615
		Τ.Κ. Φυτείας – οικ. Αγίου Νικολάου	90240405	ορεινή		43,958	68
		Τ.Κ. Φυτείας – οικ. Κωστοχωρίου					52
		Τ.Κ. Φυτείας – οικ. Λιανοβροχίου					22
		Τ.Κ. Φυτείας – οικ. Φυτειάς					409
		Τ.Κ. Δασκίου	90240501	ορεινή		28,358	286
		Τ.Κ. Πολυδενδρίου – οικ. Ελαφίνας	90240502	ορεινή		110,278	8
	Τ.Κ. Πολυδενδρίου - Μονή Τιμ. Προδρόμου	5					

Περιφερειακή Ενότητα	Δήμος	Τοπική / Δημοτική Κοινότητα - Οικισμός	Γεωγραφικός Κωδικός Καλλικράτη	Χαρακτηρισμός περιοχής*	LEADER ΠΑΑ 2014-2020		
					Έκταση (km ²)	Πληθυσμός (στοιχεία 2011 – μόνιμος πληθυσμός)	
	ΒΕΡΟΙΑΣ (9024)	Τ.Κ. Πολυδενδρίου – οικ. Πολυδενδρίου				123	
		Τ.Κ. Πολυδενδρίου – οικ. Πόρου				9	
		Τ.Κ. Πολυδενδρίου – οικ. Χαράδρας				17	
		Τ.Κ. Ριζωμάτων	90240503	ορεινή	35,908	816	
		Τ.Κ. Σφηκιάς	90240504	ορεινή	25,382	382	
ΗΜΑΘΙΑΣ (0201)	ΝΑΟΥΣΑΣ (9025)	Τ.Κ. Κοπανού	90250101		7,726	1.853	
		Τ.Κ. Επισκοπής Νάουσας	90250102		16,255	1.623	
		Τ.Κ. Λευκαδίων	90250103		8,576	1.021	
		Τ.Κ. Μαρίνας – οικ. Μαρίνας	90250104		16,728	1.042	
		Τ.Κ. Μαρίνας – οικ. Πολλών Νερών		139			
		Τ.Κ. Μονοσπίτων	90250105		13,128	897	
		Τ.Κ. Χαρίεσσας	90250106		12,225	959	
		Τ.Κ. Αγγελοχωρίου	90250201		14,490	1.701	
		Τ.Κ. Ζερβοχωρίου – οικ. Άνω Ζερβοχωρίου	90250202		24,030	731	
		Τ.Κ. Ζερβοχωρίου – οικ. Αρχάγγελου		308			
		Τ.Κ. Ζερβοχωρίου – οικ. Παλαιού Ζερβοχωρίου		301			
		Τ.Κ. Πολυπλατάνου	90250203		11,442	767	
		Δ.Κ. Νάουσας – οικ. Αγίου Νικολάου	90250301		ορεινή	219,464	213
		Δ.Κ. Νάουσας – οικ. Άνω Σελίου					43
		Δ.Κ. Νάουσας – οικ. Ροδακινέας (Στράντζα)					45
		Δ.Κ. Νάουσας – οικ. Σταθμός					85
		Τ.Κ. Αρκοχωρίου	90250302		ορεινή	17,437	256
		Τ.Κ. Γιαννακοχωρίου	90250303		ορεινή	17,604	415
		Τ.Κ. Ροδοχωρίου – οικ. Αγίου Παύλου	90250304		ορεινή	31,804	4
		Τ.Κ. Ροδοχωρίου – οικ. Μεταμόρφωσης					9
Τ.Κ. Ροδοχωρίου – οικ. Ροδοχωρίου	490						
Τ.Κ. Στενημάχου	90250305		ορεινή	12,418	710		
ΣΥΝΟΛΟ						63.750	
ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ Π.Ε. ΗΜΑΘΙΑΣ (που εντάσσεται η περιοχή παρέμβασης)						140.611	
ΣΥΝΟΛΟ ΟΡΕΙΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ						7.059	

Στην περιοχή περιλαμβάνονται τμήματα δύο περιοχών Natura, οι οποίες παρουσιάζονται στον Πίνακα που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
Περιοχές Natura εντός των ορίων της περιοχής παρέμβασης

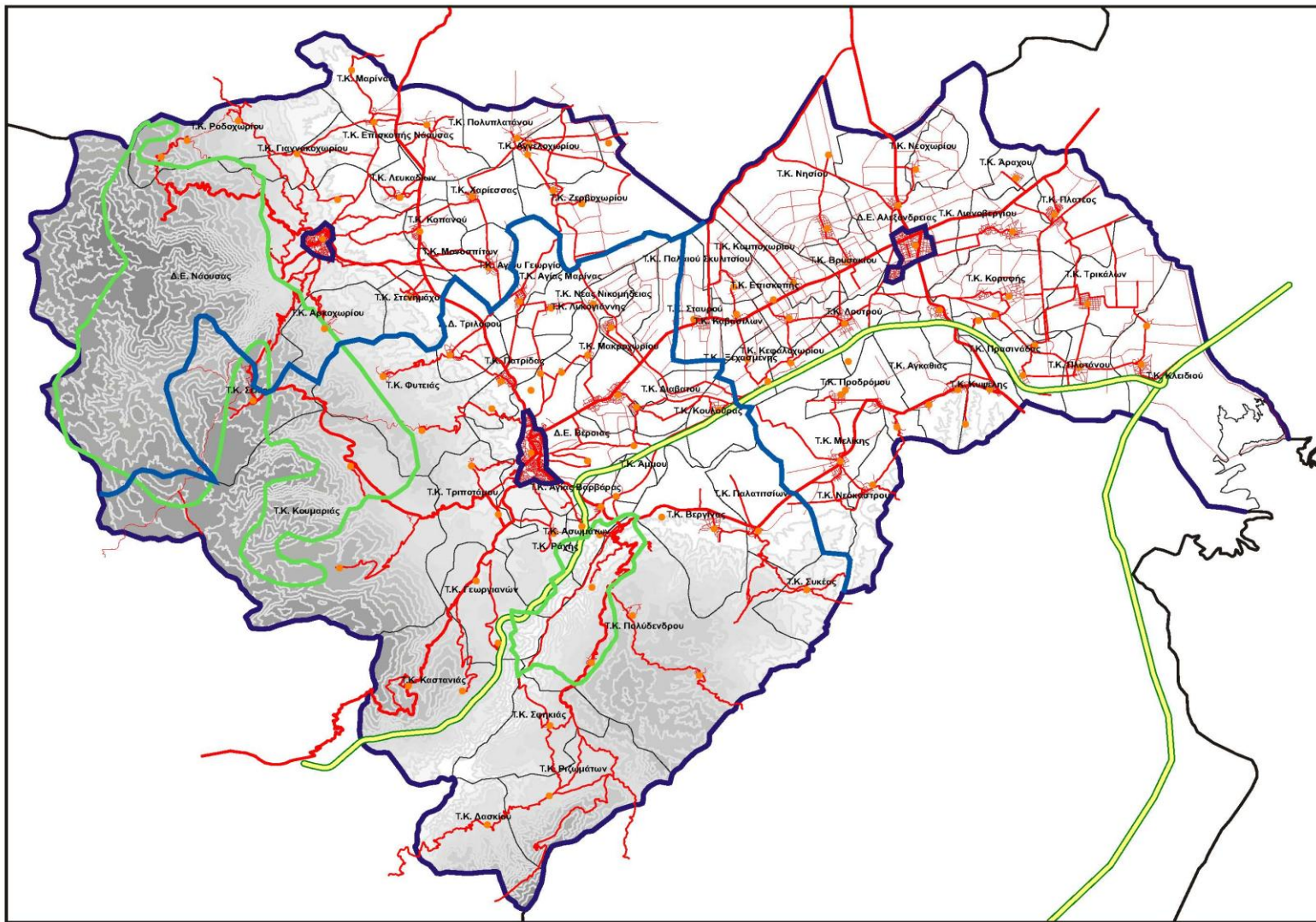
ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΕΚΤΑΣΗ (km ²)
GR1210001	Όρος Βέρμιο	25,56
GR1210002	Στενά Αλιάκμονα	3,62
ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ		2,11 %

* Η συνολική έκταση της περιοχής Natura εντός περιοχής παρέμβασης είναι 29,18 km²

Για την ακριβή απεικόνιση της περιοχής παρέμβασης ακολουθούν 2 χάρτες κλίμακας 1:200.000, στους οποίους αποτυπώνονται αφενός τα όρια της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος, αφετέρου τα διοικητικά όρια των Τοπικών / Δημοτικών Κοινοτήτων, Δήμων, Περιφερειακών Ενοτήτων, Περιφερειών (γενικά στοιχεία).

Ο 1ος χάρτης περιλαμβάνει πλέον των ανωτέρω γενικών στοιχείων οικισμούς, ασφαλτοστρωμένο οδικό δίκτυο, ανάγλυφο και περιοχές Natura.

Ο 2ος χάρτης περιλαμβάνει πλέον των ανωτέρω γενικών στοιχείων, με ειδική γραμμογράφηση, τις χαρακτηρισμένες ορεινές, μειονεκτικές (βάσει της Οδηγία (ΕΟΚ) 75/268) περιοχές ή νησιωτικές περιοχές.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

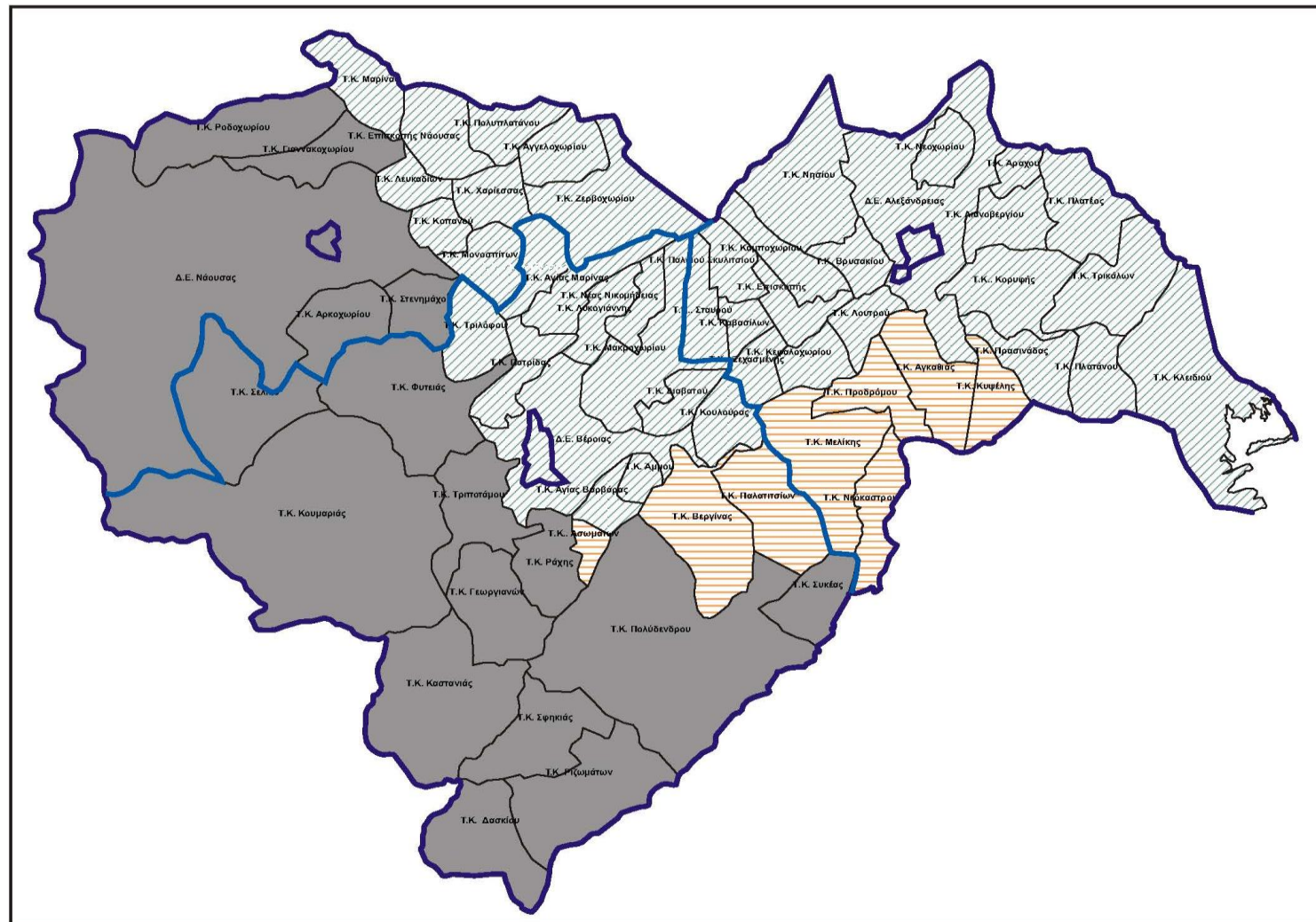
- ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ LEADER
- ΠΕΡΙΟΧΕΣ NATURA 2000
- ΟΡΙΑ ΔΗΜΩΝ
- ΟΡΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
- ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
- ΕΘΝΙΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
- ΙΣΟΨΕΙΣ ΚΑΜΠΥΛΕΣ ΑΝΑ 100 ΜΕΤΡΑ

ΚΛΙΜΑΚΑ
1:200.000

AN.HMA. A.E. - CLLD LEADER

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ LEADER
- ΟΡΙΑ ΔΗΜΩΝ
- ΟΡΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
- ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
- ΟΡΕΙΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
- ΠΕΔΙΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

ΚΛΙΜΑΚΑ
1:200.000

AN.HMA. A.E. - CLLD LEADER

4. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε.

4.1 Στόχοι

Το Τοπικό Πρόγραμμα της ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε. στηρίζεται στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης στην περιοχή παρέμβασης, με αναφορά στα οικονομικά, κοινωνικά, δημογραφικά και πολιτισμικά της χαρακτηριστικά. Παράλληλα έλαβε υπόψη την στόχευση και τον σχεδιασμό που έχει ήδη αναπτυχθεί σε ευρύτερα πλαίσια, αξιοποιώντας τα αναφερόμενα:

- στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 – 2020 (γενική στόχευση),
- στο Μέτρο 19 του Π.Α.Α. 2014 – 2020,
- στην Στρατηγική Ευφυούς Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, όπου ανήκει στο σύνολο της η περιοχή,

Θέσπισε έτσι μια σειρά από συγκεκριμένους στόχους για το τοπικό πρόγραμμα, οι οποίοι:

- αποτελούν οδηγό για την επιλογή στρατηγικής και για τον σχεδιασμό συγκεκριμένων δράσεων, προσφέροντας μία συνεπή βάση σχεδιασμού, και
- προσφέρουν το μέτρο εκτίμησης της αποτελεσματικότητας του τοπικού προγράμματος.

Οι στόχοι αυτοί καλύπτουν κάθε παράμετρο παρεμβάσεων του τοπικού προγράμματος, είναι κατά το δυνατόν συγκεκριμένοι, μετρήσιμοι (όπου αυτό είναι εφικτό, ιδιαίτερα στο πεδίο των Ειδικών στόχων), επιτεύξιμοι, ενώ παράλληλα μπορούν να λειτουργήσουν και ως υποκινητικοί παράγοντες για την καλύτερη υλοποίηση και την μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της τοπικής στρατηγικής. Με γνώμονα λοιπόν την προσπάθεια επίτευξής τους, οι Γενικοί Στόχοι του προγράμματος της ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε. μπορούν να συγκεκριμενοποιηθούν στα εξής:

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1	Ενίσχυση της απασχόλησης
ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2	Αύξηση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας
ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3	Αύξηση του βαθμού αξιοποίησης των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της περιοχής παρέμβασης
ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 4	Τόνωση της εξωστρέφειας και της καινοτομίας
ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 5	Βελτίωση των όρων διαβίωσης του τοπικού πληθυσμού και μείωση της έντασης των κοινωνικών προβλημάτων

Οι γενικοί αυτοί στόχοι υλοποιούνται μέσα από μία σειρά ειδικότερων στόχων, οι οποίοι χαρακτηρίζονται από την ποσοτικοποίησή τους και από τον χρονικό τους ορίζοντα, ο οποίος είναι φυσικά μικρότερος. Οι ειδικοί αυτοί στόχοι, είναι:

- Μείωση της ανεργίας, με τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.
- Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, με τη δημιουργία ή ενίσχυση επιχειρηματικών προσπαθειών.
- Αύξηση της προστιθέμενης αξίας στην πρωτογενή παραγωγή, με τη δημιουργία ή ενίσχυση επιχειρήσεων που αξιοποιούν πρωτογενή (γεωργική και κτηνοτροφική) παραγωγή της περιοχής παρέμβασης.
- Εμπλουτισμός, αναβάθμιση και διαφοροποίηση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος, με παρεπόμενη αύξηση του αριθμού των διανυκτερεύσεων.
- Εμπέδωση νοοτροπίας συνεργασίας σε κλαδικό και διακλαδικό επίπεδο, μέσα από την υλοποίηση συνεργατικών δράσεων και προγραμμάτων.

- vi. Επιστροφή σε ρυθμούς ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας, με το Α.Ε.Π. της περιοχής παρέμβασης στο τέλος υλοποίησης του προγράμματος να κινείται σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με σήμερα.
- vii. Διασύνδεση των διαφόρων τομέων της τοπικής οικονομίας, με γνώμονα τη δημιουργία πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων.
- viii. Προστασία του περιβάλλοντος και περιορισμός του ενεργειακού αποτυπώματος, μέσα από την περίληψη στο σύνολο των προτεινόμενων επενδυτικών σχεδίων, δράσεων που κινούνται προς την κατεύθυνση αυτή.
- ix. Βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων στις τοπικές κοινότητες της περιοχής παρέμβασης, και αναβάθμιση των χωρικών προϋποθέσεων ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας, μέσα από έργα δημόσιου ενδιαφέροντος.

Είναι απόλυτα ξεκάθαρο ότι οι ανωτέρω αναφερόμενοι στόχοι είναι απόλυτα σύμφωνοι με τους στρατηγικούς στόχους του Π.Α.Α. 2014 – 2020, καθώς:

- Συμβάλλουν στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας της περιοχής παρέμβασης, δεδομένου ότι στοχεύουν πρωτίστως στην ενίσχυση δράσεων και επενδύσεων που θα επιτρέψουν στην βελτίωση των όρων αξιοποίησης της πρωτογενούς (γεωργικής και κτηνοτροφικής κατά βάση) κτηνοτροφικής παραγωγής της περιοχής, ιδιαίτερα στον τομέα της αγροδιατροφής, ενώ ταυτόχρονα αποσκοπούν και στον συγκερασμό και την συνεργασία των διαφόρων τομέων της τοπικής οικονομίας, με γνώμονα την δημιουργία συνεργειών με πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις.
- Προωθούν την μετάβαση σε ένα αειφόρο αγροδιατροφικό σύστημα, καθώς εστιάζουν στην ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα (ο οποίος άλλωστε αποτελεί και την βασική θεματική κατεύθυνση στρατηγικής), με παράλληλο απόλυτο σεβασμό στην αναγκαιότητα προστασίας του περιβάλλοντος, μέσα από τον δραστικό περιορισμό του περιβαλλοντικού αποτυπώματος κάθε δράσης που θα ενισχυθεί.

4.2 Στρατηγική - θεματικές κατευθύνσεις τοπικής ανάπτυξης

4.2.1 Όραμα

Οι στόχοι που αναφέρθηκαν παραπάνω ουσιαστικά αποσκοπούν στο να προωθήσουν την υλοποίηση του οράματος για την περιοχή παρέμβασης, το οποίο αποτελεί την ουσιαστική αποτύπωση του πως οραματίζεται η τοπική κοινωνία το μέλλον της, όπως τουλάχιστον αυτό αποτυπώθηκε από τις ενέργειες διαβούλευσης και τεκμηριώθηκε και από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης. Το όραμα του τοπικού προγράμματος λοιπόν είναι έως την λήξη του να συμβάλλει στο να καταστεί η περιοχή παρέμβασης περισσότερο εξωστρεφής, κοινωνικά υγιής και ανταγωνιστική, στηριζόμενη στην προσθήκη αξίας στην πρωτογενή της παραγωγή, στην αξιοποίηση με σύγχρονα μέσα των παραδοσιακών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής, στην συνεργασία μεταξύ διαφορετικών τομέων της τοπικής οικονομικής και κοινωνικής ζωής, καθώς και στην προσαρμογή στις διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες των αγορών – στόχων.

4.2.2 Στρατηγική και θεματικές κατευθύνσεις

Συνεκτιμώντας τα χαρακτηριστικά της υφιστάμενης κατάστασης στην περιοχή παρέμβασης, και συνδυάζοντας τα με τους γενικούς και ειδικούς στόχους που αναφέρθηκαν παραπάνω, η ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε. προέβει στην επιλογή μιας βασικής θεματικής κατεύθυνσης, η οποία αποτελεί την αναπτυξιακή στρατηγική του τοπικού προγράμματος – ΘΚ1: **"Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα"**.

Η βασική αυτή θεματική κατεύθυνση δικαιολογείται και υποστηρίζεται αφενός από τις επιθυμίες και τους σχεδιασμούς των τοπικών επιχειρηματιών και φορέων, όπως καταγράφηκαν στις ενέργειες διαβούλευσης που πραγματοποιήθηκαν, και αφετέρου από ένα συνδυασμό δυνάμεων με ευκαιρίες (επιθυμητός στρατηγικός συνδυασμός – strategic window), καθώς και από την ύπαρξη ανεπιθύμητων συνδυασμών (αδυναμίες με απειλές), όπως και από την ύπαρξη μεμονωμένων αδυναμιών οι οποίες μπορούν να "διορθωθούν", προκειμένου να μετατραπούν σε δυνάμεις και να ενταχθούν σε επιθυμητούς στρατηγικούς συνδυασμούς στο μέλλον.

Αναλυτικά λοιπόν, η βασική θεματική κατεύθυνση εκπορεύεται και στηρίζεται:

1. Στην πλούσια πρωτογενή παραγωγή, η οποία προσφέρει γεωργικά και κτηνοτροφικά προϊόντα ποιότητας, τα οποία μπορούν να αποτελέσουν την βάση για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων αξιοποίησης τους.
2. Στην ανάγκη αύξησης των δυνατοτήτων προσθήκης αξίας στην πρωτογενή παραγωγή, καθώς και στην ανάγκη βελτίωσης των όρων πρόσβασης στις αγορές.
3. Στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στον πρωτογενή τομέα, με γνώμονα την υπέρβαση του κλασικού μοντέλου δραστηριοποίησης, περιορισμένο αποκλειστικά στην παραγωγή του γεωργικού και κτηνοτροφικού προϊόντος και στη διάθεση του στη συνέχεια χωρίς περαιτέρω επεξεργασία.
4. Στην ανάγκη αντιμετώπισης των πιέσεων – κύρια σε επίπεδο τιμών – στις διεθνείς αγορές, με παράλληλη διαφοροποίηση των αγορών στόχων, με γνώμονα την μείωση του κινδύνου που προκαλείται από την εξάρτηση από λίγες σε αριθμό αγορές.

Η βασική αυτή θεματική κατεύθυνση απαντά κυρίως στην πολυετή ύφεση της τοπικής οικονομίας (εδώ και έξι συνεχόμενα έτη, χωρίς να φαίνεται διέξοδος στον άμεσο ορίζοντα), στην γιγάντωση των επιπέδων ανεργίας και στον δραστικό περιορισμό των δυνατοτήτων χρηματοδότησης, εστιάζοντας:

- σε παραγωγικές επενδύσεις που δημιουργούν θέσεις εργασίας,
- στην στήριξη νέων μορφών επιχειρηματικότητας (συνεργατικών, κοινωνικής οικονομίας, κλπ.),
- στην ενίσχυση της πρόσβασης των νέων σε ηλικία ατόμων στον στίβο της επιχειρηματικότητας,
- σε νέες χρήσεις των υφιστάμενων, τοπικά παραγόμενων, πρώτων υλών,
- στην ενίσχυση του εξαγωγικού προσανατολισμού και της εξωστρέφειας των τοπικών επιχειρήσεων, με παράλληλη προσέγγιση νέων αγορών,
- στην αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων προσαρμογής της ενίσχυσης στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε κλάδου της τοπικής οικονομίας, καθώς και
- στην κινητοποίηση του τοπικού πληθυσμού για την στήριξη της τοπικής οικονομίας, των τοπικών προϊόντων και των τοπικών επιχειρήσεων.

4.2.3 Δευτερεύουσες θεματικές κατευθύνσεις

Η ανωτέρω αναφερόμενη βασική θεματική κατεύθυνση αποτελεί ασφαλώς τον κύριο πυρήνα ανάπτυξης της τοπικής στρατηγικής, ωστόσο συμπληρώνεται και από μία σειρά από δευτερεύουσες κατευθύνσεις, οι οποίες επίσης είναι απόλυτα συμβατές με τα χαρακτηριστικά της περιοχής παρέμβασης, ενώ παράλληλα επεκτείνουν το εύρος των προβλεπόμενων παρεμβάσεων σε ολόκληρο το παραγωγικό πλέγμα.

Συγκεκριμένα, ως δευτερεύουσες θεματικές κατευθύνσεις επιλέγονται οι εξής:

1. **Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής παρέμβασης και ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος – Δ.Θ.Κ.1.** Η θεματική αυτή κατεύθυνση στηρίζεται στην ύπαρξη πληθώρας τουριστικών πόρων στην περιοχή και στην δυνατότητα της να συνεισφέρει ένα πλούσιο τουριστικό προϊόν εμπειρίας, απόλυτα συναφές με τις σύγχρονες τάσεις της ζήτησης. Επίσης προωθεί την κάλυψη των αδυναμιών επαρκούς αξιοποίησης των πόρων, πλημμελούς σύνδεσης με τις παραγωγικές δραστηριότητες της περιοχής και της αδυναμίας επαρκούς διαφοροποίησης σε σχέση με ανταγωνιστικούς προορισμούς.
2. **Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας – Δ.Θ.Κ.2.** Έρχεται να υποστηρίξει την οικονομική δραστηριότητα στην περιοχή παρέμβασης, με έμφαση κυρίως στον μεταποιητικό τομέα. Στηρίζεται στην παραδοσιακή παρουσία του κλάδου της μεταποίησης στην περιοχή παρέμβασης, στην διαθεσιμότητα χώρων, στην ύπαρξη της κατάλληλης νοοτροπίας μισθωτής εργασίας στον τοπικό πληθυσμό, καθώς και στην ανάγκη ενίσχυσης της απασχόλησης στον δευτερογενή τομέα.
3. **Διατήρηση – βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής – Δ.Θ.Κ.3.** Στηρίζεται στην πλούσια παραγωγική και πολιτισμική παράδοση, η οποία αποτελεί σημαίνων στοιχείο της τοπικής κουλτούρας, ενώ ταυτόχρονα η ενσωμάτωση της στο παραγωγικό πλέγμα της περιοχής (κύρια στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα δραστηριότητας) είναι απόλυτα συμβατή με τις σύγχρονες τάσεις, οι οποίες προσφέρουν και ευκαιρίες ανάπτυξης.
4. **Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού – Δ.Θ.Κ.4.** Η συγκεκριμένη επιλογή αναμένεται να υλοποιηθεί μέσα από παρεμβάσεις που συμβάλλουν στην επίλυση των βασικότερων κοινωνικών ζητημάτων (όπου κυριαρχεί η ανεργία), στην περιβαλλοντική αναβάθμιση και στην βελτίωση και συμπλήρωση των διαθέσιμων υποδομών, η αναγκαιότητα των οποίων στηρίζεται στην αυξανόμενη ένταση των κοινωνικών προβλημάτων, στην ύπαρξη ελλείψεων σε επίπεδο υποδομών και στην αναγκαιότητα διαμόρφωσης ενός περιβάλλοντος πιο ελκυστικού για μόνιμη διαβίωση, για τουριστική επίσκεψη και για ανάπτυξη επιχειρηματικής δράσης.

5. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

5.1 Δράσεις του τοπικού προγράμματος

Το Τοπικό πρόγραμμα αποτελείται από Δράσεις που αναφέρονται και στα 3 επιμέρους Υπομέτρα (19.2, 19.3 και 19.4), και ανέρχεται συνολικά στο ύψος των 5.050.000,00 ευρώ Δημόσιας Δαπάνης. Το μεγαλύτερο τμήμα αυτού, ποσού 3.895.000 ευρώ, (ποσοστό 77,13%) κατανέμεται στο Υπομέτρο 19.2, στο Υπομέτρο 19.3 κατανέμεται ποσό 145.000 ευρώ (2,87% του τοπικού προγράμματος), ενώ στο Υπομέτρο 19.4 κατανέμεται το ποσό των 1.010.000 ευρώ (ποσοστό 20% επί του συνόλου).

Η ανάλυση των επιμέρους δράσεων είναι απόλυτα συμβατή με την γενικότερη στρατηγική, το όραμα και τους στόχους που έχουν επιλεγεί, ενώ και η χρηματοδοτική βαρύτητα είναι προσαρμοσμένη στις θεματικές κατευθύνσεις που έχουν επιλεγεί, καθώς η βασική θεματική κατεύθυνση γύρω από την οποία διαρθρώνεται το τοπικό πρόγραμμα, συγκεντρώνει το μεγαλύτερο τμήμα της προβλεπόμενης δημόσιας δαπάνης, καταδεικνύοντας έτσι έμπρακτα την προσπάθεια υλοποίησης του στρατηγικού προγράμματος που έχει επιλεγεί.

5.2 Δράσεις στο πλαίσιο εφαρμογής του Υπομέτρου 19.2

Το Υπομέτρο 19.2 περιλαμβάνει δράσεις τόσο ιδιωτικού χαρακτήρα, οι οποίες συμβάλλουν στην ανάπτυξη του δευτερογενούς και τους τριτογενούς τομέα δραστηριότητας, με έμφαση φυσικά στα πεδία εκείνα που άπτονται της βασικής θεματικής κατεύθυνσης που έχει επιλεγεί, όσο και δημόσιες παρεμβάσεις, οι οποίες άμεσα ή έμμεσα στηρίζουν την τοπική οικονομία και συμβάλλουν στην επίτευξη των γενικών και ειδικών στόχων που έχουν τεθεί με την τοπική στρατηγική. Οι ιδιωτικού χαρακτήρα παρεμβάσεις συγκεντρώνουν 2.375.000 ευρώ δημόσιας δαπάνης, ήτοι το 60,98% του υπομέτρου, ενώ τα υπόλοιπα 1.520.000 ευρώ (39,02% του υπομέτρου) κατευθύνονται στην χρηματοδότηση δημόσιου χαρακτήρα παρεμβάσεων.

Η παρούσα πρόσκληση αφορά σε δημοσίου χαρακτήρα παρεμβάσεις, οι οποίες περιλαμβάνουν έργα:

- Βελτίωσης, αποκατάστασης και επέκτασης δημόσιων κτιρίων για κοινωφελή σκοπό.
- Διατήρησης, αποκατάστασης και αναβάθμισης πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου.
- Υποδομών και υπηρεσιών εξυπηρέτησης του τοπικού πληθυσμού.
- Δημιουργίας και βελτίωσης υποδομών και υπηρεσιών πολιτισμού και αναψυχής, με γνώμονα ιδιαίτερα την σύνδεση του πολιτισμού με την τοπική οικονομία.
- Περιβαλλοντικής αναβάθμισης.
- Προβολής και ανάδειξης της ελκυστικότητας της περιοχής παρέμβασης.

Οι παρεμβάσεις αυτές συμβάλουν με άμεσο ή έμμεσο τρόπο στην εξυπηρέτηση και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού και στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, για την επίτευξη των στόχων της εγκεκριμένης τοπικής στρατηγικής. **Οι εν λόγω παρεμβάσεις παρέχονται δωρεάν στο ευρύ κοινό, ή η όποια χρηματική συνεισφορά από το κοινό καλύπτει μέρος μόνο του πραγματικού κόστους της δραστηριότητας, δεν μεταβάλει τον μη οικονομικό της χαρακτήρα και δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αποζημίωση για την παρεχόμενη υπηρεσία.**

Αναλυτικότερα, οι δράσεις και υποδράσεις που περιλαμβάνονται στην τοπική στρατηγική του τοπικού προγράμματος της ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε., **όσον αφορά σε δημοσίου χαρακτήρα παρεμβάσεις είναι οι ακόλουθες:**

Δράση 19.2.4 Βασικές υπηρεσίες & ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές, η οποία περιλαμβάνει τις ακόλουθες υποδράσεις:

Υποδράση 19.2.4.2 Στήριξη για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό, καθώς και των σχετικών υποδομών (ενδεικτικά: παιδικοί σταθμοί, αγροτικά ιατρεία).

Η υποδράση αφορά σε δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση βασικών υπηρεσιών, με σκοπό την εξυπηρέτηση και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού. Στην παρούσα υποδράση δύναται να ενταχθούν πράξεις όπως παιδικοί σταθμοί, αγροτικά ιατρεία, κέντρα απασχόλησης και φροντίδας νέων, ηλικιωμένων ή Α.μ.Ε.Α, αθλητικοί χώροι.

Υποδράση 19.2.4.3 Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης χώρων εντός οικισμών, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (ενδεικτικά: σημάνσεις, δημόσιοι κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές).

Η υποδράση αφορά σε έργα μικρής κλίμακας που συμβάλουν / στοχεύουν στη βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής όπως άλση, πάρκα/πλατείες, μονοπάτια, διαδρομές, αξιοθέατα, καταφύγια, παρατηρητήρια, θέσεις θέας. Παράλληλα, μέσω της υποδράσης μπορούν να υλοποιηθούν πράξεις οι οποίες αφορούν στην τουριστική προβολή και εξυπηρέτηση της περιοχής

εφαρμογής όπως η δημιουργία, βελτίωση και εκσυγχρονισμός των τοπικών κέντρων τουριστικής πληροφόρησης, η δημιουργία ιστοσελίδων, παραγωγή πληροφοριακού και τουριστικού υλικού, δημόσιες υποδομές που κρίνονται απαραίτητες για την αύξηση της προσβασιμότητας σε επισκέψιμους χώρους. Οι πράξεις που θα ενταχθούν μπορούν να έχουν συμπληρωματικό χαρακτήρα και με ιδιωτικές επενδύσεις.

19.2.4.4 Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Η υποδράση αφορά στη διατήρηση της πολιτιστικής παράδοσης ή άλλων στοιχείων της περιοχής εφαρμογής, τα οποία προβάλλονται μέσα από τις τοπικές εκδηλώσεις. Οι πράξεις που δύναται να υλοποιηθούν θα πρέπει να συνδέονται με άμεσο τρόπο με την προβολή / διατήρηση των τοπικών στοιχείων της περιοχής όπως για παράδειγμα η παράδοση, τα έθιμα, η λαογραφία, η ιστορία, τα τοπικά προϊόντα και επαγγέλματα. **Η ενίσχυση αφορά σε πράξεις άυλου χαρακτήρα.**

19.2.4.5 Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικό-οικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου – μύλοι, γεφύρια).

Μέσω της υποδράσης δύναται να υλοποιηθούν πράξεις που συνδέονται με:

- Την πολιτιστική κληρονομιά, όπως για παράδειγμα μελέτες καταγραφής, ενίσχυση πολιτιστικών συλλόγων μέσω της προμήθειας μουσικών οργάνων, παραδοσιακών φορεσιών, δημιουργία εκθετηρίων – συλλογών, πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, βιβλιοθηκών, παρεμβάσεις για τη διατήρηση των πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου – μύλοι, γεφύρια.
- Την φυσική κληρονομιά, όπως μικρής κλίμακας τεχνικά έργα καθαρισμού, προστασίας ή αποκατάστασης / αναβάθμισης τοπίων και χώρων.
- Την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, όπως δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης, διοργάνωση συναντήσεων, ημερίδων, σχεδίαση ενημερωτικού υλικού και υλικού πρόωθησης.

6. Περίοδος επιλεξιμότητας-Επιλέξιμες δαπάνες και όροι επιλεξιμότητας

6.1 Περίοδος επιλεξιμότητας- επιλέξιμες δαπάνες

Οι επιλέξιμες δαπάνες θα πρέπει να είναι σύμφωνες με τα άρθρα 45, 46 και 60 (όπου έχει εφαρμογή), του Καν. (ΕΕ) 1305/2013 καθώς και των άρθρων 65-71 και του άρθρου 69§3 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013.

Εξαιρουμένων των γενικών δαπανών όπως ορίζονται στο στοιχείο γ) του παρόντος άρθρου, η επιλεξιμότητα των δαπανών αρχίζει από την υποβολή της αίτησης στήριξης από τον δικαιούχο στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Αγροτικής Ανάπτυξης (Ο.Π.Σ.Α.Α.). Δαπάνες που πραγματοποιούνται και εξοφλούνται πριν την έκδοση της Απόφασης Ένταξης της Πράξης, γίνονται με αποκλειστική ευθύνη του δικαιούχου, οι οποίες μπορούν να είναι επιλέξιμες και να ενισχυθούν μόνο εφόσον υπάρξει οριστική ένταξη αυτής.

Ενδεικτικά, επιλέξιμες δαπάνες αποτελούν οι πιο κάτω κατηγορίες δαπανών:

α) η κατασκευή ή βελτίωση ακίνητης περιουσίας

β) η αγορά νέων μηχανημάτων και εξοπλισμού μέχρι την αγοραστική αξία του περιουσιακού στοιχείου·

γ) οι γενικές δαπάνες συνδεδεμένες με τις δαπάνες που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β), όπως αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, αμοιβές για συμβουλές σχετικά την περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για μελέτες σκοπιμότητας. Οι μελέτες σκοπιμότητας παραμένουν επιλέξιμες δαπάνες ακόμη και όταν, βάσει των αποτελεσμάτων τους, δεν πραγματοποιούνται δαπάνες σύμφωνα με τα στοιχεία α) και β). Η επιλεξιμότητα των συγκεκριμένων δαπανών αρχίζει από την 1^η Ιανουαρίου 2014 και πρέπει να αφορά μόνο το προτεινόμενο έργο και όχι τυχόν προγενέστερη μορφή του·

δ) που αφορούν άυλα στοιχεία όπως απόκτηση ή ανάπτυξη λογισμικού·

ε) οι δαπάνες για την απόκτηση των απαραίτητων για την πράξη εδαφικών εκτάσεων, εφ' όσον πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθοι όροι:

(1) Η αξία της εδαφικής έκτασης πιστοποιείται από ανεξάρτητο ειδικευμένο εμπειρογνώμονα ή δεόντως εξουσιοδοτημένο επίσημο φορέα που βεβαιώνει ότι η τιμή αγοράς δεν υπερβαίνει την εμπορική αξία της εδαφικής έκτασης και την αντικειμενική αξία για τις περιπτώσεις όπου εφαρμόζεται το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού.

(2) Η έκταση δεν ανήκει στο δημόσιο ή σε νομικό πρόσωπο του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

(3) Η επιλέξιμη, για συνεισφορά από το ΕΓΤΑΑ, δαπάνη για αγορά μη οικοδομημένης και οικοδομημένης γης δεν υπερβαίνει το 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών για την οικεία πράξη. Για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτίρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο 15%. Σε εξαιρετικές και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, το όριο μπορεί να αυξηθεί υπερβαίνοντας τα αντίστοιχα προαναφερθέντα ποσοστά, για πράξεις που αφορούν διατήρηση του περιβάλλοντος.

Σε περίπτωση απαλλοτριώσεων, εφαρμόζονται οι όροι που αναφέρονται στα ανωτέρω σημεία (1), (2) και (3). Ως δαπάνη αγοράς νοείται η τιμή της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, η οποία καθορίζεται από τα αρμόδια δικαστήρια.

Δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες η αγορά μεταφορικών μέσων (εκτός ειδικών πλήρως αιτιολογημένων περιπτώσεων, όπως δαπάνες που αφορούν στην μετακίνηση ευπαθών ομάδων), οι λειτουργικές δαπάνες των υποδομών, η χρηματοδοτική μίσθωση εξοπλισμού/παγίων εκτός αν με την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου η κυριότητα τους περιέλθει στην κυριότητα του φορέα της επένδυσης, ο Φ.Π.Α. εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας (άρθρο 69 του Καν. 1303/2013 και άρθρο 17 της 110427/ΕΥΘΥ/1020/20-10-2016 (ΦΕΚ 3521/01-11-2016, τ.Β.) Απόφασης του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού).

Πράξεις που έχουν περατωθεί φυσικά ή εκτελεστεί πλήρως, πριν από την αίτηση στήριξης, δεν είναι επιλέξιμες, ανεξάρτητα εάν έχουν εκτελεστεί ή όχι οι σχετικές πληρωμές.

Ειδικότερα, όσον αφορά στις πράξεις οι οποίες υλοποιούνται δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 651/2014 πρέπει να πληρείται ο χαρακτήρας κινήτρου και για τον σκοπό αυτό δεν πρέπει να έχει γίνει έναρξη εργασιών του υπό ενίσχυση σχεδίου, πριν από την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης από τους δικαιούχους.

Για τα έργα δημοσίου χαρακτήρα που υλοποιούνται από φορείς του δημοσίου, η δαπάνη εκπόνησης της σχετικής μελέτης μπορεί να είναι επιλέξιμη μόνο στην περίπτωση που ο φορέας, δεν διαθέτει την τεχνική επάρκεια να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στην εκπόνησή της.

Επίσης, αν η τεχνική υπηρεσία της αναθέτουσας αρχής δεν πληροί τις προδιαγραφές επάρκειας για τη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης, την εποπτεία και την επίβλεψη δημόσιας σύμβασης έργου ή μελέτης, ακολουθούνται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 44 του Ν.4412/2016 (Α' 147).

Σε παρεμβάσεις που σχετίζονται με ενέργειες ανάδειξης και προβολής για την αύξηση της ελκυστικότητας της περιοχής, δεν δύναται να διατίθεται προς πώληση το σχετικό προϊόν, στο οποίο πρέπει να αναγράφεται ότι διανέμεται δωρεάν, σε περίπτωση που το ποσοστό στήριξης είναι 100%.

Το ακίνητο στο οποίο θα υλοποιηθεί το έργο, θα πρέπει να είναι ελεύθερο βαρών (προσημείωση υποθήκης ή υποθήκη) και να μην εκκρεμούν διεκδικήσεις τρίτων επ' αυτού (πιστοποιητικό βαρών και μη διεκδικήσεων αντίστοιχα). Κατ'εξάιρεση, στις ακόλουθες περιπτώσεις είναι δυνατή η ύπαρξη εγγεγραμμένων βαρών όταν:

1. η επενδυτική πρόταση αφορά στην τοποθέτηση εξοπλισμού ή ήπιες ενέργειες που δεν συνδέονται μόνιμα και σταθερά με το ακίνητο,
2. η προσημείωση υποθήκης ή η υποθήκη έχει εγγραφεί σε εξασφάλιση δανείου που χορηγήθηκε μετά από φυσική καταστροφή,
3. η προσημείωση υποθήκης ή η υποθήκη έχει εγγραφεί σε εξασφάλιση δανείου για την υλοποίηση της πρότασης.

Σε περίπτωση πράξεων που περιλαμβάνουν υποδομές απαιτούνται αποδεικτικά ιδιοκτησίας στο όνομα του δικαιούχου, ή μακροχρόνια μίσθωση/παραχώρηση ή προσύμφωνο τουλάχιστον για 15 έτη από την δημοσιοποίηση της πρόσκλησης, επί του γηπέδου ή του αγροτεμαχίου στο οποίο πραγματοποιούνται οι επενδύσεις. Σε περίπτωση εκσυγχρονισμού, χωρίς επέμβαση στον φέροντα οργανισμό του κτιρίου ή/και υλοποίησης μικρών βοηθητικών κτισμάτων εντός του οικοπέδου, τουλάχιστον εννιά (9) έτη από την δημοσιοποίηση της πρόσκλησης.

Κατά την υποβολή φακέλου συμμετοχής, στα πλαίσια της αίτησης στήριξης, γίνονται δεκτά προσύμφωνα μίσθωσης/παραχώρησης ή αγοράς γηπέδου ή του οικοπέδου ή/και του ακινήτου, ενώ τα συμφωνητικά θα πρέπει να προσκομίζονται πριν την έκδοση της απόφασης ένταξης της πράξης.

6.2 Όροι επιλογής/επιλεξιμότητας

Τα έργα θα πρέπει:

1. να είναι σύμφωνα με το αντίστοιχο εφαρμοστέο ενωσιακό δίκαιο και το σχετικό με την εφαρμογή τους εθνικό δίκαιο,
2. να είναι στοχευμένα και να συμβάλουν στην επίτευξη της τοπικής στρατηγικής και στην επίτευξη των επιλεγμένων θεματικών κατευθύνσεων των ΤΠ,
3. να είναι σε συνάφεια με τις προτεραιότητες που αναφέρονται στο ΠΑΑ 2014-2020 σχετικά με το CLLD/Leader,
4. να εξυπηρετούν με άμεσο ή έμμεσο τρόπο την τοπική κοινωνία και να συμβάλουν στην ανάπτυξη αυτής,
5. για τα έργα που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις, να έχει υποβληθεί τουλάχιστον Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης (κατά την έννοια του άρθρου 45 του Ν.4412/2016 (Α' 147)), που να περιλαμβάνει τα αναγκαία στοιχεία, το περιεχόμενο του οποίου εξειδικεύεται στην πρόσκληση.

Σε περιπτώσεις που οι οριστικές μελέτες και τα τεύχη δημοπράτησης, δεν έχουν υποβληθεί με την αίτηση στήριξης, τότε θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί εντός εξαμήνου από την Απόφαση Ένταξης του έργου, ενώ δεν επιτρέπεται η υπέρβαση του προϋπολογισμού της προτεινόμενης πράξης που περιλήφθηκε στην αίτηση στήριξης. Σε αντίθετη περίπτωση ανακαλείται η απόφαση ένταξης της πράξης.

Για τα έργα που αφορούν σε αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση και ανάδειξη οικισμού ή τμήματος αυτού, στο πλαίσιο των δράσεων του υπομέτρου 19.2, θα πρέπει να υπάρχει μελέτη συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης ή ανάδειξης του οικισμού ή τμήματος αυτού, το περιεχόμενο της οποίας παρουσιάζεται στο Παράρτημα της Προκήρυξης. Κατά προτεραιότητα θα εντάσσονται περιοχές στις οποίες έχουν ήδη ολοκληρωθεί τα βασικά δίκτυα (όπως ύδρευσης, αποχέτευσης),

6. να επαληθεύεται το εύλογο κόστος των υποβληθεισών δαπανών, (εκτός των έργων που υλοποιούνται με τιμολόγιο δημοσίων έργων),
7. να λαμβάνουν υπόψη την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» και τους στόχους της αειφόρου ανάπτυξης και ιδιαίτερα για τις επενδύσεις γίνεται εκτίμηση της αναμενόμενης περιβαλλοντολογικής επίπτωσης με βάση τη συγκεκριμένη, για την επένδυση, νομοθεσία, όταν αυτή μπορεί να θίξει το περιβάλλον,
8. να διασφαλίζουν την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και αποτρέπουν κάθε διάκριση εξαιτίας του φύλλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού,
9. να διασφαλίζεται ότι δεν έχουν χρηματοδοτηθεί ή/και χρηματοδοτούνται από άλλα εθνικά ή/και συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, για το ίδιο φυσικό αντικείμενο,
10. να μπορούν να τεκμηριώσουν τον υπεύθυνο φορέα για τη λειτουργία ή τη συντήρηση όπου απαιτείται.

6.3 Είδος της ενίσχυσης

Η ενίσχυση χορηγείται στο δικαιούχο με τη μορφή επιχορήγησης και το ύψος της υπολογίζεται βάσει των επιλέξιμων δαπανών, όπως αναφέρεται στο άρθρο 4 της υπ' αριθ. 2635/20-9-2017/ΦΕΚ 3313/17 ΚΥΑ.

Ο προϋπολογισμός της πράξης που διαμορφώνεται μετά το πέρας της διαδικασίας διοικητικού ελέγχου της αίτησης στήριξης, αποτελεί τον εγκεκριμένο επιλέξιμο προϋπολογισμό της. Δεν μπορεί να δικαιολογηθεί οποιαδήποτε αύξηση του εγκεκριμένου προϋπολογισμού του έργου. Εξαιρείται η περίπτωση που αυτή ανακύπτει από σχετικές κανονιστικές ρυθμίσεις όπως αύξηση συντελεστών ΦΠΑ, αύξηση των τιμολογίων των δημοσίων έργων, με την επιφύλαξη του ανωτάτου συνολικού κόστους ανά δράση της παρούσας Υπουργικής Απόφασης, όπως ισχύει. Οποιαδήποτε άλλη αύξηση του κόστους, βαρύνει αποκλειστικά και μόνο το δικαιούχο.

7. Υποβολή αίτησης στήριξης

Οι δυνητικοί δικαιούχοι μπορούν, μετά τη δημοσιοποίηση της πρόσκλησης, να υποβάλλουν αιτήσεις στήριξης σύμφωνα με το υπόδειγμα που περιλαμβάνεται στην πρόσκληση.

Οι εν λόγω αιτήσεις περιλαμβάνουν, ενδεικτικά τα ακόλουθα:

- i. στοιχεία του αιτούντος,
- ii. στοιχεία και φωτογραφική απεικόνιση της υφιστάμενης κατάστασης του προτεινόμενου έργου, εκτός άυλων ενεργειών,
- iii. περιγραφή της προτεινόμενης πράξης,
- iv. προϋπολογισμό της προτεινόμενης πράξης,
- v. ειδικές πληροφορίες ανάλογα με την υπό-δράση,
- vi. στοιχεία για τον υπολογισμό των κοινών και ειδικών δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης,

- vii. δικαιολογητικά που να αποδεικνύουν το «εύλογο κόστος» των αιτούμενων προς ενίσχυση δαπανών (πλην των δαπανών που αναφέρονται σε έργα που υλοποιούνται με δημόσιες συμβάσεις),
- viii. τεκμηρίωση του είδους και του ύψους των δαπανών, ώστε να συνάδουν με τη φύση, τους στόχους και την λειτουργικότητα του επενδυτικού σχεδίου (πλην έργων που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις),
- ix. τεκμηρίωση της δυνατότητας του δικαιούχου αναφορικά με τη λειτουργία-συντήρηση του έργου,
- x. τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατά περίπτωση από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις, τα οποία θα εξειδικεύονται στις επιμέρους προσκλήσεις των υποδράσεων,
- xi. Φάκελο Δημόσιας Σύμβασης, που να περιλαμβάνει τα αναγκαία στοιχεία, το περιεχόμενο του οποίου θα έχει εξειδικευτεί στην πρόσκληση,
- xii. συντέλεση των απαιτούμενων απαλλοτριώσεων, εφόσον απαιτούνται,
- xiii. δήλωση δικαιούχου ότι θα διευκολύνει κάθε έλεγχο από την Ο.Τ.Δ. και των αρμόδιων ελεγκτικών μηχανισμών.

Η υποβολή των αιτήσεων στήριξης καθώς και οριστικοποίησή της, πραγματοποιείται μέσα από το Ο.Π.Σ.Α.Α. από τον δυνητικό δικαιούχο, ο οποίος υποβάλλει ηλεκτρονικά και τα απαραίτητα δικαιολογητικά, όπως αυτά θα καθορίζονται στην πρόσκληση.

Εφόσον η αίτηση υποβληθεί επιτυχώς, λαμβάνει μοναδικό κωδικό και ημερομηνία οριστικοποίησης, από την οποία τεκμαίρεται το εμπρόθεσμο της υποβολής.

Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, οι δυνητικοί δικαιούχοι οφείλουν, εντός προθεσμίας που καθορίζεται στην πρόσκληση, να αποστείλουν στην Ο.Τ.Δ. αποδεικτικό κατάθεσης της αίτησης στήριξης, καθώς και όλα τα δικαιολογητικά που δύναται να εκπληρώνουν τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής, όπως αυτά τίθενται στις προσκλήσεις των Ο.Τ.Δ..

Η Ο.Τ.Δ. έχει την δυνατότητα να ζητήσει, εκτός περιπτώσεων αυτεπάγγελτης αναζήτησης δικαιολογητικών, σε πρωτότυπο, ένα δικαιολογητικό για το οποίο αμφιβάλει για την γνησιότητα του, ή τα σχέδια σε ηλεκτρονική μορφή, στο αρχικό λογισμικό που παρήχθησαν.

Διόρθωση – ανάκληση αιτήσεων στήριξης πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής.

Οι αιτούντες μπορούν να διορθώνουν την αίτηση στήριξης και τα συνυποβληθέντα δικαιολογητικά, ακόμη και μετά την οριστική υποβολή της, εφόσον δεν έχει παρέλθει η καταληκτική ημερομηνία που προβλέπεται στη πρόσκληση. Για το σκοπό αυτό ακολουθούν τη διαδικασία που προβλέπεται, κατά περίπτωση, στο Ο.Π.Σ.Α.Α..

Εφόσον η διόρθωση αφορά και σε δικαιολογητικά που έχουν ήδη υποβληθεί σε έντυπη μορφή, αυτά αποστέλλονται εκ νέου στην αρμόδια Ο.Τ.Δ. για την αντικατάστασή τους.

Πέραν των ανωτέρω οι αιτούντες δύναται να ανακαλέσουν την αίτηση στήριξης εν όλο ή εν μέρει μετά από σχετικό έγγραφο αίτημά τους στην Ο.Τ.Δ. σύμφωνα με το άρθρο 3 του Καν. (ΕΕ) 809/2014. Η ανάκληση επαναφέρει τον αιτούντα στη θέση που βρίσκονταν πριν υποβάλλει τα εν λόγω έγγραφα ή τμήματα των εν λόγω εγγράφων που ανακαλεί.

Με την υποβολή της αίτησης στήριξης, οι αιτούντες αποδέχονται την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προστασίας δεδομένων.

8. Διοικητικός έλεγχος των αιτήσεων στήριξης

Σκοπός της διαδικασίας είναι η διασφάλιση της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των δυνητικών δικαιούχων κατά το διοικητικό έλεγχο (αξιολόγηση) των αιτήσεων στήριξης και η επιλογή από την Ο.Τ.Δ. των αιτήσεων που θα ενισχυθούν στο πλαίσιο του ΤΠ.

Περιγραφή Διαδικασίας

Ο διοικητικός έλεγχος (αξιολόγηση) των υποβληθεισών αιτήσεων στήριξης πραγματοποιείται με ευθύνη της Ο.Τ.Δ. μέσω του Ο.Π.Σ.Α.Α.

Ο διοικητικός έλεγχος των αιτήσεων στήριξης, συμπεριλαμβανομένης της εξέτασης των προσφυγών, διενεργείται από επιτροπές που συγκροτούνται με απόφαση της Επιτροπής Διαχείρισης Προγράμματος CLLD/LEADER.

Διασφαλίζεται ότι τα άτομα που έχουν λειτουργήσει ως αξιολογητές αίτησης στήριξης δε συμμετέχουν στη διαδικασία εξέτασης προσφυγής που αφορά τη συγκεκριμένη αίτηση.

Επιπλέον, εξασφαλίζεται ότι για τα άτομα που μετέχουν στη διαδικασία του διοικητικού ελέγχου των αιτήσεων στήριξης δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων, μέσω υποβολής κατάλληλης δήλωσης.

Κατά τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου η Ο.Τ.Δ. δύναται να ζητήσει, την υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινήσεων, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, που περιγράφεται στην πρόσκληση.

Συμπληρωματικά στοιχεία είναι αυτά τα οποία προβλέπονταν στην πρόσκληση, εκδόθηκαν πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης και διορθώνουν προφανή σφάλματα της αίτησης στήριξης ή/και των δικαιολογητικών που τη συνοδεύουν.

Οι διευκρινίσεις είναι στοιχεία που ζητούνται με σκοπό την αποσαφήνιση των υποβληθέντων στοιχείων και την καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου της αίτησης στήριξης.

Σε κάθε περίπτωση υποβάλλονται ηλεκτρονικά στο Ο.Π.Σ.Α.Α. τα συμπληρωματικά στοιχεία και οι διευκρινίσεις, για τα οποία ορίζεται ως υποχρεωτική η ηλεκτρονική τους υποβολή τους και ταυτόχρονα ο δικαιούχος ενημερώνει με υπογεγραμμένη επιστολή υποβολής συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινήσεων, την Ο.Τ.Δ., εντός της οριζόμενης από την πρόσκληση προθεσμίας. Τα συμπληρωματικά στοιχεία και οι διευκρινίσεις στοιχείων, για τα οποία δεν ορίζεται ως υποχρεωτική η ηλεκτρονική υποβολή τους στο Ο.Π.Σ.Α.Α., υποβάλλονται συνημμένα της υπογεγραμμένης επιστολής υποβολής και συμπληρώνουν τον φάκελο της αίτησης στήριξης.

Στον έλεγχο, σύμφωνα με το άρθρο 48, παρ. 2 του Καν. (ΕΕ) 809/2014, περιλαμβάνεται επαλήθευση:

1. της εμπρόθεσμης υποβολής της αίτησης στήριξης·
2. της επιλεξιμότητας του δικαιούχου·
3. των κριτηρίων επιλεξιμότητας, των δεσμεύσεων και άλλων υποχρεώσεων που συνδέονται με την ενέργεια για την οποία ζητείται στήριξη·
4. της συμμόρφωσης με τα κριτήρια επιλογής·
5. της επιλεξιμότητας των δαπανών της ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της συμμόρφωσης με την κατηγορία δαπανών ή τη μέθοδο υπολογισμού που πρέπει να χρησιμοποιείται όταν η ενέργεια ή μέρος αυτής εμπίπτει στο άρθρο 67 παράγραφος 1 στοιχεία β), γ) και δ) του Καν. (ΕΕ) 1303/2013·

6. του εύλογου χαρακτήρα των υποβληθεισών δαπανών του άρθρου 67 παράγραφος 1 στοιχείο α) του Καν. (ΕΕ) 1303/2013, εξαιρουμένων των συνεισφορών σε είδος και του κόστους απόσβεσης.

Σε περίπτωση μη εκπλήρωσης των παραπάνω σημείων 1, 2 και 3, η αίτηση στήριξης απορρίπτεται.

Στις πράξεις που δεν εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις, οι δαπάνες, ως προς το εύλογο του κόστους τους, αξιολογούνται με χρήση κατάλληλου συστήματος αξιολόγησης, όπως δαπάνες αναφοράς (πίνακας τιμών Ο.Τ.Δ.), σύγκριση των διαφόρων προσφορών ή διασταυρωτικός έλεγχος προσφορών ομοειδών προϊόντων άλλων πράξεων από την επιτροπή αξιολόγησης.

Για τον υπολογισμό του εύλογου κόστους, ο υποψήφιος προσκομίζει οικονομικές προσφορές για λοιπές δαπάνες πλην κτιριακών υποδομών. Εφόσον το μοναδιαίο (ανά τεμάχιο) κόστος αυτών υπερβαίνει, σε αξία τα 1.000€, απαιτούνται τρεις (3) συγκρίσιμες προσφορές, ενώ σε αντίθετη περίπτωση τουλάχιστον μία (1). Οι συγκρίσιμες προσφορές αφορούν ομοειδή και εφάμιλλα προϊόντα. Η Ο.Τ.Δ. καλείται να αξιολογήσει τόσο τις οικονομικές παραμέτρους των προσφορών, όσο και τις ποιοτικές. Έτσι είναι δυνατό να γίνει δεκτή μια προσφορά η οποία δεν είναι η πιο συμφέρουσα οικονομικά, αρκεί ο δικαιούχος να τεκμηριώνει και η Ο.Τ.Δ. να αποδέχεται, την μοναδικότητα ή/και την υψηλή ποιότητα ή τις ειδικές προδιαγραφές που προσφέρει το προμηθευόμενο προϊόν.

Όσον αφορά στις δαπάνες που αφορούν κτιριακές υποδομές ο έλεγχος του «εύλογου κόστους» θα πραγματοποιείται μέσω σχετικών εγκεκριμένων Πινάκων Τιμών Μονάδος. Οι Πίνακες αυτοί δύναται να επικαιροποιούνται στα πλαίσια της διαδικασίας έγκρισης μεταγενέστερων προσκλήσεων.

Επιπλέον, σε περίπτωση που ο δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία προκειμένου να λάβει ενίσχυση, η αίτηση ενίσχυσης απορρίπτεται στη τρέχουσα πρόκληση και δεν έχει δικαίωμα κατάθεσης αίτησης στήριξης σε προσκλήσεις του τρέχοντος και του επόμενου ημερολογιακού έτους της διαπίστωσης, για όλα τα Τοπικά Προγράμματα.

Στην περίπτωση αυτή η ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε. διαβιβάζει τα στοιχεία των αιτούντων που απορρίφθηκαν για την εν λόγω περίπτωση, στη Ε.Υ.Ε. Π.Α.Α. 2014-2020 η οποία φροντίζει για την εξασφάλιση της σχετικής πληροφόρησης σε όλες της Ο.Τ.Δ.

Σε κάθε περίπτωση πριν την ολοκλήρωση της αξιολόγησης η ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε. οφείλει να πραγματοποιήσει επιτόπια επίσκεψη στον προτεινόμενο χώρο υλοποίησης όλων των αιτουμένων προς αξιολόγηση πράξεων, προκειμένου να διαπιστωθεί η υφιστάμενη κατάσταση. Τα αποτελέσματα της επιτόπιας επίσκεψης αποτυπώνονται σε έκθεση αυτοψίας η οποία συνοδεύεται από φωτογραφική αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης. Τα εν λόγω στοιχεία συμπληρώνουν το φάκελο της αίτησης στήριξης. Εξαιρούνται της διαδικασίας οι άυλες ενέργειες.

Στη συνέχεια οι αιτήσεις βαθμολογούνται με βάση τα κριτήρια επιλογής και προσδιορίζεται ο συνολικός εγκρινόμενος προϋπολογισμός και το ισχύον ποσοστό στήριξης, λαμβάνοντας υπόψη και το «εύλογο κόστος» των προτεινόμενων δαπανών.

Για την αποτύπωση του διοικητικού ελέγχου των αιτήσεων στήριξης, συμπληρώνεται κατάλληλο φύλλο διοικητικού ελέγχου κριτηρίων επιλεξιμότητας και επιλογής, το περιεχόμενο του οποίου θα αναρτάται στο Ο.Π.Σ.Α.Α.

Με βάση τα ως άνω αποτελέσματα οι επιτροπές συντάσσουν πίνακα αποτελεσμάτων, στον οποίο περιλαμβάνονται οι παραδεκτές – βαθμολογηθείσες και οι μη παραδεκτές αιτήσεις στήριξης. Οι

παραδεκτές αιτήσεις κατατάσσονται με φθίνουσα βαθμολογική σειρά, ανά υποδράση. Στον πίνακα αποτελεσμάτων περιλαμβάνονται:

1. οι αιτήσεις που κρίνονται παραδεκτές προς στήριξη, των οποίων ο συνολικός προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης δεν υπερβαίνει αθροιστικά τον αντίστοιχο της πρόσκλησης και των οποίων η βαθμολογία είναι μεγαλύτερη του ελαχίστου ορίου που έχει τεθεί στην πρόσκληση για τη συγκεκριμένη υποδράση.
2. το οικονομικό αντικείμενο των αιτήσεων, έτσι όπως διαμορφώθηκε από το διοικητικό έλεγχο.
3. οι αιτήσεις οι οποίες, πληρούν μεν τα απαιτούμενα κριτήρια, αλλά δεν κρίνονται καταρχήν παραδεκτές, λόγω εξάντλησης της διατιθέμενης δημόσιας δαπάνης της πρόσκλησης στη συγκεκριμένη υποδράση.
4. οι αιτήσεις που κρίνονται μη παραδεκτές προς στήριξη και οι λόγοι απόρριψής τους.

Ο εν λόγω πίνακας αποτελεσμάτων υποβάλλεται στην Ε.Δ.Π. CLLD/LEADER της ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε. για έγκριση και ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης. Σε περίπτωση που η γνώμη της Ε.Δ.Π. CLLD/LEADER αποκλίνει με αυτή των αξιολογητών, ο πίνακας αποτελεσμάτων επικαιροποιείται, και η απόφασή της πρέπει να αιτιολογείται.

Η Ε.Δ.Π. CLLD/LEADER δύναται κατά την διαδικασία αξιολόγησης, με απόφαση της, να επιλέγει αιτήσεις στήριξης, από τον παραπάνω πίνακα κατάταξης, μιας ή περισσότερων υποδράσεων, των οποίων η βαθμολογία είναι μεγαλύτερη ελάχιστου ορίου, πέραν του προϋπολογισμού της συγκεκριμένης υποδράσης, εφόσον υπάρχουν διαθέσιμες πιστώσεις:

- 1) είτε κατόπιν απόφασής της, για υπερδέσμευση της τρέχουσας πρόσκλησης, μέχρι το 110% του προϋπολογισμού του Τοπικού Προγράμματος. Επισημαίνεται ότι το επιπλέον 10% του προϋπολογισμού του ΤΠ, αφορά στο σύνολο των προσκλήσεων, αλλά δύναται να εξαντληθεί στα πλαίσια μιας πρόσκλησης.
- 2) είτε κατόπιν απόφασής της από ανακατανομή πόρων εντός θεματικών κατευθύνσεων του Τοπικού Προγράμματος, χωρίς αύξηση του προϋπολογισμού της πρόσκλησης,
- 3) είτε από ανακατανομή πόρων μεταξύ θεματικών κατευθύνσεων του Τοπικού Προγράμματος, χωρίς αύξηση του προϋπολογισμού της πρόσκλησης,
- 4) είτε από υπερδέσμευση της τρέχουσας πρόσκλησης, πέραν το 110% του προϋπολογισμού του Τοπικού Προγράμματος.

Στην περίπτωση (3) θα πρέπει να έχει προηγηθεί και εγκριθεί σχετικό αίτημα, με σύμφωνη γνώμη της Ε.Υ.Ε. Π.Α.Α. 2014-2020, από την Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Στην περίπτωση (4) θα πρέπει η Ο.Τ.Δ. να αιτηθεί υπερδέσμευση πόρων από την Ε.Υ.Ε. Π.Α.Α. 2014-2020. Η Ε.Υ.Ε. Π.Α.Α. 2014-2020 αποφασίζει σε συνεργασία με την Ε.Υ.Δ. Π.Α.Α. 2014-2020 για την έγκριση ή όχι του σχετικού αιτήματος.

Κατόπιν:

- i. με την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης από την Ε.Δ.Π. CLLD/LEADER,
- ii. των διαδικασιών των περιπτώσεων (1) και (2) αν προκύψουν,
- iii. και πριν τελεσφορήσουν οι διαδικασίες των περιπτώσεων (3) και (4),

η Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας διενεργεί δειγματοληπτικό διοικητικό έλεγχο επί της διαδικασίας αξιολόγησης των αιτήσεων στήριξης.

Για τις ανάγκες του δειγματοληπτικού διοικητικού ελέγχου τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κοινοποιούνται στην Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, προκειμένου να πραγματοποιήσει δειγματοληπτικό διοικητικό έλεγχο επί της διαδικασίας και των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης. Ο δειγματοληπτικός διοικητικός έλεγχος διενεργείται τουλάχιστον στο 5% του αριθμού των αιτήσεων στήριξης της εκάστοτε πρόσκλησης.

Στην περίπτωση όπου η Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε., είτε μέλη της Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε., είτε του μέλη του Δ.Σ. φορέα που έχει συστήσει την Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε., είναι αιτούντες, τότε οι αιτήσεις τους τίθεται αυτομάτως στον δειγματοληπτικό έλεγχο από την Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, πέραν του δείγματος του 5%.

Σε περίπτωση που ο δειγματοληπτικός διοικητικός έλεγχος έχει ευρήματα, η Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας οφείλει να αυξήσει το δείγμα στο 10%, του αριθμού των αιτήσεων στήριξης.

Σε περίπτωση που ο δειγματοληπτικός διοικητικός έλεγχος έχει ευρήματα που τεκμηριώνουν συστημικό λάθος, η Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας καλεί την Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε. να επαναξιολογήσει όλες τις αιτήσεις στήριξης και η διαδικασία επαναλαμβάνεται από την αρχή.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας του δειγματοληπτικού ελέγχου από την Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και την ολοκλήρωση των διαδικασιών των περιπτώσεων (3) και (4), σε περίπτωση που έχουν ενεργοποιηθεί, δημοσιοποιείται ο τελικός πίνακας αποτελεσμάτων, μετά από σχετική απόφαση της Ε.Δ.Π. CLLD/LEADER, εφόσον έχουν προκύψει αλλαγές στον εν λόγω πίνακα. Ο τελικός πίνακας αποτελεσμάτων συνοδεύεται από σαφείς πληροφορίες για την πρόσβαση των αιτούντων στο αναλυτικό αποτέλεσμα του διοικητικού ελέγχου, όπως αυτό απεικονίζεται στο Ο.Π.Σ.Α.Α.

Επιπλέον, η Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε. ενημερώνει και ατομικά όλους τους αιτούντες, για το αποτέλεσμα της αξιολόγησης, με απόδειξη παραλαβής, με σαφή αναφορά στο δικαίωμα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής, όπως και τον τρόπο, τον τόπο και τις προθεσμίες υποβολής της εν λόγω προσφυγής.

Ο δικαιούχος έχει δικαίωμα ενδικοφανούς προσφυγής κατά του τελικού Πίνακα Αποτελεσμάτων, η οποία υποβάλλεται ηλεκτρονικά στο Ο.Π.Σ.Α.Α. και αποστέλλει το αποδεικτικό κατάθεσης στην Ο.Τ.Δ. Η προσφυγή υποβάλλεται εντός 15 ημερών από την κοινοποίηση στον δικαιούχο, του τελικού Πίνακα Αποτελεσμάτων και εξετάζεται από επιτροπή προσφυγών της Ο.Τ.Δ.

Με βάση το αποτέλεσμα της εξέτασης των προσφυγών από την επιτροπή προσφυγών, συντάσσεται ο τελικός πίνακας κατάταξης της αρχικής αξιολόγησης και εγκρίνεται, με απόφαση της Ε.Δ.Π. CLLD/LEADER, με τις τελικά επιλεγμένες αιτήσεις στήριξης.

Σε περίπτωση που η γνώμη της Ε.Δ.Π. CLLD/LEADER αποκλίνει, η σχετική απόφαση πρέπει να αιτιολογείται ειδικά.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας των προσφυγών δημοσιοποιείται, με κάθε πρόσφορο μέσο, ο τελικός πίνακας κατάταξης. Επιπλέον, η Ο.Τ.Δ. ενημερώνει και ατομικά όλους τους αιτούντες για το αποτέλεσμα της αξιολόγησης των προσφυγών, με απόδειξη παραλαβής.

Καταχωρίσεις στο Ο.Π.Σ.Α.Α.

Η Ο.Τ.Δ. καταχωρίζει το αποτέλεσμα του διοικητικού ελέγχου και εκτυπώνει τους αντίστοιχους πίνακες.

9. Ένταξη πράξεων

Για τις αιτήσεις που επιλέχθηκαν προς στήριξη από την Ο.Τ.Δ. και μετά από την ολοκλήρωση της διαδικασίας προσφυγών, η Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, εκδίδει Απόφαση Ένταξης Πράξεων, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 66 του Ν. 4314/2014, με την οποία κάθε αίτηση χαρακτηρίζεται ως πράξη του ΠΑΑ 2014-2020 κατά την έννοια του άρθρου 2.(9) του Καν. (ΕΕ) 1303/2013.

Η έκδοση του σχεδίου απόφασης ένταξης δύναται να πραγματοποιηθεί μέσω του Ο.Π.Σ.Α.Α. με ευθύνη της Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και με βάση τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις σχετικές αιτήσεις και τα αποτελέσματα του διοικητικού ελέγχου αυτών.

Κάθε απόφαση ένταξης, η οποία ενέχει ισχύ σύμβασης μεταξύ του δικαιούχου και της Ο.Τ.Δ., περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τις υποχρεώσεις/δεσμεύσεις των δικαιούχων, τη διαδικασία χορήγησης της ενίσχυσης, έλεγχους και κυρώσεις και ρητή αναφορά για την δέσμευση του δικαιούχου απέναντι στην Ο.Τ.Δ. για την υλοποίηση της πράξης, καθώς επίσης και την δυνατότητα ελέγχου της επιλεξιμότητας και της αναλογικότητας των δαπανών κατά τα στάδια αποπληρωμής του έργου.

Αναφορικά με το αναλυτικό φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της κάθε πράξης η απόφαση παραπέμπει στην αίτηση στήριξη, όπως αυτή έχει υποβληθεί από το δικαιούχο στο Ο.Π.Σ.Α.Α. και διαμορφωθεί κατά το διοικητικό έλεγχό της.

Η εν λόγω απόφαση εκδίδεται από τον οικείο Περιφερειάρχη. Η απόφαση ένταξης δύναται να περιλαμβάνει μία ή περισσότερες πράξεις ανά πρόσκληση. Η απόφαση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και στην ιστοσελίδα του Π.Α.Α. 2014-2020, κοινοποιείται στην αρμόδια Ο.Τ.Δ. και αποστέλλεται με ευθύνη της ταχυδρομικά, με απόδειξη παραλαβής και με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε κάθε δικαιούχο, στις διευθύνσεις που έχουν δηλωθεί κατά την αίτηση στήριξης.

Καταχωρίσεις στο Ο.Π.Σ.Α.Α.

Η Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, δύναται να δημιουργήσει στο Ο.Π.Σ.Α.Α. το σχέδιο απόφασης ένταξης συσχετίζοντάς την με την πράξη ή τις πράξεις που περιλαμβάνονται σε αυτή. Μετά την έκδοση της απόφασης, τα στοιχεία της (αριθ. και ημερομηνία πρωτοκόλλου, ΑΔΑ) καταχωρίζονται στο Ο.Π.Σ.Α.Α..

10. Ανάκληση ένταξης πράξης

Είναι δυνατό για μια πράξη να αρθεί η ένταξή της από το Π.Α.Α. 2014-2020 λόγω τεκμηριωμένων αδυναμιών εκτέλεσής της ή μη τήρησης των όρων της σχετικής Απόφασης Ένταξης Πράξης, καθώς και η διασφάλιση του δικαιώματος των δικαιούχων να αποσύρουν, ανά πάσα, στιγμή την αίτηση στήριξης που έχουν υποβάλει, χωρίς να παραβιάζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης των δικαιούχων.

Η διαπίστωση της ανάγκης ανάκλησης της ένταξης πράξης μπορεί να προκύψει:

- 1) Με την υποβολή αιτήματος από τον δικαιούχο στην Ο.Τ.Δ., σε εφαρμογή του άρθρου 3 του Καν. (ΕΕ) 809/2014, στο οποίο αναλύονται οι λόγοι αδυναμίας εκτέλεσης της πράξης.
- 2) Μετά από διαπιστωμένη απάτη, βάση απόφασης ή πορίσματος αρμόδιας δικαστικής ή άλλης αρχής.

3) Κατά τη διαδικασία παρακολούθησης και ελέγχου της πορείας υλοποίησης της πράξης, στην περίπτωση που διαπιστώνονται αποκλίσεις ή εμπλοκές σε σχέση με την προγραμματισθείσα πρόοδο ή τους όρους ένταξής της. Ενδεικτικά, η διαδικασία δύναται να ενεργοποιείται εφόσον επιβάλλεται κατόπιν ελέγχων εθνικών ή ευρωπαϊκών ελεγκτικών οργάνων ή όταν διαπιστώνεται:

- ✓ η παρέλευση του χρόνου υλοποίησης της πράξης, χωρίς έγκριση σχετικής παράτασης·
- ✓ μη αποδεκτή απόκλιση του φυσικού αντικειμένου·
- ✓ αδυναμία στην καθολική πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου και της επιλεξιμότητάς του με βάση τα πρωτότυπα παραστατικά και λοιπά δικαιολογητικά και στοιχεία τεκμηρίωσης·
- ✓ άλλη παράβαση του εθνικού ή κοινοτικού θεσμικού πλαισίου η οποία διενεργείται από τον δικαιούχο δόλια και δεν επιδέχεται θεραπεία.

Εφόσον, η διαπίστωση της ανάγκης ανάκλησης γίνεται από την Ο.Τ.Δ., η τελευταία με απόφαση της Ε.Δ.Π. CLLD/LEADER εισηγείται στην Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας την ανάκληση της ένταξης της εν λόγω πράξης από το Π.Α.Α. 2014-2020.

Στις περιπτώσεις που απαιτείται, η Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, κατόπιν εισήγησης της Ο.Τ.Δ., θέτει την πράξη σε καθεστώς επιτήρησης με αποστολή προειδοποιητικής επιστολής στο δικαιούχο της πράξης, με απόδειξη παραλαβής, στην οποία προσδιορίζονται οι αποκλίσεις και καθορίζονται διορθωτικά μέτρα και περίοδος συμμόρφωσης του δικαιούχου και ενημερώνει σχετικά την Ο.Τ.Δ.

Μετά την παρέλευση του χρονικού διαστήματος συμμόρφωσης του δικαιούχου χωρίς αυτός να έχει προβεί στα υποδειχθέντα διορθωτικά μέτρα ή σε κάθε άλλη από τις παραπάνω περιπτώσεις, η Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας προβαίνει σε έκδοση σχετικής απόφασης με την οποία ανακαλείται η ένταξη της εν λόγω πράξης ή με την οποία τροποποιείται η απόφαση ένταξης στην οποία περιλαμβανόταν. Το σχέδιο της απόφασης δύναται να παράγεται από το Ο.Π.Σ.Α.Α.

Ο υπογράφων της απόφασης είναι ο ίδιος που εξέδωσε τη σχετική απόφαση με την οποία εντάχθηκε η πράξη στο ΠΑΑ 2014-2020.

Η απόφαση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ», κοινοποιείται στην Ο.Τ.Δ. και αποστέλλεται με ευθύνη της ταχυδρομικά, με απόδειξη παραλαβής και με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε κάθε δικαιούχο.

Στην περίπτωση που για την συγκεκριμένη πράξη, η οποία ανακαλείται, έχει καταβληθεί μέρος ή το σύνολο της ενίσχυσης, τότε γίνεται ανάκτηση του ποσού σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, εκτός περιπτώσεων ανωτέρας βίας, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Καν. (ΕΕ) 640/2014.

Καταχωρίσεις στο Ο.Π.Σ.Α.Α.

Η Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας καταχωρίζει στο Ο.Π.Σ.Α.Α. τα στοιχεία της απόφασης ανάκλησης. Επιπλέον, καταχωρίζονται όλα τα δεδομένα που σχετίζονται με την ανάκτηση τυχόν καταβληθείσας ενίσχυσης.

11. Έλεγχος νομιμότητας σταδίων εξέλιξης δημόσιων συμβάσεων

Ο έλεγχος νομιμότητας σταδίων εξέλιξης δημόσιων συμβάσεων εφαρμόζεται σε πράξεις, που υλοποιούνται με τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων (έργων, προμηθειών και υπηρεσιών), πραγματοποιείται σύμφωνα με την Ενωσιακή και Εθνική Νομοθεσία και αφορά σε:

- 1) έγκριση δημοπράτησης,
- 2) έγκριση ανάληψης νομικής δέσμευσης,

3) έγκριση τροποποίησης νομικής δέσμευσης.

11.1 Έγκριση δημοπράτησης

Προαπαιτούμενες ενέργειες

Απαιτείται η έκδοση απόφασης ένταξης σύμφωνα με τις περιγραφόμενες διαδικασίες.

Υποβολή αιτήματος από το δικαιούχο

Ο δικαιούχος υποβάλλει, μέσω του Ο.Π.Σ.Α.Α., αίτημα για την εξέταση της διαδικασίας προκήρυξης, συνοδευόμενο από τα απαραίτητα έγγραφα, όπως θα περιγραφούν σε εγκύκλιο της Ε.Υ.Ε. Π.Α.Α. 2014-2020.

Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, ο δικαιούχος οφείλει να εκτυπώσει και να αποστείλει στην Ο.Τ.Δ., το αίτημα, καθώς και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης της αποστολής αυτής θεωρείται ως ημερομηνία υποβολής του αιτήματος.

Το αίτημα θα πρέπει να υποβληθεί:

α) πριν τη δημοσίευση της προκήρυξης του διαγωνισμού για διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 40 της με αριθμ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20-10-2016 (ΦΕΚ 3521/01-11-2016, τ.Β.) Απόφασης του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, όπως ισχύει κάθε φορά.

Ειδικότερα, το αίτημα υποβάλλεται πριν τη δημοσίευση της προκήρυξης διαγωνισμού για:

- i. διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κοινοτικών οδηγιών και
- ii. α. διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής ΕΕ) και έχουν προϋπολογισμό μεγαλύτερο ή ίσο του ποσού των 60.000€, άνευ Φ.Π.Α., εφόσον δεν εφαρμόζεται μεθοδολογία εκτίμησης επικινδυνότητας,
  - β. διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων έργων που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών της ΕΕ και έχουν προϋπολογισμό μεγαλύτερο του ποσού του 1.000.000€, άνευ Φ.Π.Α.,
  - γ. διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων έργων που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών της ΕΕ και έχουν προϋπολογισμό μικρότερο του ποσού του 1.000.000€, άνευ ΦΠΑ και μεγαλύτερο ή ίσο του ποσού των 60.000€, άνευ Φ.Π.Α., εφόσον δεν εφαρμόζεται μεθοδολογία εκτίμησης επικινδυνότητας,

β) κατά την υποβολή της πρώτης αίτησης πληρωμής για διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κοινοτικών οδηγιών και δεν έχουν ελεγχθεί πριν τη δημοσίευση της προκήρυξης του διαγωνισμού, είτε λόγω του προϋπολογισμού τους, είτε επειδή δεν είχαν προκύψει στο σχετικό δείγμα κατά την εφαρμογή της μεθόδου εκτίμησης επικινδυνότητας.

Εξέταση αιτήματος – Έκδοση θετικής ή αρνητικής γνώμης.

Η Ο.Τ.Δ., προβαίνει σε εξέταση του αιτήματος με βάση το ισχύον θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, τους όρους της απόφασης ένταξης της πράξης και της σχετικής προκήρυξης, καθώς και τους όρους της αριθμ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20-10-2016 (ΦΕΚ 3521/01-11-2016, τ.Β.) Υπουργικής Απόφασης.

Η Ο.Τ.Δ. αποστέλλει την εισήγησή της στην Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την υποβολή του αιτήματος. Τα αποτελέσματα

της εξέτασης αποτυπώνονται σε Λίστα Εξέτασης Σχεδίου Διακήρυξης και με βάση τα στοιχεία της και την εισήγηση της Ο.Τ.Δ., η Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, διατυπώνει, με απόφαση που υπογράφεται από τον Προϊστάμενο της Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, γνώμη, θετική ή αρνητική, επί της διαδικασίας διακήρυξης, εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την υποβολή της εισήγησης της Ο.Τ.Δ.

Το περιεχόμενο της Λίστας Εξέτασης Σχεδίου Διακήρυξης, καθώς και το περιεχόμενο της εισήγησης της Ο.Τ.Δ. θα περιγραφούν σε σχετική εγκύκλιο της Ε.Υ.Ε. Π.Α.Α. 2014-2020.

Η θετική γνώμη της Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, αποτελεί όρο για τη χρηματοδότηση της πράξης.

Στην περίπτωση αρνητικής γνώμης, η Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας ενημερώνει το δικαιούχο για τους λόγους απόρριψης, καθώς και για τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί για την έκδοση θετικής γνώμης, εφόσον αυτό είναι εφικτό.

Η σχετική απόφαση προέγκρισης ή απόρριψης του αιτήματος από την Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, κοινοποιείται στην αρμόδια Ο.Τ.Δ..

Στο πλαίσιο αυτό διευκρινίζονται τα εξής:

α) Στην περίπτωση που το αίτημα του δικαιούχου δε συνοδεύεται από το σύνολο των απαιτούμενων για την εξέταση εγγράφων, η Ο.Τ.Δ. ενημερώνει άμεσα το δικαιούχο, για την υποχρέωση υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων. Τα εν λόγω στοιχεία υποβάλλονται από το δικαιούχο μέσω του Ο.Π.Σ.Α.Α., εντός προθεσμίας επτά (7) εργάσιμων ημερών.

Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, ο δικαιούχος οφείλει να εκτυπώσει και να αποστείλει στην Ο.Τ.Δ., τα ανωτέρω, καθώς και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά.

Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης της αποστολής αυτής θεωρείται ως ημερομηνία υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή αλλαγών.

Το χρονικό διάστημα από την ενημέρωση του δικαιούχου μέχρι την αποστολή από αυτόν των συμπληρωματικών στοιχείων δεν προσμετράται στην προθεσμία που έχει η Ο.Τ.Δ., στη διάθεσή της για να εκφράσει την εισήγησή της.

Άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή ελλιπής συμπλήρωση τους ή εκπρόθεσμη υποβολή τους επιφέρει την έκδοση αρνητικής γνώμης από την Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής νέου αιτήματος, το οποίο συνεπάγεται την έναρξη νέας προθεσμίας για την Ο.Τ.Δ.

β) Στην περίπτωση που ο δικαιούχος υποβάλλει πλήρη στοιχεία και έγγραφα και η Ο.Τ.Δ., διαπιστώσει ότι χρήζουν διορθώσεων/αλλαγών κ.λπ. ή υπάρχουν ζητήματα επί της διαδικασίας ανάθεσης ή και του σχεδίου διακήρυξης, ειδοποιεί άμεσα το δικαιούχο, μέσω του Ο.Π.Σ.Α.Α., για αυτά και επιστρέφει το σχετικό φάκελο για υιοθέτηση από αυτόν των προτεινόμενων διορθώσεων/αλλαγών κ.λπ. και την εκ νέου υποβολή του.

Η εκ νέου υποβολή του φακέλου από το δικαιούχο γίνεται μέσω του Ο.Π.Σ.Α.Α., εντός προθεσμίας επτά (7) εργάσιμων ημερών. Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, ο δικαιούχος οφείλει να εκτυπώσει και να αποστείλει στην Ο.Τ.Δ., την εκ νέου υποβολή, καθώς και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης της αποστολής αυτής θεωρείται ως ημερομηνία υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή αλλαγών.

Το χρονικό διάστημα από την ενημέρωση του δικαιούχου μέχρι την επανυποβολή από αυτόν του φακέλου δεν προσμετράται στην προθεσμία που έχει η Ο.Τ.Δ., στη διάθεσή της για να εκφράσει την εισήγησή της.

Άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή ελλιπής συμπλήρωση τους ή εκπρόθεσμη υποβολή τους επιφέρει την έκδοση αρνητικής γνώμης από την Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής νέου αιτήματος, το οποίο συνεπάγεται την έναρξη νέας προθεσμίας για την Ο.Τ.Δ..

γ) Στις περιπτώσεις που η διαδικασία εξέτασης της διακήρυξης διενεργείται κατά την πρώτη αίτηση πληρωμής του δικαιούχου, αν ως αποτέλεσμα του ελέγχου εντοπιστεί παρατυπία, ανακαλείται η απόφαση ένταξης της πράξης.

Καταχωρίσεις στο Ο.Π.Σ.Α.Α.

Με την οριστικοποίηση της απόφασης ένταξης στο Ο.Π.Σ.Α.Α., δημιουργείται αυτόματα από το Ο.Π.Σ.Α.Α. αίτημα έγκρισης διακήρυξης. Ο δικαιούχος συμπληρώνει τα στοιχεία του αιτήματος και το υποβάλλει οριστικά.

Το αποτέλεσμα της εξέτασης του αιτήματος, καταχωρίζεται στο Ο.Π.Σ.Α.Α. από την Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Με την οριστικοποίηση της καταχώρισης, ενημερώνεται ο δικαιούχος και η Ο.Τ.Δ. για το αποτέλεσμα της.

11.2 Έγκρισης ανάληψης νομικής δέσμευσης

Προαπαιτούμενες ενέργειες.

Απαιτείται η προέγκριση δημοπράτησης.

Περιγραφή Διαδικασίας

Η διαδικασία εφαρμόζεται πριν την ανάληψη νομικής δέσμευσης για τα υποέργα που υλοποιούνται με τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων (έργων, προμηθειών και υπηρεσιών), σύμφωνα με την αριθμ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20-10-2016 (ΦΕΚ 3521/01-11-2016, τ.Β.) απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, όπως ισχύει κάθε φορά.

Υποβολή αιτήματος από το δικαιούχο

Ο δικαιούχος υποβάλλει, μέσω του Ο.Π.Σ.Α.Α., αίτημα για την εξέταση της διαδικασίας ανάληψης νομικής δέσμευσης συνοδευόμενο από τα απαραίτητα έγγραφα, όπως αυτά θα περιγραφούν σε εγκύκλιο της Ε.Υ.Ε. Π.Α.Α. 2014-2020.

Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, ο δικαιούχος οφείλει να εκτυπώσει και να αποστείλει στην Ο.Τ.Δ. το αίτημα καθώς και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης της αποστολής αυτής θεωρείται ως ημερομηνία υποβολής του αιτήματος.

Το αίτημα υποβάλλεται:

α) πριν την υπογραφή της σύμβασης για διαδικασίες ανάθεσης και σχέδια συμβάσεων έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών με την παρ. 2 του άρθρου 40 της με αριθμ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20-10-2016 (ΦΕΚ 3521/01-11-2016, τ.Β.) Απόφασης του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, όπως ισχύει κάθε φορά.

Ειδικότερα, το αίτημα υποβάλλεται πριν την υπογραφή της σύμβασης για:

- i. διαδικασίες ανάθεσης και σχέδια συμβάσεων έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κοινοτικών οδηγιών και
- ii. α. διαδικασίες ανάθεσης και σχέδια συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών της ΕΕ και έχουν προϋπολογισμό μεγαλύτερο ή ίσο του ποσού των 60.000 €, άνευ ΦΠΑ, εφόσον δεν εφαρμόζεται μεθοδολογία εκτίμησης επικινδυνότητας,
  - β. διαδικασίες ανάθεσης και σχέδια συμβάσεων έργων που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών της ΕΕ και έχουν προϋπολογισμό μεγαλύτερο του ποσού του 1.000.000 €, άνευ ΦΠΑ,
  - γ. διαδικασίες ανάθεσης και σχέδια συμβάσεων έργων που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών της ΕΕ και έχουν προϋπολογισμό κατωτέρω του ποσού του 1.000.000 €, άνευ ΦΠΑ και μεγαλύτερο ή ίσο του ποσού των 60.000 €, άνευ ΦΠΑ, εφόσον δεν εφαρμόζεται μεθοδολογία εκτίμησης επικινδυνότητας,
- β) κατά την υποβολή της πρώτης αίτησης πληρωμής ενός υποέργου για διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κοινοτικών οδηγιών και δεν έχουν ελεγχθεί πριν την υπογραφή της σύμβασης, είτε λόγω του προϋπολογισμού τους, είτε επειδή δεν είχαν προκύψει στο σχετικό δείγμα κατά την εφαρμογή της μεθόδου εκτίμησης επικινδυνότητας.

Εξέταση αιτήματος – Έκδοση θετικής ή αρνητικής γνώμης.

Η Ο.Τ.Δ., προβαίνει σε εξέταση του αιτήματος με βάση το ισχύον θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, τους όρους της απόφασης ένταξης της πράξης και της σχετικής προκήρυξης, καθώς και τους όρους της αριθμ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20-10-2016 (ΦΕΚ 3521/01-11-2016, τ.Β.) Υπουργικής Απόφασης.

Η Ο.Τ.Δ. αποστέλλει την εισήγησή της στην Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την υποβολή του αιτήματος.

Τα αποτελέσματα της εξέτασης αποτυπώνονται σε Λίστα Εξέτασης Σχεδίου Σύμβασης και με βάση τα στοιχεία της και την εισήγηση της Ο.Τ.Δ., η Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, διατυπώνει με απόφαση που υπογράφεται από τον Προϊστάμενο της, γνώμη, θετική ή αρνητική, επί της διαδικασίας ανάθεσης και του σχεδίου σύμβασης ή της σύμβασης, εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την υποβολή της εισήγησης της Ο.Τ.Δ.

Το περιεχόμενο της Λίστας Εξέτασης Σχεδίου Σύμβασης, καθώς και το περιεχόμενο της εισήγησης της Ο.Τ.Δ. θα περιγραφούν σε σχετική εγκύκλιο της Ε.Υ.Ε. Π.Α.Α. 2014-2020.

Η θετική γνώμη της Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας αποτελεί όρο για τη χρηματοδότηση της πράξης.

Στην περίπτωση έκδοσης θετικής γνώμης από την Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, ο δικαιούχος προβαίνει στην υπογραφή του εγκεκριμένου σχεδίου σύμβασης. Αντίγραφο της υπογραφείσας σύμβασης και των συνοδευτικών εγγράφων αποστέλλονται από το δικαιούχο στην Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και στην Ο.Τ.Δ.

Στην περίπτωση αρνητικής γνώμης, η Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, ενημερώνει το δικαιούχο για τους λόγους απόρριψης, καθώς και για τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί για την έκδοση θετικής γνώμης, εφόσον αυτό είναι εφικτό.

Στο πλαίσιο αυτό διευκρινίζονται τα εξής:

α) Στην περίπτωση που το αίτημα του δικαιούχου δε συνοδεύεται από το σύνολο των απαιτούμενων για την εξέταση εγγράφων, η Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε. ενημερώνει άμεσα το δικαιούχο, για την υποχρέωση υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων. Τα εν λόγω στοιχεία υποβάλλονται από το δικαιούχο μέσω του Ο.Π.Σ.Α.Α., εντός προθεσμίας επτά (7) εργάσιμων ημερών.

Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, ο δικαιούχος οφείλει να εκτυπώσει και να αποστείλει στην Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε., τα ανωτέρω, καθώς και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης της αποστολής αυτής θεωρείται ως ημερομηνία υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή αλλαγών.

Το χρονικό διάστημα από την ενημέρωση του δικαιούχου μέχρι την αποστολή από αυτόν των συμπληρωματικών στοιχείων δεν προσμετράται στην προθεσμία που έχει η Ο.Τ.Δ., στη διάθεση της για να εκφράσει την εισήγησή της.

Άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή ελλιπής συμπλήρωση τους ή εκπρόθεσμη υποβολή τους επιφέρει την έκδοση αρνητικής γνώμης από την Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής νέου αιτήματος, το οποίο συνεπάγεται την έναρξη νέας προθεσμίας για την Ο.Τ.Δ.

β) Στην περίπτωση που ο δικαιούχος υποβάλλει πλήρη στοιχεία και έγγραφα και η Ο.Τ.Δ., διαπιστώσει ότι χρήζουν διορθώσεων/αλλαγών ή υπάρχουν ζητήματα επί της διαδικασίας ανάθεσης ή και του σχεδίου σύμβασης, ειδοποιεί άμεσα το δικαιούχο, για αυτά και επιστρέφει το σχετικό φάκελο για υιοθέτηση από αυτόν των προτεινόμενων διορθώσεων/αλλαγών και την εκ νέου υποβολή του.

Η εκ νέου υποβολή του φακέλου από το δικαιούχο γίνεται μέσω του Ο.Π.Σ.Α.Α., εντός προθεσμίας επτά (7) εργάσιμων ημερών. Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, ο δικαιούχος οφείλει να εκτυπώσει και να αποστείλει στην Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε., την εκ νέου υποβολή, καθώς και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης της αποστολής αυτής θεωρείται ως ημερομηνία υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή αλλαγών.

Το χρονικό διάστημα από την ενημέρωση του δικαιούχου μέχρι την επανυποβολή από αυτόν του φακέλου δεν προσμετράται στην προθεσμία που έχει η Ο.Τ.Δ., στη διάθεση της για να εκφράσει την εισήγησή της.

Άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας επανυποβολής του φακέλου ή ελλιπής συμπλήρωση ή εκπρόθεσμη υποβολή του επιφέρει την έκδοση αρνητικής γνώμης από την Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής νέου αιτήματος, το οποίο συνεπάγεται την έναρξη νέας προθεσμίας για την Ο.Τ.Δ.

γ) Στις περιπτώσεις που η εξέταση της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης διενεργείται κατά την πρώτη αίτηση πληρωμής του δικαιούχου, αν ως αποτέλεσμα του ελέγχου εντοπιστεί παρατυπία, ανακαλείται η απόφαση ένταξης της πράξης.

Καταχωρίσεις στο Ο.Π.Σ.Α.Α.

Με την οριστικοποίηση του αποτελέσματος της εξέτασης του αιτήματος έγκρισης διακήρυξης και εφόσον αυτό είναι θετικό, δημιουργείται αυτόματα από το Ο.Π.Σ.Α.Α. αίτημα έγκρισης ανάληψης νομικής δέσμευσης.

Ο δικαιούχος συμπληρώνει τα στοιχεία του αιτήματος και το υποβάλλει οριστικά. Το αποτέλεσμα της εξέτασης του αιτήματος, καταχωρίζεται στο Ο.Π.Σ.Α.Α. από την Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Με την οριστικοποίηση της καταχώρισης, ενημερώνεται ο δικαιούχος και η Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε. για το αποτέλεσμα της.

11.3 Προέγκριση τροποποίησης νομικής δέσμευσης

Προαπαιτούμενες ενέργειες

Απαιτείται η προέγκριση της σύμβασης.

Υποβολή φακέλου

Σε κάθε περίπτωση τροποποίησης του οικονομικού αντικείμενου της αναληφθείσας νομικής δέσμευσης ή παράτασης των συνολικών προθεσμιών εκτέλεσης της πράξης, πλην των περιπτώσεων τροποποίησης χρονοδιαγράμματος που ρητά προβλέπεται στη διακήρυξη, ο δικαιούχος, πριν την υπογραφή της τροποποίησης της νομικής δέσμευσης, υποβάλλει μέσω του Ο.Π.Σ.Α.Α. αίτημα για την εξέταση της διαδικασίας τροποποίησης της νομικής δέσμευσης συνοδευόμενο από τα απαραίτητα έγγραφα, όπως αυτά θα περιγραφούν σε εγκύκλιο της Ε.Υ.Ε. Π.Α.Α. 2014-2020.

Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, ο δικαιούχος οφείλει να εκτυπώσει και να αποστείλει στην Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε., το αίτημα καθώς και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά.

Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης της αποστολής αυτής θεωρείται ως ημερομηνία υποβολής του αιτήματος.

Εξέταση αιτήματος

Η Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε., προβαίνει σε εξέταση του αιτήματος με βάση το ισχύον θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο για τη σύναψη και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων, τους όρους της απόφασης ένταξης της πράξης, καθώς και τους όρους της αριθμ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20-10-2016 (ΦΕΚ 3521/01-11-2016, τ.Β.) Υπουργικής Απόφασης.

Η Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε. αποστέλλει την εισήγησή της στην Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την υποβολή του αιτήματος.

Τα αποτελέσματα της εξέτασης αποτυπώνονται σε Λίστα Εξέτασης τροποποίησης νομικής δέσμευσης και με βάση τα στοιχεία της και την εισήγηση της Ο.Τ.Δ., η Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, διατυπώνει με απόφαση που υπογράφεται από τον Προϊστάμενο της, γνώμη, θετική ή αρνητική, επί της διαδικασίας τροποποίησης της νομικής δέσμευσης, εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την υποβολή της εισήγησης της Ο.Τ.Δ.

Το περιεχόμενο της Λίστας Εξέτασης τροποποίησης νομικής δέσμευσης καθώς και το περιεχόμενο της εισήγησης της Ο.Τ.Δ. θα περιγραφούν σε σχετική εγκύκλιο της Ε.Υ.Ε. Π.Α.Α. 2014-2020.

Η θετική γνώμη της Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας αποτελεί όρο για τη χρηματοδότηση της πράξης.

Στην περίπτωση έκδοσης θετικής γνώμης από την Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας ο δικαιούχος προβαίνει στην υπογραφή του εγκεκριμένου σχεδίου τροποποιημένης σύμβασης, αντίγραφο της οποίας αποστέλλει στην Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και στην Ο.Τ.Δ. Στην περίπτωση αρνητικής γνώμης, η Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας ενημερώνει το δικαιούχο για τους λόγους απόρριψης, καθώς και για τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί για την έκδοση θετικής γνώμης, εφόσον αυτό είναι εφικτό.

Στο πλαίσιο αυτό διευκρινίζονται τα εξής:

α) Στην περίπτωση που το αίτημα του δικαιούχου δεν συνοδεύεται από το σύνολο των απαιτούμενων για την εξέταση εγγράφων, η Ο.Τ.Δ., ενημερώνει άμεσα το δικαιούχο για την υποχρέωση υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων. Τα εν λόγω στοιχεία υποβάλλονται από το δικαιούχο μέσω του Ο.Π.Σ.Α.Α., εντός προθεσμίας επτά (7) εργάσιμων ημερών.

Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, ο δικαιούχος οφείλει να εκτυπώσει και να αποστείλει στην Ο.Τ.Δ. τα ανωτέρω, καθώς και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης της αποστολής αυτής θεωρείται ως ημερομηνία υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή αλλαγών. Το χρονικό διάστημα από την ενημέρωση του δικαιούχου μέχρι την αποστολή από αυτόν των συμπληρωματικών στοιχείων δεν προσμετράται στην προθεσμία που έχει η Ο.Τ.Δ., στη διάθεση της για να εκφράσει την εισήγησή της.

Άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή ελλιπής συμπλήρωση τους ή εκπρόθεσμη υποβολή τους επιφέρει την έκδοση αρνητικής γνώμης από την Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής νέου αιτήματος, το οποίο συνεπάγεται την έναρξη νέας προθεσμίας για την Ο.Τ.Δ.

β) Στην περίπτωση που ο δικαιούχος υποβάλλει πλήρη στοιχεία και έγγραφα και η Ο.Τ.Δ., διαπιστώσει ότι χρήζουν διορθώσεων/αλλαγών κ.λπ. ή υπάρχουν ζητήματα επί του σχεδίου τροποποίησης σύμβασης, ειδοποιεί άμεσα το δικαιούχο για αυτά και επιστρέφει το σχετικό φάκελο για υιοθέτηση από αυτόν των προτεινόμενων διορθώσεων/αλλαγών και την εκ νέου υποβολή του.

Η εκ νέου υποβολή του φακέλου από το δικαιούχο γίνεται μέσω του Ο.Π.Σ.Α.Α., εντός προθεσμίας επτά (7) εργάσιμων ημερών. Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, ο δικαιούχος οφείλει να εκτυπώσει και να αποστείλει στην Ο.Τ.Δ., την εκ νέου υποβολή, καθώς και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης της αποστολής αυτής θεωρείται ως ημερομηνία υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή αλλαγών. Το χρονικό διάστημα από την ενημέρωση του δικαιούχου μέχρι την επανυποβολή από αυτόν του φακέλου δεν προσμετράται στην προθεσμία που έχει η Ο.Τ.Δ., στη διάθεση της για να εκφράσει την εισήγησή της.

Άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας επανυποβολής του φακέλου ή ελλιπής συμπλήρωση ή εκπρόθεσμη υποβολή του επιφέρει την έκδοση αρνητικής γνώμης από την Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής νέου αιτήματος, το οποίο συνεπάγεται την έναρξη νέας προθεσμίας για την Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε.

Η Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, εξετάζει εάν με την τροποποίηση της νομικής δέσμευσης απαιτείται τροποποίηση της σχετικής απόφασης ένταξης σύμφωνα με την ως άνω περιγραφόμενη διαδικασία.

Καταχωρίσεις στο Ο.Π.Σ.Α.Α.

Με την οριστικοποίηση του αποτελέσματος της εξέτασης του αιτήματος έγκρισης ανάληψης νομικής δέσμευσης και εφόσον αυτό είναι θετικό, δημιουργείται αυτόματα από το Ο.Π.Σ.Α.Α. νομική δέσμευση. Ο δικαιούχος δημιουργεί τροποποίηση της νομικής δέσμευσης, μεταβάλλει τα στοιχεία της και την υποβάλλει οριστικά.

Το αποτέλεσμα της εξέτασης της τροποποίησης, καταχωρίζεται στο Ο.Π.Σ.Α.Α. από την Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Με την οριστικοποίηση της καταχώρισης, ενημερώνεται ο δικαιούχος και η Ο.Τ.Δ. για το αποτέλεσμα της.

12. Τροποποίηση νομικής δέσμευσης (πλην έργων που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις)

Η διαπίστωση της ανάγκης τροποποίησης της νομικής δέσμευσης μπορεί να προκύψει:

1. Με την υποβολή αιτήματος τροποποίησης στοιχείων της πράξης από το δικαιούχο προς την Ο.Τ.Δ.. Στο αίτημα θα πρέπει να αναφέρονται τα σημεία τροποποίησης και να τεκμηριώνονται επαρκώς οι λόγοι τροποποίησης στοιχείων της πράξης. Στο αίτημα επισυνάπτονται όλα τα έγγραφα και δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν το αίτημα. Αντίστοιχο αίτημα υποβάλλεται και για τις περιπτώσεις ανωτέρας βίας, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Καν. 640/2014.
2. Κατά τη διαδικασία παρακολούθησης, της πορείας υλοποίησης της πράξης, στην περίπτωση που διαπιστώνονται αλλαγές στα στοιχεία της πράξης όπως αυτά αποτυπώνονται στην απόφαση ένταξης ή αποκλίσεις κατά την υλοποίηση της πράξης (ενδεικτικά: λόγω διαχειριστικών προβλημάτων, εμπλοκών στην εκτέλεση της πράξης).

Οι τροποποιήσεις των νομικών δεσμεύσεων μπορούν να αφορούν:

1. τροποποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης,
2. παράταση του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης της πράξης,
3. αλλαγή στοιχείων του δικαιούχου (όπως για παράδειγμα της νομικής μορφής, της επωνυμίας της επιχείρησης, της μετοχικής σύνθεσης),
4. μεταφορές ποσών μεταξύ «κατηγοριών δαπανών»,
5. διόρθωση προφανών σφαλμάτων (άρθρο 4 του Καν. (ΕΕ) 809/2013).

Το αίτημα τροποποίησης της νομικής δέσμευσης μαζί με τα σχετικά δικαιολογητικά, υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω του Ο.Π.Σ.Α.Α. και του φυσικού φακέλου στην Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε. Ο δικαιούχος οφείλει εντός πέντε εργάσιμων ημερών να αποστείλει στην Ο.Τ.Δ. το αποδεικτό κατάθεσης της αίτησης τροποποίησης μαζί με το φυσικό φάκελο.

Με την ολοκλήρωση της υποβολής αιτήματος τροποποίησης της νομικής δέσμευσης από το δικαιούχο και τη διαπίστωση της ανάγκης αλλαγής στοιχείων της πράξης, η αρμόδια Ο.Τ.Δ. εξετάζει τις διαφοροποιήσεις ιδίως ως προς την σύνδεσή τους με τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής.

Επιπρόσθετα, θα πρέπει να τηρούνται οι όροι και προϋποθέσεις ένταξης της πράξης και να μην αλλοιώνεται το αποτέλεσμα της αξιολόγησής της σε βαθμό που να καθιστά την πράξη μη επιλέξιμη.

Επιπλέον, οι σχετικές μεταβολές δεν πρέπει να συνιστούν σημαντική τροποποίηση της πράξης κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 71, παρ. 1 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013:

α) παύση ή μετεγκατάσταση μιας παραγωγικής δραστηριότητας εκτός της περιοχής προγράμματος,
 β) αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου υποδομής η οποία παρέχει σε μια εταιρεία ή δημόσιο οργανισμό αδικαιολόγητο πλεονέκτημα,
 γ) ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των όρων ένταξης, που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους της πράξης.

Η Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε. έχει ως υποχρέωση να κάνει αναλυτική περιγραφή στα ποσά, και στους λόγους τροποποίησης, οι οποίοι πρέπει να συνάδουν με την φύση του έργου και την προστιθέμενη αξία του. Με βάση το αποτέλεσμα της εξέτασης, η Ο.Τ.Δ. εγκρίνει ή απορρίπτει με απόφαση της Ε.Δ.Π. CLLD/LEADER, το σχετικό αίτημα. Σε περίπτωση απόρριψης ενημερώνει εγγράφως τον δικαιούχο.

Σε περίπτωση έγκρισης, η Ο.Τ.Δ. αποστέλλει το σχετικό αίτημα τροποποίησης της νομικής δέσμευσης του δικαιούχου, μαζί με την εγκριτική απόφαση της Ε.Δ.Π. CLLD/LEADER, στην Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, ώστε να προβεί σε τροποποίηση της νομικής δέσμευσης, με σχετική απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη. Η Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας αναρτά την απόφαση στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και εγκρίνει τη νομική δέσμευση στο Ο.Π.Σ.Α.Α.

Ακολούθως, η Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας κοινοποιεί την απόφαση στην αρμόδια Ο.Τ.Δ. και αυτή με την σειρά της την αποστέλλει ταχυδρομικά με απόδειξη παραλαβής και με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε κάθε δικαιούχο.

Τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας, που δεν επηρεάζουν τα στοιχεία της πράξης όπως αντικατάσταση υλικού κατασκευής, επουσιώδεις αλλαγές εξοπλισμού, τροποποίηση κωδικών ή εργασιών και μεταφορές ποσών εντός «κατηγοριών δαπανών», δύναται να γίνονται για λόγους απλοποίησης με ευθύνη της Ο.Τ.Δ. και χωρίς προηγούμενη έγκριση της ΕΔΠ, η οποία θα ενημερωθεί αναλυτικά για όλα τα σχετικά αιτήματα σε επόμενη συνεδρίαση της.

Η τροποποίηση της νομικής δέσμευσης προηγείται του αιτήματος πληρωμής, εφόσον το αίτημα πληρωμής σχετίζεται με την τροποποίηση.

Το πλήθος των τροποποιήσεων των νομικών δεσμεύσεων, που αιτείται ο δικαιούχος, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε (5), κατά την διάρκεια του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης.

13. Τροποποίηση Απόφασης ένταξης

Η διαπίστωση της ανάγκης τροποποίησης της απόφασης ένταξης μπορεί να προκύψει από:

1. αλλαγή στοιχείων του δικαιούχου,
2. οριζόντιες παρατάσεις της προθεσμίας ολοκλήρωσης των πράξεων,
3. μεταβολές στο οικονομικό αντικείμενο και ειδικότερα:
  - μείωση του συνολικού προϋπολογισμού της πράξης ή των πράξεων που περιλαμβάνονται σε μια απόφαση ένταξης σε ποσοστό άνω του 20%,
  - αύξηση προϋπολογισμού, σύμφωνα με το άρθρο 7 της παρούσας.
- δ. ολοκλήρωση της πράξης, σε περίπτωση που ο τελικός προϋπολογισμός, διαφοροποιείται από τον αρχικά ενταγμένο.

Η εν λόγω απόφαση εκδίδεται από τον Περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας. Η απόφαση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ», κοινοποιείται στην Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε. και αποστέλλεται με

ευθύνη της ταχυδρομικά, με απόδειξη παραλαβής και με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε κάθε δικαιούχο.

Καταχωρίσεις στο Ο.Π.Σ.Α.Α.

Η Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, δύναται να τροποποιήσει στο Ο.Π.Σ.Α.Α. το σχέδιο απόφασης ένταξης συσχετίζοντάς την με την πράξη ή τις πράξεις που περιλαμβάνονται σε αυτή. Μετά την έκδοση της απόφασης, τα στοιχεία της (αριθ. και ημερομηνία πρωτοκόλλου, ΑΔΑ) δύναται να καταχωρίζονται στο Ο.Π.Σ.Α.Α. Πριν την τροποποίηση της απόφασης ένταξης στο Ο.Π.Σ.Α.Α., θα πρέπει να έχει προηγηθεί η τροποποίηση της νομικής δέσμευσης της συγκεκριμένης πράξης.

14. Προκαταβολή στον Δικαιούχο

Οι δικαιούχοι, μετά την ένταξη της πράξης τους, δύναται να αιτηθούν στην Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε., μέσω του Ο.Π.Σ.Α.Α., τη χορήγηση προκαταβολής, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 45 Καν. (ΕΕ) 1305/2013.

Το συνολικό ύψος της προκαταβολής ή των προκαταβολών μπορεί να ανέλθει μέχρι 50% της δημόσιας δαπάνης που συνδέεται με την πράξη.

Η καταβολή της προκαταβολής ή των προκαταβολών υπόκειται στη σύσταση τραπεζικής εγγύησης ή ισοδύναμης εγγύησης που αντιστοιχεί στο 100% του ποσού της προκαταβολής. Η εγγύηση συστήνεται προς τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. και είναι αορίστου χρόνου. Στο αίτημα πληρωμής, που έπεται της προκαταβολής, θα πρέπει να γίνει ολική απόσβεση της προκαταβολής.

Μαζί με το αίτημα προκαταβολής, ο δικαιούχος συνυποβάλλει τα οριζόμενα δικαιολογητικά, όπως αυτά θα περιγραφούν σε σχετική εγκύκλιο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1, του άρθρου 45, του Ν. 4456/2017 (Α' 24), για τα έργα που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις, οι προκαταβολές που χορηγούνται βάσει του άρθρου 72 παρ. 1 περίπτωση δ' και του άρθρου 150 του ν. 4412/2016 (Α' 147) , όπως κάθε φορά ισχύει, για συγχρηματοδοτούμενες πράξεις στα μέτρα του ΠΑΑ 2014-2020 θα αντιμετωπίζονται και θα δηλώνονται στην Ε.Ε. σύμφωνα με τον Εκτελεστικό Κανονισμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2016/1813 της 7ης Οκτωβρίου 2016, όπως τροποποιούμενος ισχύει, ως μερική πληρωμή.

Αναφορικά με ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του Καν. (ΕΕ) 651/2014, σε περίπτωση χορήγησης προκαταβολής και προκειμένου να μην υπάρξει υπέρβαση της έντασης της ενίσχυσης, οι καταβολές των ενισχύσεων και οι επιλέξιμες δαπάνες ανάγονται στην αξία τους κατά το χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης (με βάση το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά το χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης). Ο υπολογισμός αυτός πραγματοποιείται πριν την τελική δόση – αποπληρωμή του έργου.

15. Αίτηση πληρωμής/προκαταβολής Δικαιούχου

Οι πληρωμές των έργων γίνονται τμηματικά, με βάση τις πιστοποιήσεις των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί μέσα στα όρια του χρονοδιαγράμματος εργασιών.

Η υποβολή των αιτήσεων πληρωμής/προκαταβολής πραγματοποιείται από τον δικαιούχο, μέσω του Ο.Π.Σ.Α.Α.. Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, οι δικαιούχοι οφείλουν, εντός καθορισμένης προθεσμίας, να αποστείλουν στην αρμόδια Ο.Τ.Δ., αποδεικτικό κατάθεσης της αίτησης ή υπογεγραμμένο αντίγραφο αυτής, καθώς και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά, τα οποία θα ορισθούν με σχετική εγκύκλιο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.

Οι δικαιούχοι έχουν δικαίωμα να υποβάλλουν μέχρι πέντε (5) αιτήματα πληρωμής. Στο εν λόγω πλήθος αιτημάτων πληρωμής δεν συμπεριλαμβάνεται η προκαταβολή.

Επίσης, οφείλουν να υποβάλλουν τουλάχιστον ένα αίτημα πληρωμής, εντός ενός έτους από την ημερομηνία της απόφασης ένταξης της πράξης, ύψους τουλάχιστον 10%, της Δημόσιας Δαπάνης της πράξης.

Στα έργα που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις, ακολουθούνται οι διαδικασίες που ορίζονται στον ν. 4412/2016 (Α' 147), σχετικά με τους λογαριασμούς-πιστοποιήσεις. Κατά τα λοιπά, ακολουθείται η διαδικασία Ι.6.1 του ΣΔΕ όπως ισχύει κάθε φορά.

16. Διοικητικός έλεγχος επί των αιτήσεων πληρωμής/προκαταβολής δικαιούχου

Στο πλαίσιο του διοικητικού ελέγχου προαπαιτείται ο έλεγχος πληρότητας της αίτησης πληρωμής του δικαιούχου από την Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε., η οποία εξετάζει την ορθότητα των φακέλων πληρωμής και την συμπλήρωση των εντύπων που θα τους συνοδεύουν. Οι αιτήσεις που δεν κρίνονται πλήρεις απορρίπτονται. Τα απαιτούμενα έντυπα θα περιγραφούν σε σχετική εγκύκλιο. Η Ε.Δ.Π. CLLD/LEADER με απόφασή της, ορίζει Επιτροπή Παρακολούθησης Πράξεων (Ε.Π.Π.) που αποτελείται από τουλάχιστον δύο στελέχη της Ο.Τ.Δ., σχετικά με το αντικείμενο της πράξης. Η Ε.Π.Π. διενεργεί διοικητικό έλεγχο και επιτόπια επίσκεψη σε όλα τα αιτήματα πληρωμής, προκειμένου να πιστοποιήσει το οικονομικό και φυσικό αντικείμενο, εκτός των έργων που αφορούν σε άυλες ενέργειες.

Για πράξεις που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις και για πράξεις με επιλέξιμο προϋπολογισμό μέχρι 50.000€, δύναται να πραγματοποιηθεί μια επιτόπια επίσκεψη στο τελευταίο αίτημα πληρωμής της πράξης.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει:

- α. την επαλήθευση της ολοκληρωμένης ενέργειας σε σχέση με την ενέργεια για την οποία ζητήθηκε και χορηγήθηκε η στήριξη,
- β. την επαλήθευση των δαπανών που προέκυψαν και των πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν,
- γ. τη σύνταξη του σχετικού Πρακτικού (το περιεχόμενο του θα εξειδικευτεί με σχετική εγκύκλιο της Ε.Υ.Ε. Π.Α.Α. 2014-2020), στο οποίο αποτυπώνονται τα αποτελέσματα του διενεργηθέντος ελέγχου και η αποστολή του στην Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Κατά τα λοιπά, ακολουθείται η διαδικασία Ι.6.4 του Σ.Δ.Ε., έτσι όπως κάθε φορά ισχύει.

Στη συνέχεια, μετά την ολοκλήρωση του διοικητικού ελέγχου του αιτήματος πληρωμής, η Ο.Τ.Δ. καταβάλλει δημόσια δαπάνη στον δικαιούχο σύμφωνα και με όσα περιγράφονται στην Διαδικασία Ι.6.5 του ΣΔΕ έτσι όπως κάθε φορά ισχύει.

Σε περίπτωση που μετά από την εξέταση ενός αιτήματος πληρωμής πράξης, από την Ο.Τ.Δ., προκύπτει διαφορά μεταξύ του αιτούμενου και του επιλέξιμου ποσού, τότε λαμβάνεται υπόψη και το Άρθρο 63 του Καν. (ΕΕ) 809/2014, όπως εκάστοτε ισχύει.

Αν διαπιστωθεί ότι ο δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία στα αιτήματα πληρωμής, ανακαλείται η απόφαση ένταξης της πράξης και η καταβληθείσα δημόσια δαπάνη επιστρέφεται με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών. Επιπλέον, ο εν λόγω δικαιούχος αποκλείεται από το υπομέτρο 19.2 για το ημερολογιακό έτος της διαπίστωσης καθώς και για το επόμενο.

Με την επιφύλαξη της διαθέσιμης χρηματοδότησης από την αρχική και την ετήσια προχρηματοδότηση και τις ενδιάμεσες πληρωμές, η Ο.Τ.Δ. σε συνεργασία με την Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, εξασφαλίζει ότι ο δικαιούχος λαμβάνει πλήρως το συνολικό

ποσό της οφειλόμενης επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης, το αργότερο 60 ημέρες μετά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης πληρωμής από τον δικαιούχο.

Κανένα ποσό δεν αφαιρείται ούτε παρακρατείται και δεν εισπράττεται καμία ειδική επιβάρυνση ή άλλο τέλος ισοδύναμου αποτελέσματος που θα επέφερε μείωση των ποσών επιλέξιμης χρηματοδότησης για τους δικαιούχους. Εξαιρούνται κατά την τελευταία πληρωμή οι παρακρατήσεις στη Δ.Ο.Υ., ασφαλιστικά ταμεία ή άλλους φορείς του δημοσίου.

Η προθεσμία πληρωμής των 60 ημερών, μπορεί να διακοπεί από την Ο.Τ.Δ. σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις όπου:

1. το ποσό απαίτησης πληρωμής δεν είναι απαιτητό ή δεν έχουν παρασχεθεί τα κατάλληλα δικαιολογητικά έγγραφα,
2. έχει κινηθεί διαδικασία διερεύνησης όσον αφορά ενδεχόμενη παρατυπία που επηρεάζει την εν λόγω δαπάνη.

Ο ενδιαφερόμενος δικαιούχος ενημερώνεται εγγράφως από την Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε., για τη διακοπή και τους λόγους που οδήγησαν σε αυτή.

17. Ανάκληση αιτήματος - Διόρθωση προφανών σφαλμάτων αιτήματος πληρωμής/προκαταβολής

Οι δικαιούχοι μπορούν, οποιαδήποτε στιγμή, να ανακαλέσουν εγγράφως την αίτηση πληρωμής ή προκαταβολής ή τμήμα αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Καν. (ΕΕ) 809/2014. Στην περίπτωση αυτή ακολουθείται η διαδικασία 1.6.2 του ΣΔΕ, έτσι όπως κάθε φορά ισχύει.

Οι δικαιούχοι μπορούν, σε περιπτώσεις προφανών σφαλμάτων, να διορθώσουν και να προσαρμόσουν την αίτηση πληρωμής ή προκαταβολής ή/και τα συνυποβαλλόμενα δικαιολογητικά, οποιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή τους, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Καν. (ΕΕ) 809/2014. Στην περίπτωση αυτή ακολουθείται η διαδικασία 1.6.3 του ΣΔΕ, έτσι όπως κάθε φορά ισχύει.

Τα παραπάνω αιτήματα υποβάλλονται στο Ο.Π.Σ.Α.Α. και υποβάλλονται υπογεγραμμένα από το δικαιούχο ή το νόμιμο εκπρόσωπό του συνοδευόμενα από όλα τα κατά περίπτωση σχετικά δικαιολογητικά έγγραφως στην Ο.Τ.Δ., το αργότερο εντός πέντε εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή τους.

18. Υποχρεώσεις δικαιούχων κατά την υλοποίηση

Οι δικαιούχοι οφείλουν να υλοποιούν την πράξη σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στην προκήρυξη, στην απόφαση ένταξης και στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο, όπως ισχύει κάθε φορά.

Επιπρόσθετα οι δικαιούχοι οφείλουν:

1. να τηρούν τους κανόνες δημοσιότητας κατά την υλοποίηση της πράξης, όπως αυτοί περιγράφονται στο άρθρο 25 της παρούσας,
2. να μη μεταβάλλουν το ιδιοκτησιακό καθεστώς της ενισχυόμενης πράξης, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης χωρίς να έχει προηγηθεί σχετικό αίτημα τροποποίησης στην Ο.Τ.Δ., εισήγησή της και αντίστοιχη έγκριση από την Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Σε περίπτωση που, κατόπιν σχετικού ελέγχου, διαπιστωθεί μεταβολή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος χωρίς να έχει ακολουθηθεί η εν λόγω διαδικασία και διαπιστωθεί ότι ο δικαιούχος δεν τηρεί τα κριτήρια επιλεξιμότητας ή ότι η διαφοροποίηση των κριτηρίων επιλογής τον καθιστά μη επιλέξιμο, τότε ανακαλείται η απόφαση ένταξης της πράξης και τυχόν ποσό ενίσχυσης που έχει καταβληθεί επιστρέφεται εντόκως από την ημερομηνία καταβολής του, με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών,

3. να μη χρησιμοποιούν πάγια στοιχεία που έχουν ενισχυθεί για δραστηριότητες που έρχονται σε αντίθεση με τα κριτήρια επιλεξιμότητας της αίτησης στήριξης. Σε περίπτωση που η διαπίστωση αυτή γίνει από την Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε. ή άλλες αρμόδιες Υπηρεσίες κατά την διάρκεια της υλοποίησης της πράξης, τότε η δημόσια δαπάνη που έχει καταβληθεί για τα συγκεκριμένα πάγια επιστρέφεται με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών,
4. να μη μεταβιβάζουν πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν, πριν την τελική πληρωμή της πράξης, από άλλα, κυριότητας του δικαιούχου και τουλάχιστον ίσης αξίας και δυναμικότητας, ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση της λειτουργίας της πράξης. Ο δικαιούχος οφείλει να γνωστοποιήσει την αντικατάσταση στην αρμόδια Ο.Τ.Δ.,
5. να πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την εισαγωγή στο Ο.Π.Σ.Α.Α. δεδομένων και εγγράφων που απαιτούνται για τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και τον έλεγχο των πράξεων που υλοποιούν, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλουν στο Ο.Π.Σ.Α.Α.,
6. να αποδέχονται και να διευκολύνουν ελέγχους στην έδρα της πράξης από την Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε. και άλλα αρμόδια ελεγκτικά όργανα,
7. να τηρούν τα κριτήρια επιλογής της αίτησης στήριξής τους. Σε περίπτωση που κατά υλοποίηση της πράξης, γίνει αντιληπτό, από τους αρμόδιους φορείς του άρθρου 2 της παρούσης, ότι δεν τηρούνται τα κριτήρια επιλογής και η επανεξέταση των κριτηρίων έχει ως αποτέλεσμα η βαθμολογία της αίτησης στήριξης, να είναι μικρότερη της τιμής βάσεως αξιολόγησης για την συγκεκριμένη υποδράση, τότε ανακαλείται η απόφαση ένταξης της πράξης και τυχόν καταβληθείσα ενίσχυση επιστρέφεται στο σύνολό της με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

19. Ολοκλήρωση πράξης.

Η έναρξη της διαδικασίας ολοκλήρωσης της πράξης πραγματοποιείται με την κατάθεση του τελικού αιτήματος πληρωμής του δικαιούχου, εντός του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της, και ολοκληρώνεται με την διαδικασία Ι.6.6. του ΣΔΕ, όπως κάθε φορά ισχύει.

20. Γενικοί κανόνες για τις πράξεις

Οι δικαιούχοι του υπομέτρου 19.2 περιγράφονται στο άρθρο 2 της ΚΥΑ 2635/13-09-2017 (ΦΕΚ 3313/Β/20-09-2017). Επιπλέον για τους δικαιούχους ισχύουν τα εξής:

1. δύναται να είναι υφιστάμενοι, είτε υπό ίδρυση συλλογικοί φορείς ή/και νομικά πρόσωπα. Ειδικά για τους υπό ίδρυση συλλογικούς φορείς ή/και Νομικά Πρόσωπα απαιτείται σχέδιο καταστατικού συνημμένο στην αίτηση στήριξης και σε κάθε περίπτωση απόκτηση Α.Φ.Μ. πριν την ένταξη της πράξης,
2. δικαιούχος δύναται να είναι το νομικό πρόσωπο που έχει συστήσει την Ο.Τ.Δ. ή μέλος που την απαρτίζει συμπεριλαμβανομένων και των μελών της Ε.Δ.Π. CLLD/LEADER καθώς επίσης και μέλη του Δ.Σ. του εν λόγω νομικού προσώπου, σε επίπεδο φορέων.
3. δικαιούχος δύναται να είναι εργαζόμενος σε ΔΕΚΟ, εφόσον δεν κωλύεται από διατάξεις του καταστατικού της ΔΕΚΟ ή Δημόσιος Υπάλληλος που διαθέτει σχετική άδεια από αρμόδιο Υπηρεσιακό Συμβούλιο.

Δικαιούχοι δεν μπορεί να είναι:

1. εξωχώριες / υπεράκτιες εταιρείες.
2. φυσικά πρόσωπα:

Για δράσεις που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και θα εξετασθούν στο πλαίσιο του Καν. (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17^{ης} Ιουνίου 2014, είναι απαραίτητο να περιέχονται στο φάκελο που θα υποβληθεί προς αξιολόγηση, στοιχεία προκειμένου να εξετασθεί η εκπλήρωση των προϋποθέσεων του Γενικού και Ειδικού μέρους του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού, όπως θα περιγραφούν στην πρόσκληση.

Οι προβληματικές επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 18 του Καν. (ΕΕ) 651/2014 (ΓΑΚ), όπως κάθε φορά ισχύει, εξαιρούνται από την εφαρμογή της παρούσας.

Ειδικά για τις υπο-δράσεις της παρούσας πρόσκλησης, οι δυνητικοί δικαιούχοι των έργων μπορούν να είναι:

- ΟΤΑ Α & Β βαθμού, φορείς τους καθώς και νομικά πρόσωπα Ο.Τ.Α.
- Ιδιωτικοί συλλογικοί φορείς ή/και νομικά πρόσωπα με καταστατικό σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων, σύμφωνα και με την επιλεξιμότητα που καθορίζεται στο τοπικό πρόγραμμα της Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε.. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε.
- Δικαιούχοι στην εν λόγω δράση δύναται να είναι και η Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε. ή μέλος αυτής.

21. Μακροχρόνιες Υποχρεώσεις Δικαιούχων

Οι δικαιούχοι υποχρεούνται για περίοδο πέντε (5) ετών από την τελική πληρωμή του να μην προβούν:

- i. σε παύση ή μετεγκατάσταση της δραστηριότητας εκτός της περιοχής του Τοπικού Προγράμματος,
- ii. σε ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των έργων που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους. Ως ενδεικτική περίπτωση ουσιαστικής μεταβολής αναφέρεται και η διαπίστωση περί πλημμελούς συντήρησης των έργων από τους δικαιούχους, με αποτέλεσμα αυτά να μην είναι πλέον λειτουργικά,
- iii. σε αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου υποδομής η οποία παρέχει σε μια εταιρεία ή δημόσιο οργανισμό αδικαιολόγητο πλεονέκτημα.

Σε αντίθετη περίπτωση υποχρεούνται στην επιστροφή της καταβληθείσας δημόσιας ενίσχυσης, αναλογικά για το διάστημα που δεν τηρήθηκαν οι εν λόγω υποχρεώσεις.

Ακόμη, να αποδέχονται και να διευκολύνουν ελέγχους στην έδρα της πράξης, από την Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε. και τους αρμόδιους φορείς. Σε περίπτωση άρνησης ελέγχου τότε επιστρέφεται το σύνολο της δημόσιας δαπάνης που καταβλήθηκε, με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Οι δικαιούχοι οφείλουν να τηρούν τα κριτήρια επιλογής που αποτελούν μακροχρόνιες υποχρεώσεις, για πέντε έτη από την τελική του πληρωμή. Σε αντίθετη περίπτωση, αν ένα ή περισσότερα κριτήρια δεν ικανοποιούνται τότε επιστρέφεται, με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, ποσοστό της Δημόσιας Δαπάνης που έχει καταβληθεί, και απορρέει από τον ακόλουθο τύπο: $(\alpha - \beta) / 100 * \gamma / 5 \times \text{Δημόσια Δαπάνη}$. Όπου α η βαθμολογία του κριτηρίου κατά την αξιολόγηση, β η νέα βαθμολογία του κριτηρίου σύμφωνα με τα ευρήματα του ελέγχου και γ ο αριθμός των ετών από την τελική πληρωμή. Ο παραπάνω τύπος εφαρμόζεται για κάθε κριτήριο επιλογής που ελέγχεται και η προς ανάκτηση Δημόσια Δαπάνη υπολογίζεται αθροιστικά.

Σε περίπτωση που η επανεξέταση των κριτηρίων έχει ως αποτέλεσμα η βαθμολογία του επενδυτικού σχεδίου να είναι μικρότερη της τιμής βάσεως αξιολόγησης για την συγκεκριμένη υποδράση, τότε επιστρέφεται κατ' αναλογία το ποσοστό της Δημόσιας Δαπάνης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Άρθρο 71 Καν. (ΕΕ) 1303/2013. Η προς ανάκτηση Δημόσια Δαπάνη υπολογίζεται με

τον ακόλουθο τύπο: $\alpha^* \Delta \Delta / 5$. Όπου α το έτος (1° ή 2° ή 3° ή 4° ή 5°) κατά το οποίο διενεργείται ο έλεγχος, μετά την τελευταία πληρωμή και $\Delta \Delta$ η Δημόσια Δαπάνη που καταβλήθηκε.

Οι δικαιούχοι υποχρεούνται κάθε έτος και στα πλαίσια της διάρκειας των μακροχρονίων υποχρεώσεων τους, να αποστέλλουν ηλεκτρονικά ή εγγράφως στην Ο.Τ.Δ., αποδεικτικά τήρησης των μακροχρονίων υποχρεώσεών τους, έως τις 31-12-2023 και στο μετέπειτα χρονικό διάστημα των μακροχρονίων υποχρεώσεων τους στην Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

22. Κυρώσεις

Εφαρμογή Διοικητικών κυρώσεων – Ανάκτηση στήριξης

Μετά τη διενέργεια των διοικητικών ελέγχων επί κάθε αίτησης πληρωμής από την Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε., οι πληρωμές των δικαιούχων υπολογίζονται βάσει των ποσών που διαπιστώνεται ότι είναι επιλέξιμα. Για τον προσδιορισμό του ποσού που είναι επιλέξιμο για παροχή στήριξης καθορίζονται τα εξής:

- α) το ποσό προς καταβολή στον δικαιούχο βάσει της αίτησης πληρωμής και της απόφασης χορήγησης,
- β) το ποσό προς καταβολή στον δικαιούχο κατόπιν εξέτασης της επιλεξιμότητας των δαπανών στην αίτηση πληρωμής.

Εάν το ποσό που καθορίζεται βάσει της υποβληθείσας από τον δικαιούχο αίτησης πληρωμής (σημείο α της παρούσας παραγράφου) υπερβαίνει το επιλέξιμο ποσό που καθορίζεται μετά την εξέταση της επιλεξιμότητας των δαπανών στην αίτηση πληρωμής (σημείο β της παρούσας παραγράφου) κατά ποσοστό μεγαλύτερο του 10%, επιβάλλεται διοικητική κύρωση επί του επιλέξιμου ποσού, η οποία ισούται με τη διαφορά μεταξύ αυτών των δύο ποσών αλλά δεν υπερβαίνει την πλήρη ανάκτηση της στήριξης.

Σημειώνεται ότι δεν επιβάλλονται κυρώσεις αν ο δικαιούχος μπορεί να αποδείξει έναντι της Ο.Τ.Δ. ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε. ότι δεν ευθύνεται για την ένταξη του μη επιλέξιμου ποσού ή εάν η αρμόδια Ο.Τ.Δ. κρίνει με αιτιολογημένο τρόπο ότι ο εν λόγω δικαιούχος δεν υπέχει ευθύνη.

Στην περίπτωση διαπίστωσης μη επιλέξιμης δαπάνης σε ποσοστό μεγαλύτερο του 10% ενημερώνεται εγγράφως ο δικαιούχος για τυχόν έκφραση αντιρρήσεων ή λήψη διορθωτικών μέτρων και σε περίπτωση μη ανταπόκρισης εκ μέρους του ή απόρριψης από την Ο.Τ.Δ., μέρους ή όλων των αντιρρήσεων, επιβάλλονται οι δέουσες κυρώσεις, με ευθύνη της Ο.Τ.Δ. και σε συνεργασία με την Ε.Υ.Δ. (Ε.Π.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, ακολουθώντας τα προβλεπόμενα στο υφιστάμενο κανονιστικό και θεσμικό πλαίσιο που διέπει το υπομέτρο 19.2, την υλοποίηση της επένδυσης και τις διατάξεις περί επιστροφής αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Επιπρόσθετα, η στήριξη που ζητείται απορρίπτεται ή ανακτάται εξ' ολοκλήρου όταν οι όροι επιλεξιμότητας που αναφέρονται στην πρόσκληση του Τοπικού Προγράμματος δεν πληρούνται. Επίσης, δεν καταβάλλεται ή ανακτάται συνολικά ή εν μέρει, εφόσον δεν πληρούνται: α) δεσμεύσεις που καθορίζονται στο Π.Α.Α. 2014-2020 ή β) άλλες υποχρεώσεις που τυχόν προβλέπονται, σε σχέση με την πράξη, από την ενωσιακή ή εθνική νομοθεσία ή καθορίζονται στο Π.Α.Α. 2014-2020, ιδίως δε οι διατάξεις για τις κρατικές προμήθειες και άλλα υποχρεωτικά πρότυπα και διατάξεις.

Δεν επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις όταν η μη συμμόρφωση οφείλεται σε ανωτέρα βία.

Σε περίπτωση που η συνολική εκτίμηση βάσει των προαναφερομένων κριτηρίων οδηγεί στη διαπίστωση σοβαρής μη συμμόρφωσης, καθώς και στις περιπτώσεις που διαπιστώνεται ότι ο δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία προκειμένου να λάβει ενίσχυση ή δεν δηλώνει τα απαραίτητα στοιχεία λόγω αμελείας, η στήριξη δεν καταβάλλεται ή ανακτάται εξ' ολοκλήρου.

Επιπλέον, ο δικαιούχος που δηλώνει ψευδή στοιχεία προκειμένου να λάβει ενίσχυση, αποκλείεται από το υπομέτρο 19.2 για το ημερολογιακό έτος της διαπίστωσης καθώς και για το επόμενο.

Σε περίπτωση που διαπιστωθεί από την Ο.Τ.Α. ή άλλες αρμόδιες Υπηρεσίες ότι κατά την διάρκεια της υλοποίησης της πράξης δεν τηρούνται οι κανόνες δημοσιότητας, γίνεται σύσταση συμμόρφωσης στον δικαιούχο. Σε περίπτωση επανάληψης της παράβασης, επιβάλλεται ποινή στον δικαιούχο που αντιστοιχεί στο 5% της δημόσια δαπάνης της πράξης με αντιστοιχη μείωση της δημόσιας δαπάνης.

Οι μειώσεις, απορριπτικές αποφάσεις, ανακτήσεις και κυρώσεις του παρόντος άρθρου επιβάλλονται με την επιφύλαξη πρόσθετων κυρώσεων σύμφωνα με άλλες διατάξεις του ενωσιακού ή του εθνικού δικαίου.

23. Δημοσιότητα Πράξεων

Σύμφωνα με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 808/2014 (Άρθρο 13, Παράρτημα ΙΙΙ) και τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/669 (Άρθρο 3, παρ. 5, Παράρτημα ΙΙΙ), όπως ισχύουν, οι δικαιούχοι πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από το ΠΑΑ 2014-2020, είναι υποχρεωμένοι να προβούν σε ενέργειες ενημέρωσης του κοινού σχετικά με τη στήριξη που έχουν λάβει από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ). Η μη τήρηση των ελάχιστων υποχρεωτικών κανόνων ενημέρωσης επισύρει κυρώσεις από τα ευρωπαϊκά και εθνικά όργανα ελέγχου.

Οι κατ' ελάχιστον υποχρεώσεις των δικαιούχων του υπομέτρου 19.2 (δημοσίου χαρακτήρα παρεμβάσεις) είναι:

- α) για πράξεις, των οποίων η συνολική δημόσια δαπάνη κυμαίνεται από 50.000€ έως 500.000€, απαιτείται, κατά τη διάρκεια υλοποίησής τους, η ανάρτηση τουλάχιστον μίας αφίσας ελάχιστου μεγέθους Α3 ή πινακίδας με πληροφορίες σχετικά με την πράξη, σε σημείο εύκολα ορατό, επισημαίνοντας τη χρηματοδοτική συνδρομή από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως περιγράφεται στο Υπόδειγμα,
- β) για πράξεις, που αφορούν υποδομές ή κατασκευαστικά έργα, των οποίων η συνολική δημόσια δαπάνη υπερβαίνει τις 500.000€, ο δικαιούχος τοποθετεί προσωρινή πινακίδα σημαντικού μεγέθους, κατά τη διάρκεια υλοποίησής τους, όπως περιγράφεται στο Υπόδειγμα,
- γ) για πράξεις που αφορούν σε εξοπλισμό ή υποδομές ή κατασκευές, των οποίων η συνολική δημόσια δαπάνη υπερβαίνει τις 500.000€, το αργότερο εντός τριών μηνών από την ολοκλήρωση της πράξης, ο δικαιούχος τοποθετεί μόνιμη αναμνηστική πλάκα ή πινακίδα σημαντικού μεγέθους, σε σημείο εύκολα ορατό από το κοινό, όπου επισημαίνεται τουλάχιστον η περιγραφή της πράξης και η χρηματοδοτική συνδρομή της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το υλικό κατασκευής και ο τρόπος τοποθέτησης των μόνιμων πινακίδων θα πρέπει να εξασφαλίζουν τη μόνιμη εγκατάστασή τους. Εφόσον η επεξηγηματική πινακίδα που τοποθετείται κατά την εκτέλεση του έργου έχει μόνιμο χαρακτήρα, δεν είναι απαραίτητη η τοποθέτηση αναμνηστικής πλάκας,
- δ) για πράξεις, στο πλαίσιο των οποίων, λειτουργεί και δικτυακός τόπος, θα πρέπει να επισημαίνεται τουλάχιστον η περιγραφή της πράξης και η χρηματοδοτική συνδρομή της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- ε) για όλες τις πράξεις που χρηματοδοτούνται στα πλαίσια του υπομέτρου 19.2 χρησιμοποιείται και το λογότυπο LEADER.

Ως προς την αναγραφή του προϋπολογισμού της πράξης επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- στην περίπτωση πράξεων που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις, αναγράφεται ο συνολικός επιλέξιμος προϋπολογισμός της πράξης (Δημόσια Δαπάνη), όπως αναφέρεται στην απόφαση ένταξης της πράξης,
- στην περίπτωση παρεμβάσεων δημοσίου χαρακτήρα, αναγράφεται ο συνολικός προϋπολογισμός της πράξης, όπως αναφέρεται στην απόφαση ένταξης της πράξης, με διάκριση σε Δημόσια Δαπάνη και Ιδιωτική Συμμετοχή.

Όσον αφορά στο βασικό στόχο της πράξης προτείνεται να είναι σύντομος και να γίνεται επικοινωνιακή επεξεργασία της διατύπωσής του, ώστε να είναι κατανοητός από το ευρύ κοινό.

Οι πληροφορίες και αναφορές στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Σημαία, Ταμείο, σύνθημα, συγχρηματοδότηση) πρέπει να καταλαμβάνουν νοητά τουλάχιστον το 25% της πινακίδας, της πλάκας ή της πρώτης ιστοσελίδας του δικτυακού τόπου.

Αναφορικά σε υλικό ενημέρωσης και επικοινωνίας που συγχρηματοδοτείται στα πλαίσια του υπομέτρου 19.2, ισχύουν τα εξής: Οι δημοσιεύσεις (φυλλάδια, έντυπα, ενημερωτικά δελτία) και οι αφίσες, περιέχουν στην πρώτη σελίδα ευδιάκριτη μνεία της συμμετοχής της Ένωσης, καθώς και το έμβλημα της Ένωσης, καθώς επίσης το εθνικό έμβλημα και το λογότυπο LEADER. Οι δημοσιεύσεις περιλαμβάνουν αναφορές στην αρμόδια Ο.Τ.Δ. και στην αρχή διαχείρισης που έχει οριστεί για να υλοποιήσει τη συγκεκριμένη χρηματοδοτική συνδρομή από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Για πληροφορίες που κοινοποιούνται με ηλεκτρονικό τρόπο (ιστοσελίδες, τράπεζες δεδομένων για δυνητικούς δικαιούχους) ή ως οπτικοακουστικό υλικό, η παραπάνω παράγραφος εφαρμόζεται κατ' αναλογία.

Στους διαδικτυακούς τόπους σχετικά με το ΕΓΤΑΑ πρέπει:

- α) να γίνεται μνεία της συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ, τουλάχιστον στην αρχική σελίδα·
- β) να περιλαμβάνεται υπερσύνδεσμος προς τον διαδικτυακό τόπο της Επιτροπής που αφορά το ΕΓΤΑΑ.

Σε κάθε περίπτωση, για λεπτομέρειες σχετικά με την δημοσιότητα των Πράξεων, ακολουθείται το Σχέδιο Στρατηγικής Ενημέρωσης & Δημοσιότητας του ΠΑΑ 2014-2020, όπως κάθε φορά ισχύει.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΠΙΝΑΚΙΔΑΣ

	<p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>	 <p>ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ</p>
<p>ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2014-2020</p>			
<p>ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ: ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ: ΒΑΣΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΡΑΞΗΣ:</p>			
<p>ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ: ..... € ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ: ..... €</p>			
<p>ΜΕ ΤΗ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ</p>			
<p>25% τουλάχιστον</p>		<p>ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Η ΕΥΡΩΠΗ ΕΠΕΝΔΥΕΙ ΣΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ</p>	

24. Τεχνικά Δελτία Δράσεων Ε.Γ.Τ.Α.Α.

Στις σελίδες που ακολουθούν καταγράφονται αναλυτικά τα Τεχνικά Δελτία των Επιμέρους Δράσεων του Τοπικού προγράμματος.

Τίτλος Δράσης	Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές		
Κωδικός Δράσης	19.2.4		
Τίτλος υπο-δράσης	Στήριξη για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό, καθώς και των σχετικών υποδομών (π.χ. παιδικοί σταθμοί, αγροτικά ιατρεία, κλπ.)		
Κωδικός υπο-δράσης	19.2.4.2		
Νομική βάση*	Άρθρο 20 καν (ΕΕ) 1305/2013, άρθρο 55 Κ 651/14		
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης			
<p>Η δράση αφορά στην υλοποίηση έργων δημιουργίας, βελτίωσης (συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής αναβάθμισης), ή επέκτασης των προσφερόμενων βασικών υπηρεσιών (παιδικοί σταθμοί, αγροτικά ιατρεία, κλπ.) και αθλητικών υποδομών (χώροι αθλητικών δραστηριοτήτων, ποδηλατοδρόμων, κλπ), με την εξαίρεση των υπηρεσιών αναψυχής και πολιτισμού, εντός της περιοχής παρέμβασης, συμπεριλαμβανομένων των παρεμβάσεων στις σχετικές υποδομές. Ενδεικτικά στο πλαίσιο της παρούσας υπο-δράσης μπορούν να ενταχθούν πράξεις όπως:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Παιδικοί σταθμοί και αίθουσες δημιουργικής απασχόλησης για φύλαξη και απασχόληση παιδιών προσχολικής ηλικίας 2. Αγροτικά ιατρεία με σκοπό την αμεσότερη πρόληψη και φροντίδα του αγροτικού πληθυσμού 3. Δημιουργία ή εκσυγχρονισμός Κέντρων φροντίδας ηλικιωμένων με σκοπό την ιατρική φροντίδα και την κοινωνική προστασία ατόμων 3^{ης} ηλικίας, 4. Δημιουργία Κέντρων Νεότητας, που θα παρέχουν ποικίλες δραστηριότητες και διεξόδους στους νέους (χορωδία, αθλητικές δραστηριότητες, εκμάθηση χορού, ζωγραφική, γλυπτική, διοργάνωση εκδρομών, κλπ) 5. Αποκατάσταση κτιρίων για στέγαση υπηρεσιών με σκοπό την επίδειξη τοπικών προϊόντων 6. Αθλητικές εγκαταστάσεις και χώροι αθλητισμού <p>Ο συνολικός προϋπολογισμός των ενισχυόμενων παρεμβάσεων μπορεί να ανέλθει μέχρι 600.000€. Το μέγιστο ποσοστό ενίσχυσης μπορεί να ανέλθει έως και το 100% των επιλέξιμων δαπανών, εφόσον η πράξη δεν αποφέρει κέρδος. Σε περίπτωση ύπαρξης καθαρών εσόδων, το ποσό της ενίσχυσης δύναται να καθορίζεται είτε στο επίπεδο όπου δεν υπερβαίνει την διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της πράξης, βάση της παρ. 10 του άρθρου 55 του Καν. (ΕΕ) 651/2014, είτε στο 80% των επιλέξιμων δαπανών, βάση της παρ. 12 του άρθρου 55 του Καν. (ΕΕ) 651/2014.</p> <p>Οι παρεμβάσεις, στις περιπτώσεις που αφορούν κτιριακές εργασίες, θα πρέπει να υλοποιούνται σύμφωνα με ποιοτικά χαρακτηριστικά που αφορούν τη διατήρηση της καλαισθησίας και της χρηστικότητας του δομημένου περιβάλλοντος, με προτεραιότητα στην αξιοποίηση των χαρακτηρισμένων ως παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων, και του τοπικού φυσικού περιβάλλοντος της Π.Ε. Ημαθίας. Παράλληλα θα πρέπει σε κάθε περίπτωση είτε να υπάρχουν είτε να προβλέπονται στην προτεινόμενη παρέμβαση, κατασκευές, διαμορφώσεις ή διαρρυθμίσεις που διευκολύνουν την προσβασιμότητα των ΑμεΑ.</p> <p>Η συγκεκριμένη υπο-δράση αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των ελλείψεων σε κοινωνικές και αθλητικές υποδομές & υπηρεσίες, καθώς οι κάτοικοι των αγροτικών περιοχών της ΠΕ Ημαθίας (ιδιαίτερα στις πιο απομακρυσμένες και ορεινές κοινότητες) συχνά αντιμετωπίζουν δυσκολίες άμεσης πρόσβασης σε υπηρεσίες πρώτης ανάγκης (ιατρικής περίθαλψης, κοινωνικής πρόνοιας ή και παιδείας), καθώς αναγκάζονται να μεταβούν στα αστικά κέντρα της Νάουσας και της Βέροιας.</p>			
Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται			
Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού – Δ.Θ.Κ.4.			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Υπομέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	720.000,00	11,57%	9,67%

Δημόσια Δαπάνη	720.000,00	18,48%	14,26%		
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00%	0,00%		
Περιοχή Εφαρμογής					
Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης.					
Δικαιούχοι					
Δικαιούχοι Φορείς υλοποίησης δύναται να είναι Ο.Τ.Α. Α & Β βαθμού και φορείς τους, καθώς και ιδιωτικοί συλλογικοί φορείς ή/και νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με καταστατικό σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων.					
Κριτήρια Επιλογής					
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης	Εξετάζεται η αναγκαιότητα υλοποίησης του έργου σε σχέση με την εξυπηρέτηση των ειδικών ή στρατηγικών στόχων του τοπικού προγράμματος.	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	10%	100
			Συσχέτιση με το 70% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		70
			Συσχέτιση με το 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		30
			Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		0
2	Αναγκαιότητα της πράξης	Εξετάζεται η αναγκαιότητα υλοποίησης του έργου σε σχέση με την ύπαρξη αντίστοιχης δραστηριότητας και το βαθμό κάλυψης των σχετικών αναγκών.	Δεν υπάρχει παρόμοια υπηρεσία / υποδομή στην Τοπική / Δημοτική Ενότητα	15%	100
			Υπάρχει παρόμοια υπηρεσία / υποδομή στην Τοπική / Δημοτική Ενότητα		0
3	Ρεαλιστικότητα - αξιοπιστία κόστους	Εξετάζεται η ρεαλιστικότητα και η αξιοπιστία του κόστους, με βάση την σχέση αιτούμενου και εγκεκριμένου προϋπολογισμού.	$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 5$	10%	100
			$5 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 10$		60
			$10 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 30$		30
			$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} > 30$		0
4	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Εξετάζεται η ρεαλιστικότητα του χρονοδιαγράμματος σε σχέση με το είδος και το μέγεθος του έργου, καθώς και ο ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης αυτού.	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	15%	50
			Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου		50
5	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Εξετάζεται ο βαθμός κατά τον οποίο ο υπ. δικαιούχος έχει συμπληρώσει πλήρως, ορθά και αποτελεσματικά τον υποβληθέντα φάκελο υποψηφιότητας.	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	10%	100
			Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		50
			Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη		0

			βαθμολόγηση δικαιολογητικά		
6	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξετάζεται ο βαθμός ετοιμότητας για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, σε σχέση με την ύπαρξη ή όχι των απαιτούμενων αδειοδοτήσεων	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	15%	100
			Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών		60
			Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.		30
7	Συμβατότητα με την τοπική αρχιτεκτονική	Εκτίμηση του βαθμού κατά τον οποίο το κτίριο είναι συμβατό με την τοπική αρχιτεκτονική	Διατηρητέο ή παραδοσιακό κτίριο	10%	100
			Παραδοσιακός οικισμός		50
8	Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση ή παραγωγή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ), (φωτοβολταϊκά, βιοντίζελ, βιοαέριο κ.λ.π.) για την κάλυψη των αναγκών των μονάδων.	Εξετάζεται το ποσοστό δαπανών σχετικών με την χρήση ΑΠΕ για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	10%	100
			10% ≤ Ποσοστό < 20%		60
			5% ≤ Ποσοστό < 10%		30
9	Υλοποίηση σε κατηγορίες και είδος περιοχών σε σχέση και με τη σπουδαιότητά τους ή την κρισιμότητα ασκούμενων πιέσεων (περιοχές RAMSAR, NATURA, προστατευόμενες περιοχές, υδροβιότοποι, κατηγορίες γεωργικής δραστηριότητας όπως εντατική γεωργία ή λειμώνες και άλλες περιοχές με υψηλές πιέσεις ασκούμενες από τη γεωργία)	Εξετάζεται αν η περιοχή όπου θα υλοποιηθεί η πρόταση ανήκει σε δίκτυο προστατευμένων ή ειδικών περιοχών	Ναι	5%	100
			Όχι		0
ΣΥΝΟΛΟ				100	
ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ				40	
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος					
<p>Η δράση 19.2.4.2. «Στήριξη για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό, καθώς και των σχετικών υποδομών (π.χ. παιδικοί σταθμοί, αγροτικά ιατρεία, κλπ.)» παρουσιάζει άμεση συνάφεια και συμπληρωματικότητα με τις επενδύσεις που εντάσσονται στις δράσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> 19.2.4.3. «Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης χώρων εντός οικισμών, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας» 19.2.4.5. «Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία» <p>δεδομένου ότι όλες μαζί συνθέτουν ένα πλέγμα παρεμβάσεων που προάγουν τους όρους διαβίωσης για τους κατοίκους αλλά και την ελκυστικότητα της περιοχής.</p>					
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή					

Η προτεινόμενη δράση κινείται στο ίδιο πλαίσιο και λειτουργεί συμπληρωματικά με τα εξής έργα που υλοποιούνται την περίοδο 2014-2020 στην περιοχή εφαρμογής:

1. «Λειτουργία Κέντρου Συμβουλευτικής Υποστήριξης γυναικών θυμάτων βίας στο Δήμο Βέροιας» που έχει ενταχθεί στο Π.Ε.Π. Κ.Μ. 2014-2020
2. «Επέκταση – αναδιαρρύθμιση Γενικού Νοσοκομείου Βέροιας, προμήθεια και εγκατάσταση ιατρικού και ξενοδοχειακού εξοπλισμού – Φάση Β'»
3. «ΚΔΗΦ - Φιλανθρωπικός μη κερδοσκοπικός σύλλογος γονέων και κηδεμόνων Α.μ.Ε.Α Ν. Ημαθίας»

Επίσης, η δράση συμβαδίζει με τις στοχεύσεις στου Ε.Π.-Υποδομές Μεταφορές, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020 και ειδικότερα με την επενδυτική προτεραιότητα 6.d: «Η προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους και προώθηση των υπηρεσιών οικοσυστήματος, μεταξύ άλλων μέσω και του δικτύου Natura 2000, και των πράσινων υποδομών».

Τίτλος Δράσης	Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές		
Κωδικός Δράσης	19.2.4		
Τίτλος υπο-δράσης	Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές, κλπ.).		
Κωδικός υπο-δράσης	19.2.4.3		
Νομική βάση*	Άρθρο 20 καν (ΕΕ) 1305/2013, άρθρα 55 και 56 Κ 651/14.		
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης			
<p>Η υποδράση αφορά σε έργα μικρής κλίμακας που συμβάλουν/στοχεύουν στη βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής όπως άλση, πάρκα/πλατείες, μονοπάτια, διαδρομές, αξιοθέατα, καταφύγια, παρατηρητήρια, θέσεις θέας. Παράλληλα, μέσω της υποδράσης μπορούν να υλοποιηθούν πράξεις οι οποίες αφορούν στην τουριστική προβολή και εξυπηρέτηση της περιοχής εφαρμογής όπως η δημιουργία, βελτίωση και εκσυγχρονισμός των τοπικών κέντρων τουριστικής πληροφόρησης, η δημιουργία ιστοσελίδων, παραγωγή πληροφοριακού και τουριστικού υλικού, δημόσιες υποδομές που κρίνονται απαραίτητες για την αύξηση της προσβασιμότητας σε επισκέψιμους χώρους.</p> <p>Στόχος της δράσης είναι η αύξηση των επιλογών αναψυχής για τους μόνιμους κατοίκους, αναδεικνύοντας παράλληλα το τοπικό κεφάλαιο και την πολιτισμική κληρονομιά και κουλτούρα των αγροτικών περιοχών μέσω των πλεονεκτημάτων που υφίστανται, συμβάλλοντας</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ στην προσέλκυση επιχειρηματικού κεφαλαίου, και ⇒ στην άρση της απομόνωσης των αγροτικών περιοχών. <p>Η δράση λοιπόν αποσκοπεί:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ στη διευκόλυνση της ενημέρωσης των επισκεπτών των χώρων αναψυχής, και ⇒ στην παροχή βελτιωμένων υποδομών και υπηρεσιών αναψυχής στους κατοίκους και κατ' επέκταση αναβάθμιση των όρων διαβίωσης. <p>Σημειώνεται ότι οι πράξεις τουριστικής φύσεως θα πρέπει να στοχεύουν αποκλειστικά στην εξυπηρέτηση των επισκεπτών (π.χ. σημεία πληροφόρησης) και όχι στην προβολή της περιοχής με στόχο την αύξηση της επισκεψιμότητας (παρά μόνο αιτιολογημένα σε τοπικό επίπεδο) ή την προβολή προϊόντων που συνδέονται και εξυπηρετούν ιδιωτικά συμφέροντα.</p> <p>Ο συνολικός προϋπολογισμός των ενισχυόμενων παρεμβάσεων μπορεί να ανέλθει μέχρι 600.000€. Το ποσοστό ενίσχυσης ανέρχεται έως 100% των επιλέξιμων δαπανών, σε περιπτώσεις πράξεων που δεν αποφέρουν κέρδος. Σε περίπτωση ύπαρξης καθαρών εσόδων, το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται στο επίπεδο όπου δεν υπερβαίνει την διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της πράξης, βάση της παρ. 10 του άρθρου 55 του Καν. (ΕΕ) 651/2014.</p> <p>Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) δεν είναι επιλέξιμος, εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για τον Φ.Π.Α. (άρθρο 69§3γ του Καν. 1303/2013).</p>			
Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται			
Δ.Θ.Κ.1. (Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής παρέμβασης και ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος)			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Υπομέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	280.000,00	4,50%	3,76%
Δημόσια Δαπάνη	280.000,00	7,19%	5,55%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00%	0,00%
Περιοχή Εφαρμογής			

Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης.

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι Φορείς υλοποίησης δύναται να είναι Ο.Τ.Α. Α & Β βαθμού και φορείς τους, καθώς και ιδιωτικοί συλλογικοί φορείς ή/και νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με καταστατικό σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων.

Κριτήρια Επιλογής

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης	Εξετάζεται η αναγκαιότητα υλοποίησης του έργου σε σχέση με την εξυπηρέτηση των ειδικών ή στρατηγικών στόχων του τοπικού προγράμματος.	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	10%	100
			Συσχέτιση με το 70% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		70
			Συσχέτιση με το 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		30
			Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		0
2	Αναγκαιότητα της πράξης	Εξετάζεται η αναγκαιότητα υλοποίησης του έργου σε σχέση με την ύπαρξη αντίστοιχης δραστηριότητας και το βαθμό κάλυψης των σχετικών αναγκών.	Δεν υπάρχει παρόμοια υπηρεσία / υποδομή στην Τοπική / Δημοτική Ενότητα	10%	100
			Υπάρχει παρόμοια υπηρεσία / υποδομή στην Τοπική / Δημοτική Ενότητα		0
3	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Εξετάζεται η συσχέτιση της πρότασης με τους στόχους και τις προτεραιότητες της Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας	ΝΑΙ	10%	100
			ΟΧΙ		0
4	Ρεαλιστικότητα - αξιοπιστία κόστους	Εξετάζεται η ρεαλιστικότητα και η αξιοπιστία του κόστους, με βάση την σχέση αιτούμενου και εγκεκριμένου προϋπολογισμού.	100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 5	10%	100
			5 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 10		60
			10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30		30
			100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30		0
5	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Εξετάζεται η ρεαλιστικότητα του χρονοδιαγράμματος σε σχέση με το είδος και το μέγεθος του έργου, καθώς και ο ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης αυτού.	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	10%	50
			Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου		50
6	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Εξετάζεται ο βαθμός κατά τον οποίο ο υπ. δικαιούχος έχει συμπληρώσει πλήρως, ορθά και αποτελεσματικά τον υποβληθέντα φάκελο υποψηφιότητας.	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	15%	100
			Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		50
			Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη		0

			βαθμολόγηση δικαιολογητικά		
7	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξετάζεται ο βαθμός ετοιμότητας για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, σε σχέση με την ύπαρξη ή όχι των απαιτούμενων αδειοδοτήσεων	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	15%	100
			Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών		60
			Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.		30
8	Συμβατότητα με την τοπική αρχιτεκτονική	Εκτίμηση του βαθμού κατά τον οποίο το κτίριο είναι συμβατό με την τοπική αρχιτεκτονική	Διατηρητέο ή παραδοσιακό κτίριο	5%	100
			Παραδοσιακός οικισμός		50
9	Προστασία περιβάλλοντος	Εξετάζεται το ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μεγαλύτερο ή ίσο του 5%	10%	100
			Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μικρότερο του 5%		0
10	Υλοποίηση σε κατηγορίες και είδος περιοχών σε σχέση και με τη σπουδαιότητά τους ή την κρισιμότητα ασκούμενων πιέσεων (περιοχές RAMSAR, NATURA, προστατευόμενες περιοχές, υγροβιότοποι, κατηγορίες γεωργικής δραστηριότητας όπως εντατική γεωργία ή λειμώνες και άλλες περιοχές με υψηλές πιέσεις ασκούμενες από τη γεωργία)	Εξετάζεται αν η περιοχή όπου θα υλοποιηθεί η πρόταση ανήκει σε δίκτυο προστατευμένων ή ειδικών περιοχών	Ναι	5%	100
			Όχι		0
ΣΥΝΟΛΟ				100	
ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ				40	

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος

Η δράση 19.2.4.3. «Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές, κλπ.)» παρουσιάζει άμεση συνάφεια και συμπληρωματικότητα με τις επενδύσεις που εντάσσονται στις δράσεις:

- 19.2.4.2. «Στήριξη για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση βασικών υπηρεσιών για τον τοπικό πληθυσμό, καθώς και των σχετικών υποδομών»
- 19.2.4.4. «Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων»
- 19.2.4.5. «Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία»

δεδομένου ότι όλες μαζί συνθέτουν ένα πλέγμα παρεμβάσεων που προάγουν τους όρους διαβίωσης για τους κατοίκους, με

αναφορά σε ζητήματα αναψυχής και τουριστικής ανάπτυξης.

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή

Η προτεινόμενη δράση κινείται στο ίδιο πλαίσιο και λειτουργεί συμπληρωματικά με τον ευρύτερο αναπτυξιακό προγραμματισμό, καθώς συμβαδίζει με το πλαίσιο σχεδιασμού του Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2014-2020 και ειδικότερα με τις δράσεις 6.2 «Προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς της Κεντρικής Μακεδονίας» και 6.3 «Βελτίωση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος με έμφαση στην προστασία της βιοποικιλότητας».

Παράλληλα διαθέτει στοιχεία συμπληρωματικότητας με τις δράσεις σήμανσης και ανάδειξης στοιχείων και πόρων αναψυχής που έχουν υλοποιηθεί κατά το παρελθόν, και υποστηρίζει τις επενδύσεις σε αθλοτουριστικές δραστηριότητες που έχουν πραγματοποιηθεί στην περιοχή.

Τίτλος Δράσης	Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές		
Κωδικός Δράσης	19.2.4		
Τίτλος υπο-δράσης	Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων		
Κωδικός υπο-δράσης	19.2.4.4		
Νομική βάση*	Άρθρο 20 καν (ΕΕ) 1305/2013, άρθρο 53 Κ 651/14		
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης			
<p>Η υπο-δράση αφορά στη διατήρηση και αξιοποίηση πολιτιστικών χαρακτηριστικών της αγροτικής υπαίθρου της περιοχής, μέσα από την ενίσχυση υπηρεσιών πολιτιστικού χαρακτήρα (αξιοποίηση υλικής και άυλης κληρονομιάς, καλλιτεχνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις, κλπ.). Οι πράξεις που δύναται να υλοποιηθούν θα πρέπει να συνδέονται με άμεσο τρόπο με την προβολή/διατήρηση των τοπικών στοιχείων της περιοχής όπως για παράδειγμα η παράδοση, τα έθιμα, η λαογραφία, η ιστορία, τα τοπικά προϊόντα και επαγγέλματα. Η ενίσχυση αφορά σε πράξεις άυλου χαρακτήρα.</p> <p>Περιλαμβάνει την υποστήριξη πολιτιστικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, παραστάσεων, φεστιβάλ, εκθέσεων, κλπ., ενώ οι εκδηλώσεις που θα ενταχθούν θα πρέπει να έχουν ως στόχο την διατήρηση πολιτιστικών / ιστορικών / περιβαλλοντικών κ.λ.π. στοιχείων της περιοχής, ή την βελτίωση της ποιότητας ζωής των μόνιμων κατοίκων, και όχι την προσέλκυση τουριστών ή την άμεση ή έμμεση προβολή ιδιωτικών συμφερόντων.</p> <p>Στόχος της δράσης είναι η διατήρηση, προστασία και ανάδειξη των στοιχείων εκείνων που συνδέονται με την ταυτότητα και τη λαϊκή παράδοση των αγροτικών περιοχών του Νομού Ημαθίας, που έχουν να επιδείξουν ένα ιδιαίτερα πλούσιο και πολυποίκιλο απόθεμα σε ανθρωπογενείς πολιτιστικούς πόρους. Η πολιτισμική κληρονομιά της Ημαθίας αποτελεί έναν πόρο προς αξιοποίηση που μπορεί να τεθεί στην υπηρεσία της αειφόρου τοπικής ανάπτυξης, δεδομένου ότι αναμφισβήτητα υπάρχει στενή σχέση μεταξύ πολιτισμού και ανάπτυξης.</p> <p>Ο συνολικός προϋπολογισμός των ενισχυόμενων παρεμβάσεων μπορεί να ανέλθει μέχρι τις 50.000€. Το μέγιστο ποσοστό ενίσχυσης μπορεί να ανέλθει στο 100% των επιλέξιμων δαπανών όταν η πράξη δεν αποφέρει κέρδος. Σε περίπτωση ύπαρξης καθαρών εσόδων, το ποσό της ενίσχυσης δύναται να καθορίζεται είτε στο επίπεδο όπου δεν υπερβαίνει την διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της πράξης, βάση της παρ. 6 του άρθρου 53 του Καν. (ΕΕ) 651/2014, είτε στο 80% των επιλέξιμων δαπανών, βάση της παρ. 8 του άρθρου 53 του Καν. (ΕΕ) 651/2014.</p> <p>Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) δεν είναι επιλέξιμος, εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για τον Φ.Π.Α. (άρθρο 69§3γ του Καν. 1303/2013).</p>			
Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται			
Διατήρηση – βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής – Δ.Θ.Κ.3			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Υπομέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	237.500,00	3,82%	3,19%
Δημόσια Δαπάνη	190.000,00	4,88%	3,76%
Ιδιωτική Συμμετοχή	47.500,00	2,04%	2,04%
Περιοχή Εφαρμογής			
Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης.			
Δικαιούχοι			
Δικαιούχοι Φορείς υλοποίησης δύναται να είναι Ο.Τ.Α. Α & Β βαθμού και φορείς τους, καθώς και ιδιωτικοί συλλογικοί φορείς ή/και νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με καταστατικό σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων.			

Κριτήρια Επιλογής					
Α/Α	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης	Εξετάζεται η αναγκαιότητα υλοποίησης του έργου σε σχέση με την εξυπηρέτηση των ειδικών ή στρατηγικών στόχων του τοπικού προγράμματος.	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	15%	100
			Συσχέτιση με το 70% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		70
			Συσχέτιση με το 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		30
			Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		0
2	Ρεαλιστικότητα - αξιοπιστία κόστους	Εξετάζεται η ρεαλιστικότητα και η αξιοπιστία του κόστους, με βάση την σχέση αιτούμενου και εγκεκριμένου προϋπολογισμού.	100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 5	10%	100
			5 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 10		60
			10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30		30
			100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30		0
3	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου (εφ' όσον απαιτούνται) ως ποσοστό της ίδιας συμμετοχής.	Εξετάζεται η δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου (εφ' όσον απαιτούνται) ως ποσοστό της ίδιας συμμετοχής.	Βαθμολογείται ο λόγος διαθέσιμων ιδίων κεφαλαίων / το σύνολο της ιδιωτικής συμμετοχής	10%	
4	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Εξετάζεται ο βαθμός κατά τον οποίο ο υπ. δικαιούχος έχει συμπληρώσει πλήρως, ορθά και αποτελεσματικά τον υποβληθέντα φάκελο υποψηφιότητας.	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	15%	100
			Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		50
			Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		0
5	Σύσταση Φορέα	Εξετάζεται εάν έχει συσταθεί ή όχι ο φορέας που θα υλοποιήσει την πρόταση.	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	10%	100
			Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται		0
6	Χωροθέτηση της πράξης (σύμφωνα με την Οδηγία 75/268/ΕΟΚ)	Η επένδυση χωροθετείται σε Δημοτική/Τοπική Κοινότητα χαρακτηριζόμενη ως Ορεινή ή μειονεκτική σύμφωνα με την οδηγία 75/268/ΕΟΚ	Ορεινή	5%	50
			Μειονεκτική		20
			Λοιπές περιοχές		0
7	Φύση/Αντικείμενο εκδήλωσης που συνδέεται με ιστορία και τοπικά δρώμενα	Εξετάζεται η φύση της εκδήλωσης και ο τρόπος σύνδεσης αυτής με την τοπική παράδοση.	Πολιτιστικό γεγονός	10%	40
			Ιστορικό γεγονός		40
			Αθλητικό γεγονός		20
8	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Εξετάζεται η συσχέτιση της πρότασης με τους στόχους και τις προτεραιότητες της Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας	ΝΑΙ	10%	100
			ΟΧΙ		0
9	Επαναληψιμότητα εκδήλωσης στο πλαίσιο του	Εξετάζεται η περιοδικότητα και η συνεπής επαναληψιμότητα της προτεινόμενης	Διοργάνωση για 4 και άνω έτη	15%	100

	παρόντος χρηματοδότησης	σχεδίου	εκδήλωσης κατά τα επόμενα έτη.	Διοργάνωση για 2 ή 3 έτη		50
				Διοργάνωση για 1 έτος		0
ΣΥΝΟΛΟ						100
ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ						40
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος						
<p>Η δράση 19.2.4.4. «Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων» παρουσιάζει άμεση συνάφεια και συμπληρωματικότητα με τις επενδύσεις που εντάσσονται στις δράσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 19.2.4.3. «Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης χώρων εντός οικισμών, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας» • 19.2.4.5. «Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία» <p>δεδομένου ότι από κοινού δημιουργούν ένα πλέγμα παρεμβάσεων που προάγουν την ανάδειξη και αξιοποίηση του πολιτιστικού δυναμικού της περιοχής, σε όλες του τις εκφάνσεις.</p>						
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή						
<p>Η προτεινόμενη δράση κινείται στο ίδιο πλαίσιο και λειτουργεί συμπληρωματικά με τον ευρύτερο αναπτυξιακό προγραμματισμό, καθώς συμβαδίζει με το πλαίσιο σχεδιασμού του Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2014-2020 και ειδικότερα με τις δράσεις 6.2 «Προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς της Κεντρικής Μακεδονίας» και 6.3 «Βελτίωση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος με έμφαση στην προστασία της βιοποικιλότητας».</p>						

Τίτλος Δράσης	Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές
Κωδικός Δράσης	19.2.4
Τίτλος υπο-δράσης	Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικο-οικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου –μύλοι, γεφύρια κ.λπ.)
Κωδικός υπο-δράσης	19.2.4.5
Νομική βάση*	Άρθρο 20 καν (ΕΕ) 1305/2013, άρθρο 53 Κ 651/14
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης	
<p>Η υπο-δράση αφορά στην υλοποίηση παρεμβάσεων και έργων που συμβάλλουν στην αξιοποίηση, αποκατάσταση και ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας και της τοπικής κουλτούρας της περιοχής παρέμβασης, καθώς και των φυσικών χαρακτηριστικών του τόπου (χώροι μεγάλου φυσικού ενδιαφέροντος, αγροτικά τοπία με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, κλπ.), στις οποίες περιλαμβάνονται και πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές οι οποίες προσφέρουν πολιτιστικές υπηρεσίες, με εξαίρεση τα πάρκα αναψυχής και τις ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις, καθώς και ενέργειες που συμβάλλουν στην περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των κατοίκων.</p> <p>Ειδικότερα, οι παρεμβάσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο της δράσης δύνανται αφορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Την πολιτιστική κληρονομιά, όπως για παράδειγμα μελέτες καταγραφής, ενίσχυση πολιτιστικών συλλόγων μέσω της προμήθειας μουσικών οργάνων, παραδοσιακών φορεσιών, δημιουργία εκθετηρίων – συλλογών, πολιτιστικών/συνεδριακών κέντρων, μουσείων, βιβλιοθηκών, παρεμβάσεις για τη διατήρηση των πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου – μύλοι, γεφύρια. ⇒ Την φυσική κληρονομιά, όπως μικρής κλίμακας τεχνικά έργα καθαρισμού, προστασίας ή αποκατάστασης / αναβάθμισης τοπίων και χώρων. ⇒ Την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, όπως δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης, διοργάνωση συναντήσεων, ημερίδων, σχεδίαση ενημερωτικού υλικού και υλικού προώθησης. <p>Σημειώνεται ότι οι πράξεις που θα ενταχθούν θα πρέπει να έχουν ως στόχο την διατήρηση πολιτιστικών / ιστορικών / περιβαλλοντικών κ.λ.π. στοιχείων της περιοχής, ή την βελτίωση της ποιότητας ζωής των μόνιμων κατοίκων, και όχι την προσέλκυση τουριστών ή την άμεση ή έμμεση προβολή ιδιωτικών συμφερόντων.</p> <p>Στόχος της δράσης είναι η ανάδειξη και αξιοποίηση των πολιτιστικών χαρακτηριστικών, η προστασία των τοπίων, η ανάδειξη οικοσυστημάτων και λοιπών φυσικών πόρων της υπαίθρου με σημαίνουσα αξία (π.χ. αισθητική, περιβαλλοντική, βιοποικιλότητα), με έμφαση σε προστατευόμενες περιοχές, εκτός υποδομών που εξυπηρετούν τον πρωτογενή τομέα ή μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης επισκεπτών με άμεσες θετικές επιδράσεις στην τοπική οικονομία.. Δεν αποκλείονται ήπιες ενέργειες για την επισκεψιμότητα και την ανάδειξή τους, σε συμφωνία με τον περιβαλλοντικό σχεδιασμό και το πλαίσιο διαχείρισής τους. Συμπληρωματικά, περιλαμβάνονται υποστηρικτικές ενέργειες περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης.</p> <p>Ο συνολικός προϋπολογισμός των ενισχυόμενων παρεμβάσεων μπορεί να ανέλθει μέχρι 600.000€. Για τα έργα δημοσίου χαρακτήρα τα οποία αφορούν άυλες ενέργειες, ο συνολικός προϋπολογισμός δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 50.000€. Το μέγιστο ποσοστό ενίσχυσης μπορεί να ανέλθει στο 100% των επιλέξιμων δαπανών όταν η πράξη δεν αποφέρει κέρδος. Σε περίπτωση ύπαρξης καθαρών εσόδων, το ποσό της ενίσχυσης δύνανται να καθορίζεται είτε στο επίπεδο όπου δεν υπερβαίνει την διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της πράξης, βάση της παρ. 6 του άρθρου 53 του Καν. (ΕΕ) 651/2014, είτε στο 80% των επιλέξιμων δαπανών, βάση της παρ. 8 του άρθρου 53 του Καν. (ΕΕ) 651/2014, ενώ στις περιπτώσεις έκδοσης μουσικών ή λογοτεχνικών έργων η ενίσχυση δεν υπερβαίνει είτε την διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και των προεξοφλημένων εσόδων του έργου, είτε το 70% των επιλέξιμων δαπανών (σύμφωνα με το άρθρο 53 περ. 9 του Κ.651/2014).</p> <p>Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) δεν είναι επιλέξιμος, εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της</p>	

εθνικής νομοθεσίας για τον Φ.Π.Α. (άρθρο 69§3γ του Καν. 1303/2013).

Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται

Δ.Θ.Κ.3. (Διατήρηση – Βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής),

Χρηματοδοτικά στοιχεία

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Υπομέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	330.000,00	5,31%	4,43%
Δημόσια Δαπάνη	330.000,00	8,47%	6,54%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00%	0,00%

Περιοχή Εφαρμογής

Το σύνολο της προτεινόμενης περιοχής παρέμβασης.

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι Φορείς υλοποίησης δύναται να είναι Ο.Τ.Α. Α & Β βαθμού και φορείς τους, καθώς και ιδιωτικοί συλλογικοί φορείς ή/και νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με καταστατικό σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων.

Κριτήρια Επιλογής

Α/Α	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)	ΜΟΡΙΟΔΟΤΗΣΗ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης	Εξετάζεται η αναγκαιότητα υλοποίησης του έργου σε σχέση με την εξυπηρέτηση των ειδικών ή στρατηγικών στόχων του τοπικού προγράμματος.	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	10%	100
			Συσχέτιση με το 70% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		70
			Συσχέτιση με το 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		30
			Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		0
2	Αναγκαιότητα της πράξης	Εξετάζεται η αναγκαιότητα υλοποίησης του έργου σε σχέση με την ύπαρξη αντίστοιχης δραστηριότητας και το βαθμό κάλυψης των σχετικών αναγκών.	Δεν υπάρχει παρόμοια υπηρεσία / υποδομή στην Τοπική / Δημοτική Ενότητα	15%	100
			Υπάρχει παρόμοια υπηρεσία / υποδομή στην Τοπική / Δημοτική Ενότητα		0
3	Ρεαλιστικότητα - αξιοπιστία κόστους	Εξετάζεται η ρεαλιστικότητα και η αξιοπιστία του κόστους, με βάση την σχέση αιτούμενου και εγκεκριμένου προϋπολογισμού.	100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 5	10%	100
			5 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 10		60
			10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30		30
			100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30		0
4	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Εξετάζεται η ρεαλιστικότητα του χρονοδιαγράμματος σε σχέση με το είδος και το μέγεθος του έργου, καθώς και ο ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης αυτού.	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	15%	50
			Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου		50

5	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Εξετάζεται ο βαθμός κατά τον οποίο ο υπ. δικαιούχος έχει συμπληρώσει πλήρως, ορθά και αποτελεσματικά τον υποβληθέντα φάκελο υποψηφιοτήτας.	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	10%	100
			Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		50
			Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά		0
6	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξετάζεται ο βαθμός ετοιμότητας για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, σε σχέση με την ύπαρξη ή όχι των απαιτούμενων αδειοδοτήσεων	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	15%	100
			Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών		60
			Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.		30
7	Συμβατότητα με την τοπική αρχιτεκτονική	Εκτίμηση του βαθμού κατά τον οποίο το κτίριο είναι συμβατό με την τοπική αρχιτεκτονική	Διατηρητέο ή παραδοσιακό κτίριο	10%	100
			Παραδοσιακός οικισμός		50
8	Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση ή παραγωγή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ), (φωτοβολταϊκά, βιοντίζελ, βιοαέριο κ.λ.π.) για την κάλυψη των αναγκών των μονάδων.	Εξετάζεται το ποσοστό δαπανών σχετικών με την χρήση ΑΠΕ για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	10%	100
			10% ≤ Ποσοστό < 20%		60
			5% ≤ Ποσοστό < 10%		30
9	Υλοποίηση σε κατηγορίες και είδος περιοχών σε σχέση και με τη σπουδαιότητά τους ή την κρισιμότητα ασκούμενων πιέσεων (περιοχές RAMSAR, NATURA, προστατευόμενες περιοχές, υγροβιότοποι, κατηγορίες γεωργικής δραστηριότητας όπως εντατική γεωργία ή λιειμώνες και άλλες περιοχές με υψηλές πιέσεις ασκούμενες από τη γεωργία)	Εξετάζεται αν η περιοχή όπου θα υλοποιηθεί η πρόταση ανήκει σε δίκτυο προστατευμένων ή ειδικών περιοχών	Ναι	5%	100
			Όχι		0

ΣΥΝΟΛΟ

100

ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ

40

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος

Η δράση 19.2.4.5. «Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία...» παρουσιάζει άμεση συνάφεια και συμπληρωματικότητα με τις επενδύσεις που εντάσσονται στις δράσεις:

- 19.2.4.2. «Στήριξη για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση βασικών υπηρεσιών για τον τοπικό πληθυσμό, καθώς και των σχετικών υποδομών»
- 19.2.4.3. «Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης χώρων

εντός οικισμών, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας»

• **19.2.4.4. «Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων»**

δεδομένου ότι όλες μαζί συνθέτουν ένα πλέγμα παρεμβάσεων που προάγουν τους όρους διαβίωσης για τους κατοίκους αλλά και την ελκυστικότητα της περιοχής, με δεδομένο ότι ο πολιτισμός αποτελεί βασική παράμετρο αυτής.

Παράλληλα, στην βάση του ότι ο πολιτισμός και η φυσική κληρονομιά αποτελούν βασικά στοιχεία του τουριστικού προϊόντος της περιοχής παρέμβασης, ικανά να διαφοροποιήσουν τον τουριστικό της τομέα σε σχέση με τον ανταγωνισμό, παρουσιάζει συνέργεια και συμπληρωματικότητα και με τις δράσεις ενίσχυσης του τουριστικού τομέα, και ιδιαίτερα με τις δράσεις 19.2.2.3 και 19.2.3.3., ενώ ψήγματα συμπληρωματικότητας μπορούν να εντοπισθούν και με τις δράσεις δικτύωσης (19.2.7.3 και 19.2.7.7) καθώς η τουριστική ανάπτυξη αποτελεί αντικείμενο και των δικτύων που αναμένεται να δημιουργηθούν.

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή

Η προτεινόμενη δράση κινείται στο ίδιο πλαίσιο και λειτουργεί συμπληρωματικά με τον ευρύτερο αναπτυξιακό προγραμματισμό, καθώς συμβαδίζει με το πλαίσιο σχεδιασμού του Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας 2014-2020 και ειδικότερα με τις δράσεις 6.2 «Προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς της Κεντρικής Μακεδονίας» και 6.3 «Βελτίωση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος με έμφαση στην προστασία της βιοποικιλότητας»

Επίσης, ενέχει συμπληρωματικότητα με το εξής έργο: «Πολυκεντρικό Μουσείο Βεργίνας - Κεντρικό Μουσειακό Κτίριο - Φάση Β'» (εντάχθηκε στο Π.Ε.Π. Κ.Μ. 2007-2013 και συνεχίζεται και στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο ως έργο γέφυρα) το οποίο θα αποτελέσει έναν από τους πλέον σύγχρονους μουσειακούς χώρους, αντάξιο της σπουδαιότητας της ανασκαφής, που συμβάλλει καίρια στην ενίσχυση της ελκυστικότητας της περιοχής μέσα και από την ανάπτυξη του αρχαιολογικού και πολιτιστικού τουρισμού.

25. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΛΑΝΟ

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφεται αναλυτικά (σε επίπεδο δράσεων), το χρηματοδοτικό πλάνο του τοπικού προγράμματος.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΥΠΟΜΕΤΡΟ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗ (Ε.Γ.Τ.Α.Α.) (σε ευρώ)

ΚΩΔ.	ΥΠΟΜΕΤΡΟ - ΔΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		ΚΟΙΝ. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ		ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ		ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	
			Ποσό	%	Ποσό	%*	Ποσό	%*	Ποσό	%*
19.2	Στήριξη υλοποίησης δράσεων των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (CLLD / Leader)	6.220.747,86	3.895.000,00	62,61%					2.325.747,86	37,39%
19.2.2	Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους	461.538,46	300.000,00	65,00%					161.538,46	35,00%
19.2.2.3	Ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής	461.538,46	300.000,00	65,00%					161.538,46	35,00%
19.2.3	Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής	4.015.555,56	1.980.000,00	49,31%					2.035.555,56	50,69%
19.2.3.1	Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής	1.600.000,00	800.000,00	50,00%					800.000,00	50,00%
19.2.3.2	Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής	555.555,56	250.000,00	45,00%					305.555,56	55,00%
19.2.3.3	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής	900.000,00	450.000,00	50,00%					450.000,00	50,00%
19.2.3.4	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής	800.000,00	400.000,00	50,00%					400.000,00	50,00%
19.2.3.6	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα της οικοτεχνίας και πολυλειτουργικών αγροκτημάτων	160.000,00	80.000,00	50,00%					80.000,00	50,00%
19.2.4	Βασικές υπηρεσίες & ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές	1.567.500,00	1.520.000,00	96,97%					47.500,00	3,03%
19.2.4.2	Στήριξη για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό, καθώς και των σχετικών υποδομών (πχ. παιδικοί σταθμοί, αγροτικά ιατρεία, κ.λπ.)	720.000,00	720.000,00	100,00%					0,00	0,00%
19.2.4.3	Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι,	280.000,00	280.000,00	100,00%					0,00	0,00%

	προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)									
19.2.4.4	Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων	237.500,00	190.000,00	80,00%					47.500,00	20,00%
19.2.4.5	Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικο-οικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου – μύλοι, γεφύρια κ.λπ.)	330.000,00	330.000,00	100,00%					0,00	0,00%
19.2.6	Ανάπτυξη και βελτίωση βιωσιμότητας δασών	130.000,00	65.000,00	50,00%					65.000,00	50,00%
19.2.6.2	Επενδύσεις σε δασοκομικές τεχνολογίες και στην επεξεργασία, κινητοποίηση και εμπορία δασικών προϊόντων	130.000,00	65.000,00	50,00%					65.000,00	50,00%
19.2.7	Συνεργασία μεταξύ διαφορετικών παραγόντων	46.153,84	30.000,00	65,00%					16.153,84	35,00%
19.2.7.3	Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό	23.076,92	15.000,00	65,00%					8.076,92	35,00%
19.2.7.7	Οριζόντια και κάθετη συνεργασία μεταξύ φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού για τη δημιουργία, την ανάπτυξη και την προώθηση βραχέων αλυσίδων και τοπικών αγορών	23.076,92	15.000,00	65,00%					8.076,92	0,00%
19.3	Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική)	145.000,00	145.000,00	100,00%					0,00	0,00%
19.3.1	Προβολή - Προώθηση της Μακεδονικής Κουζίνας	30.000,00	30.000,00	100,00%					0,00	0,00%
19.3.2	Τόποι Προσκυνημάτων της Περ. Κεντρικής Μακεδονίας	25.000,00	25.000,00	100,00%					0,00	0,00%

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΝΟΜΟΥ ΗΜΑΘΙΑΣ Α.Ε. Α.Α.Ε. Ο.Τ.Α. - ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε.

19.3.3	Προβολή – Προώθηση αρχαιολογικών χώρων του Βασιλείου της Μακεδονίας, στις ρίζες και τη γη του Μεγάλου Αλεξάνδρου	35.000,00	35.000,00	100,00%					0,00	0,00%
19.3.4	Γαστρονομικές Περιπλανήσεις και ο πολιτισμός των γεύσεων – ΜΕΔΕΑΤ	55.000,00	55.000,00	100,00%					0,00	0,00%
19.4	Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμπύχωση	1.010.000,00	1.010.000,00	100,00%					0,00	0,00%

